

9177229810950061

საზოგადოებრივი

წიგნი

ფასი 2 ლარი

1134 / 2
2017

2017/ივნისი

6 (260)

ღვთისმეტყველების
ფანსტური გზაგადასვრით

ესე	1	ლევან ბრეგაძე ფაუსტური მგზნებარებით...
თარგმანი	6	მარკ რავენჰილი აუზი (უნყლო) ინგლისურიდან თარგმნა დავით გაბუნიაშვილი
	17	ლალი-ციპი მიხაელი ლექსები ივრითიდან თარგმნა მანანა დუმბაძე
პროზა	22	ნიკოლას მაჩაბელი ეშმაკის ბორბალი
	30	მარიამ სულამანიძე ორმოები
	33	მარიამ სულამანიძე სახლი, რომელიც ვერ დავტოვე
პოეზია	35	გიორგი ჩუთლაშვილი ლექსები
	38	ნატა ვარადა ლექსები
წიგნის ნადიმები	41	მალხაზ ხარბედია ნუგზარ შატაიძე - პური, საკლავი და ღვინო
დებიუტი	45	სანდრო გეგეჭკორი თავისუფლების შეუძლებლობა "მებრძოლთა კლუბის" მიხედვით

გარეკანი: მამუკა ტყეშელაშვილი

არილი

საზოგადოებრივ-ლიტერატურული ასოციაცია
"არილის" ყოველთვიური გამოცემა

The Literary Magazine "Arili"

რედაქტორები
მალხაზ ხარბედია
შადიმან შამანაძე

მხატვარი მამუკა ტყეშელაშვილი

კორექტორი ინა არჩუაშვილი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა თამაზ ჩხაიძე

პროექტის მენეჯერი ეკა ხარბედია

სარედაქციო საბჭო

რატი ამაღლობელი, ია ანთაძე, ანდრო ბუაჩიძე,
ლაშა ბულაძე, თამაზ ვასაძე, გიორგი კეკელიძე,
ზურაბ კიკნაძე, ვასილ მალღაფერიძე,
ზვიად რატიანი, ჯიმშერ რეხვიაშვილი,
ირაკლი სამსონაძე, გულსუნდა სიხარულიძე,
ბაკურ სულაკაური, ირმა ტაველიძე,
ქეთი ქანთარია, პაატა შამუგია, ზაზა ჭილაძე.

არილი - დასასვენებელი სინამდვილე

სულხან-საბა

არილი - მზის შუში, რამეზე დამდგარი

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

არილი - თანამედროვე ქართული ლიტერატურის
მარილი

ხალხური

ელექტრონული ფოსტა: info@arilimag.ge
ვებგვერდი: arilimag.ge

გამოდის 1993 წლიდან

© ჟურნალში გამოქვეყნებული მასალების გამოყენება
"არილის" რედაქციის ნებართვის გარეშე აკრძალულია

ჟურნალი გამოდის
საქართველოს კულტურისა და
ძეგლთა დაცვის სამინისტროს
ფინანსური მხარდაჭერით

ლევან ბრეგაძე

ფაუსტური მგზნებარებით...

დავით წერედიანისთვის გივი მარგველაშვილის სახელობის
პრემიის მინიჭების გამო

1974 წლის იანვარში იმ დროს ყველაზე პოპულარული ქართული სალიტერატურო ჟურნალის „ცისკრის“ მე-200 საიუბილეო ნომერში დავით წერედიანის მიერ თარგმნილი ფრანსუა ვიიონის „მცირე ანდერძი“ დაიბეჭდა. ეს პუბლიკაცია მაშინვე მოვლენად იქცა და მნიშვნელოვნად განსაზღვრა ქართული პოეტური თარგმანის შემდგომი გზა, მეტად მაღლა ასწია მთარგმნელობითი ოსტატობის თამასა. ასეთი საყოველთაო აღიარება და აღტაცება, არათუ თარგმნილ ტექსტს, არამედ ორიგინალურ მხატვრულ ქმნილებასაც იმვითად ხვდომია წილად. გაოცებას იწვევდა ქართული ენის უმდა-

ვალფეროვანესი სტილისტური პლასტების აქტუალიზება და სალექსო ტექნიკის განსაცვიფრებელი ფლობა.

მორჩა, აღსრულდა, მივდივარ მართლა,
მაგრამ მწყურისხარ ისეთი ძალით,
ისე მჭირდება, ვით... როგორც... რა ვთქვა...
ბოლონურ ქაშაყს სჭრიდება წყალი.
ნეტა ვინ გიხსნის ახლა საკინძეს,
ვინ ეწაფება შენს უტკბეს ტყუილს...
ო, ღმერთო ჩემო, ნუ გამაგიჟებ!
კი არ ვლოცულობ, ვდგავარ და ვყმუი.

საქართველოს პარლამენტი
მარგველაშვილის პრემია

ლექსი, მეტადრე თარგმნილი, მაშინ არის უფრო შთამბეჭდავი, როცა მისი ენა რაც შეიძლება მი-
ახლოებულია ბუნებრივ მეტყველებას, ხოლო სა-
ლექსო ტექნიკა კი ზედმინდებით ვირტუოზულია,
არც ერთი მათგანი მეორის მიერ არ იჩაგრება, არც
სალექსო ფორმას ენიერება ენის ბუნებრიობა და
არც ენის ბუნებრიობას – სალექსო ფორმა, რაც,
განსაკუთრებით თარგმანში, უაღრესად ძნელი მი-
საღწევია და ამგვარი რამ სიტყვის ძალიან ცოტა
ხელოვანს ხელეწიფება.

შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ეს მიმართება
ენასა და სალექსო ტექნიკას შორის ვიიონის დავით
წერედიანისეულ თარგმანებში არასოდეს ირღვევა,
არც „მცირე ანდერძში“ და არც „დიდში“, რომელიც
რამდენიმე წლის შემდეგ მოჰყვა „მცირეს“.

სხვა ძვირფასი თვისება, რითაც გამოირჩევა და-
ვით წერედიანის თარგმანი, გახლავთ არაჩვეულებ-
რივი ოსტატობა, რომლითაც მას ორიგინალის იუმო-
რისტული პასაჟები გადმოაქვს ქართულად. ესეც
უძნელესი საქმე გახლავთ იმის გამო, რომ სხვადას-
ხვა ენას სხვადასხვა ენობრივი საშუალებები მოე-
პოვება მოვლენების, საგნების თუ ადამიანების მი-
მართ იუმორისტული დამოკიდებულების გამოსა-
ხატავად. ორიგინალისეული იუმორის სხვა ენაზე
სათანადოდ გადმოსატანად დიდი მნიშვნელობა ენი-
ჭება მთარგმნელის ლიტერატურულ და არა მარტო
ლიტერატურულ გემოვნებას და ისევ და ისევ ენის
სიღრმისეულ ცოდნასა და გრძნობას. დავით წერე-
დიანთან ამ მიზნის მისაღწევად მობილიზებულია
უხვი, მრავალფეროვანი მასალა ქართული ენის წი-
ალიდან და ფოლკლორული თუ პროფესიული ლი-
ტერატურის გამოცდილების სფეროდან: არქაიზ-
მების, ნეოლოგიზმების, დილექტიზმების, ჟარგო-
ნის, მაღალფარდოვანი, სასაუბრო თუ ნეიტრალუ-
რი სტილისტური შეფერილობის ლექსიკის, აგრეთ-
ვე იდიომატიკის გემოვნებითა და დიდი სიზუსტით
გამოყენება განაპირობებს დავით წერედიანის თარ-
გმანის უჩვეულო შთამბეჭდაობას:

*ჩემს ცნობილ შარვალს, გრძელს და განიერს,
არა სჭირდება პანევირიკი.*

*მარჯვენა ტოტი – მეტრ ბაზანიეს,
მარცხენა – მოტენს, ანდა პირიქით.
მათთან ფურნიეც ვახსენო ჯერარს,
სადაც ალხანა, იქაც ჩალხანა,
მე მას ვუტოვებ ჩემს უხმარ პერანგს
და იმ პერანგის ნახმარ ამხანაგს.*

ვიიონის გარდა დავით წერედიანს სხვა დიდი
ფრანგი პოეტებიც აუშეცხველებია ქართულად (პოლ
ვერლენი, არტურ რემბო, შარლ ბოდლერი, პოლ ვა-
ლერი), ამავდროულად იგი შესანიშნავი ორიგინა-
ლური ლექსების ავტორი და ჩინებული ესეისტიც
გახლავთ, მაგრამ, რაკი მას გივი მარგველაშვილის
სახელობის პრემია ქართულ-გერმანული კულტუ-
რული ურთიერთობების გაღრმავებაში შეტანილი
განსაკუთრებული წვლილისთვის ენიჭება, ჩვენც
გერმანული ენიდან შესრულებულ მის თარგმანებ-
ზე გავამახვილოთ ყურადღება.

იოჰან ვოლფგანგ გოეთე, ჰაინრიხ ჰაინე, პაულ
ცელანი, ინგებორგ ბახმანი, თომას მანი, ლიონ ფო-
იხტვანგერი – აი არასრული ჩამონათვალი გერმა-
ნულენოვანი ავტორებისა – პოეტებისა და პროზა-
იკოსებისა, რომელთა დავით წერედიანისეული თარ-
გმანები ქართული მთარგმნელობითი ლიტერატუ-
რის საგანძურს შეადგენს. საგანგებოდ უნდა აღი-
ნიშნოს ძმები გრიმების სახელგანთქმული ზღაპრე-
ბის სამტომეული, 1990-იანი წლების დამდეგს გა-
მოცემული.

ვიიონის თარგმანზე არანაკლები ინტერესი ხვდა
წილად გოეთეს „ფაუსტის“ დავით წერედიანისეულ
თარგმანს, რომლის პირველი ნაწილი წიგნად 2011
წელს გამოვიდა.

ქართულ ენაზე გოეთეს „ფაუსტის“ რამდენიმე
სრული და ნაწილობრივი თარგმანი მოგვეპოვება,
რომელთაგან უნდა გავიხსენოთ დავით ონიაშვი-
ლის ნამუშევარი, პირველად 1927 და განმეორებით

1962 წელს გამოცემული, რომელიც მნიშვნელოვან მოვლენა იყო თავის დროზე და კარგა ხანს ემსახურებოდა ქართველ მკითხველთა შორის მსოფლიო ლიტერატურის ამ შედეგის პოპულარიზაციის საქმეს. 1970-იან წლებში „ფაუსტის“ თარგმნას ხელი მიჰყო ცნობილმა მთარგმნელმა გიორგი ჯორჯანელმა და მის მიერ ჩინებულად გადმოქართულიებული „ფაუსტის“ პირველი ნაწილი წიგნად მკითხველმა 1987 წელს მიიღო. სამწუხაროდ, გიორგი ჯორჯანელი ისე გარდაიცვალა, რომ ტრადიციის მეორე ნაწილის თარგმნა ვეღარ მოასწრო.

დავით წერეთლის თარგმნილ „ფაუსტს“ აქვს ყველა ის ღირსება, რაც ვიოინის ესოდენ წარმატებული თარგმანის შეფასებისას აღვნიშნეთ, ხოლო ამის ზევით აქ ის სირთულენიც წარმატებით არის დაძლეული, რასაც ფილოსოფიური განსჯა-დაკვირვებებით, ღრმავარდნი აფორიზმებითა და პარადოქსებით, სხვადასხვა სტილისტური ელფერით გამორჩეული პასაჟების მონაცვლეობით შესრულებული ეს მართლაც რომ უნიკალური ტექსტი, სამყაროსავით მრავალფეროვანი ქმნილება, სხვა ენაზე ამეტყველებისას გვიქმნის.

თუკი ფრანსუა ვიოინის ტექსტი მონოლოგური ბუნების არის, რაც რამდენადმე უადვილებს მთარგმნელს საქმეს, „ფაუსტი“ პოლილოგია, უთვალავ ხმათა ორკესტრირებით შექმნილი სიმფონიაა, და საჭიროა ყველა ხმისთვის შეირჩეს სათანადო ინსტრუმენტი, ანუ – სალექსო ფორმა, ლექსიკა და ინტონაცია. სწორედ ამ კომპონენტებს ექცევა დიდი ყურადღება დავით წერეთლის ნაშრომში, ამ მეტად ძნელი ამოცანის წარმატებით გადაწყვეტა არის იმის მიზეზი, რომ თარგმანი ასეთი გატაცებით იკითხება.

ერთ ინტერვიუში დავით წერეთლი ამბობს: „'ფაუსტში' გვხვდება ადგილები, სადაც პნკარედული სიზუსტეა საჭირო, გვხვდება ადგილები, სადაც მეტი თავისუფლების გამოჩენა შეიძლება. ტექსტის კონკრეტულ მიზანდასახულობას გააჩნია“. აქედან კარგად ჩანს, როდენ გააზრებულად ეკიდება იგი პოეტურ თარგმანს. კიდევ ერთი ფრაგმენტი იმავე ინტერვიუდან: „ხდება ხოლმე სიტყვებს ზუსტად გადმოიტან, მთავარი სათქმელი კი გაგისხლტება, რადგან იგი ქვეტექსტში დევს. ასეთ შემთხვევაში უმჯობესია, ქვეტექსტი შეინარჩუნო, და დანარჩენს უფრო თავისუფლად მოეკიდო. პირველ ყოვლისა, უნდა ვიცოდეთ, რისი შენარჩუნებაა ყოვლად აუცილებელი, რომ ნაწარმოების არსს არ დავცილდეთ. [...] დედანი ძალიან დეტალურად უნდა გამოვშიგნოთ თავისი კონტექსტებითა და ნიუანსებით“.

სრულიად აშკარაა, რომ საქმე გვაქვს გამორჩეულ შემოქმედთან, რომელიც დიდი სერიოზულობით ეკიდება მსოფლიო ლიტერატურის შედეგთა თავის მშობლიურ ენაზე გადმოღებას. დავით წერეთლისთვის პოეზიის თარგმნა მაღალი ხელოვნების რანგში აყვანილი საქმიანობაა. იგი თავისი ნამუშევრისადმი უშეღავათო დამოკიდებულებით გამოირჩევა.

ზემოთქმულის დასტურად წავიკითხოთ რამდენიმე ადგილი დავით წერეთლის მიერ ქართულ ენაზე ამეტყველებული „ფაუსტიდან“.

აი ფრაგმენტი, სადაც საკუთარი თავითა და ბედნიერების მიუწვდომლობით უკმაყოფილო ფაუსტი ცოდნის შეძენის ამოებზე გამოთქვამს აზრს:

მართლაცდა რაა, სხვა რაღაა, თუ არა მტვერი, მთელ ამ კედლებზე თარო-წალო რითაც მივსია? ჩიხიმახონი, დაფხავებულ ეტრატთა ჯერი, ამ საჩრჩილეში თავს დაყრილი, რის მაქნისია? აქ უნდა ვპოვო რაც მაკლია? ვიწყვიტო ქანცი, ათასი წიგნი გამოვლოღო იმის დასტურად, თურმე ნუ იტყვი, ყველა დროში წვალობდა კაცი და უმძღურველი ცოტა ვინმე თუ გარდასულა?

ყურადღებას იქცევს მდიდარი ლექსიკა, მეტად-რე სასაუბრო მეტყველების სფეროდან მოხმობილი სიტყვები, იმგვარად შერჩეული, რომ სავსებით შესაბამებოდეს, მკაფიოდ გამოკვეთდეს, პროტაგონისტის, მრავალმხრივ და ღრმად განათლებული მეცნიერის იმჟამინდელ განწყობას – აგდებულ დამოკიდებულებას განსწავლისადმი: **ჩიხიმახო** (ხარახურა), **დაფხავებული** (გაცვეთილი, დაძვლებული), წიგნების მიმართ ნათქვამი **გამოვლოღო** (ლოღნა – უმადოდ, უხალისოდ ჭამა), ხოლო მთარგმნელისეული კომპოზიტი **„თარო-წალო“**, რომელიც აერთიანებს საყოველთაოდ გავრცელებულ „თაროს“ და იშვიათად ხმარებულ „წალოს“, რაც ნიშს, განჯინას ნიშნავს, სიტყვათა ალქიმიური შეერთების წყალობით, დამცინავ, აგდებული დამოკიდებულების გამომხატველ ელფერს იძენს, რისი ნიშანწყალიც არ ეტყობათ ამ სიტყვებს, როცა მათ ცალ-ცალკე იყენებენ.

ახლა მეფისტოფელის აზრი მოვისმინოთ უფალებზე:

მიყვარს შემოვლა ბერიკაცთან და საუბარი, გულს დამაკლდება, მუდამ ასე თუ არ გასტანა. ვერაფერს იტყვი, ზის ამხელა მამაუფალი და კაცურ სიტყვას ლაპარაკობს თვით ეშმასთანაც.

ლექსიკითაც და ინტონაციითაც, სასაუბრო იდიომების გამოყენებით („გულს დამაკლდება“, „ვერაფერს იტყვი“, „კაცური სიტყვა“) ჩინებულად არის გადმოცემული მეფისტოფელის ფამილარული დამოკიდებულება მამაზეციერის მიმართ („და კაცურ სიტყვას ლაპარაკობს თვით ეშმასთანაც“ დედანშიც ასევეა: „So menschlich mit dem Teufel zu sprechen“).

სქოლასტიკოსი ვაგნერი ხალხში სეირნობისას ასე მიმართავს ფაუსტს:

თქვენი თანხლება, ეს, ბატონო დოქტორო, ჩემთვის განუზომელი პატივია – თან რამდენს ვიძენ! – თორემ აქ სხვაფრივ, ამ გლეხებში, მოწმეა ღმერთი, რა მომიყვანდა, ზნე მაგათი, პეწი თუ სიბრძნე!

ვაგნერის ამპარტავნობა, უბრალო ხალხისადმი მისი აგდებული დამოკიდებულება, რაც დედანში ასეა გადმოცემული – „Doch würd ich nicht allein mich her verlieren / Weil ich ein Feind von allem Rohen bin“ –

„თორემ მე მარტო აქ რა მომიყვანდა, მე ხომ ყოველგვარი უხეშობის მტერი ვარ“ – თარგმანში კიდევ უფრო ხაზგასმულია იმით, რომ დედნის „უხეშობა“, რის მტრადაც აცხადებს თავს ვაგნერი, ასეა გაშიფრული: „თორემ აქ სხვაფრივ, ამ გლეხებში, მონმეა ღმერთი, / რა მომიყვანდა, **ზნე მაგათი, პენი თუ სიბრძნე!**“. ეს დედნის მართებული, ანუ დასაშვები, ინტერპრეტაციის კარგი მაგალითია.

გრეტხენის მოკრძალება და მიაშიტობა სტილისტურადაც სავსებით იჩენს თავს მის სიტყვებში, როცა მოგზაურის სახით მოვლენილ ფაუსტს მიმართავს:

ცდილობთ, დამინდოთ, უხერხულად არ
ვიგრძნოთ თავი,
მესაუბრებით ბევრის მცოდნე, როგორც
თანასწორს.
ვინც ხშირად მგზავრობს, იცის ხალხის კარგი
და ავი,
გულს გაგიკეთებს, არ დაგხედავს მაღლით
არასდროს.
ჩემსავით გოგო თქვენს ნაფიქრალს მხარს ვერ
აუბამს,
რა უნდა ახლდეს სასიამო მასთან საუბარს...

ყურადღება მიაქციეთ სასაუბრო მეტყველებისთვის ნიშანდობლივ გამოთქმებს „გულს გაგიკეთებს“ და „ჩემსავით გოგო“ (ნაცვლად ლიტერატურული ფორმისა „ჩემნაირი გოგო“), ამ ფრაგმენტის მთავარ სტილისტურ მახასიათებლებს – მიაშიტ გოგონას რომ გვისურათხატებს.

აი რას და როგორ ეუბნება სტუდენტი ბიჭი მეგობარს, სასეირნოდ გამოსული გოგოების დანახვისას:

გვირიტები! ორნი! არც იფიქრო დაკარგვა წუთის!
კვალში ჩაუდგეთ! ღმერთმა მოგვცა, სრული
განძია!
თუ რამე მიყვარს ცხოვრებაში – მაგარი ლუდი,
მწარე თამბაქო და მოახლე გოგო კვანწია.

„მოახლე გოგო კვანწია“ სრული შესატყვისია დედნის გამოთქმისა: „Eine Magd im Putz“. Im Putz „გამოპრანჭულს“ ნიშნავს, მაგრამ ამ გაცვეთილი ქართული შესატყვისის ნაცვლად მთარგმნელი პოულობს უაღრესად კოლორიტულ სიტყვას ქართულურ-იმერული დიალექტური ლექსიკის საღაროში – **კვანწია**, რომლის მნიშვნელობა ასეა ახსნილი „ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში“: „კობტად ჩაცმა-დახურვის, კობტაობის მოყვარული, ცოტა პრანჭია“.

მოხუცი გლეხი მიმართავს ფაუსტს:

მივესალმებით ბატონ დოქტორსა,
უფრო გვიყვარხართ კიდევ მისთვისა,
რო არ თაკილობთ ჩვენისთანებსა,
რო მოიცალეთ აქ მოსვლისთვისა,
ხელმწიფის ტოლო სწავლულ კაცო,
დაუზარელო ჩვენი ხსნისთვისა.
ჭიქას მოგაწვდით მოწიწებითა,
ამა სურვილსაც დავატანთ ზედა,

რამდენი წვეთიც მაგაში ესხას,
იმდენი წელი იყავით მხნედა.

რა კარგად არის თარგმანში გადმოცემული ემფატიკური „ა“-ს მოშველიებით მოხუცი გლეხის საუბრის ოდნავ არქაიზებული მანერა, რისი გამოხატულებაც დედანში არის, მაგალითად, კომპოზიტი **Hochgelehrter** (რაც „დიდად განსწავლულს“ ნიშნავს) მოძველებული ფორმის – **Hochgelahrter** – გამოყენება, და ასევე – საგანგებოდ შერჩეული მარტივი რითმები და ინტერვალიანი რითმთაწყობა, ხალხური ლექსისთვის დამახასიათებელი!

აუერბახის სარდაფში ფროში ასე საყვედურობს თანამეინახეებს:

არ სვამთ, არ მღერით, ვის ებღვირებით!
ჩამოგიშვიათ უბრად ცხვირები.
სულ არაფერზე კბილები გიჩანთ,
დღეს რა ეშმაკმა შეგიკრათ კრიჭა.

შეუძლებელია არ მოიხიბლოთ, როცა ნახავთ, რა დიდოსტატურად არის ბოლო ორ სტრიქონში დედნისეული მეტაფორა გადმოტანილი ქართული იდიომების გამოყენებით. ორიგინალში წერია: „Ihr seid ja heut wie nasses Stroh / Und brennt sonst immer lichterloh“, რაც სიტყვასიტყვით ნიშნავს: „დღეს სველი ჩალასავით ხართ, ჩვეულებრივ კი ბრიალით იწვით“, ანუ – დღეს რატომ დუმხართ („დღეს რა ეშმაკმა შეგიკრათ კრიჭა“), როცა სხვა დროს სულ იკრიჭებით ხოლმე („სულ არაფერზე კბილები გიჩანთ“).

სხვა მოშაბაშეებს ჩამორჩენილ სანახევროდ კუდიან დედაბერსაც მოვუსმინოთ:

მეც სხვებთან ერთად წამოვფორფოტდი,
ყველამ გამასწრო, არ ჩანს არც ერთი.
რა ძალა მადგა, რისთვის მოვრბოდი?
არადა შინაც ველარ გავჩერდი.

„ფორფოტი“ იგივეა, რაც „ფუსფუსი“ (ქეგლ) და „სულელივით სიარული“ (ალ. ლლონტი), ხოლო მისგან ნაწარმოები და სარიტმო სიტყვად სტრიქონის ბოლოს გატანილი ერთობ კოლორიტული „წამოვფორფოტდი“ ზუსტი შესატყვისია დედნისეული გამოთქმისა „Ich tripple nach“.

ბოლოს ვნახოთ როგორ ჟღერს ქართულად დავით წერედიანის თარგმანში გოეთეს „ფაუსტის“ ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი ეპიზოდი, კერძოდ ის, სადაც ტრაგედიის მთავარი გმირი ხელახლა იწყებს ბერძნულიდან მშობლიურ ენაზე იოანეს სახარების თარგმნას:

თავდაპირველად იყო სიტყვა – ასე წერია.
უკვე შევეფერხდი. მანდ სადავო არაფერია?
ასეც დავტოვოთ? არა, სიტყვა არ ღირს მაგდენად.
არ ეფარდება, საჭიროა ცნების დადგენა.
გადამეწმინდე, გამინათდი, გონებავ ქუფრო!
ჯობს პირველთაგან იყო აზრი. ფარდია უფრო.
შესდექ, ნუ ჩქარობ, არაფერი ჩაწერო მცდარი,
არ გაგიმრუდდეს პირველივე ნათარგმნი ბუკარი.

აზრისგან იქმნა, რაც რამ იქმნა? ნივთი ყოველი?
თუ პირველთაგან იყო ძალა? ძალი ცხოველი.
არადა, რაღაც არ მანებებს, დავწერო ასე,
რაღაც მაძალებს, შესატყვისზე ვიფიქრო სხვაზე.
სული მკარნახობს! ზუსტი არსი მოიკვეთება!
წერ დარწმუნებით: პირველთაგან იყო ქმედება!

ამ ადგილის გამო დავით წერედიანი თარგმანის
ბოლოს დართულ კომენტარებში გვაუწყებს:

„ჩვენში რუსულის გავლენით გავრცელებული
ვერსიაა – „პირველად იყო საქმე“, მაგრამ „საქმე“
მოცემულ აბსტრაქტულ კონტექსტში მეტისმეტად
ვინროა, აქ ყოველდღიურ საქმესა და საქმიანობა-
ზე არ არის ლაპარაკი. დედანში წერია დიე თატ,
რომლის პირველად მნიშვნელობას სწორედ ქარ-
თული „ქმედება“ ეთანადება და არჩევანიც ამან გა-
ნაპირობა“.

აქ თარგმანში იმავე ვითარებასთან გვაქვს საქ-
მე, რა ვითარებაც დედანშია აღწერილი, იმ განსხვა-
ვებით, რომ ფაუსტი იოანეს სახარების სანყისი ფრა-
ზის გერმანულ თარგმანს („Im Anfang war das Wort“)
ინუნებს, სადაც პოლისემანტიკური ბერძნული „ლო-
გოსი“ თარგმნილია როგორც „სიტყვა“, და მის ახალ
ვერსიას ქმნის; მთარგმნელს კი სახარების ამ ფრა-
ზის გოეთესეული პერიფრაზის – „Im Anfang war die
Tat“ – ტრადიციული რუსული და ქართული თარ-
გმანი („В начале было дело“, „პირველად იყო საქმე“)
არ აკმაყოფილებს და თავის ვარიანტს გვთავაზობს,
ჩემი აზრით, მართლაც უფრო მართებულს. **საქმის**
ჩანაცვლებას **ქმედებით** არც ლექსიკონები ეწინა-
აღმდეგებიან, ვინაიდან die Tat-ის სინონიმად ისინი
ერთხმად ასახელებენ დიე Handlung-ს, რასაც ქარ-
თულად სწორედ **ქმედება** შეესაბამება.

ამრიგად, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მთარ-
გმნელის **ქმედება** სიმბოლურ მნიშვნელობას იძენს
– იგი შესაძლოა განვაზოგადოთ და ვთქვათ:

აი ასეთი ფაუსტური მგზნებარებით ეკიდება
დავით წერედიანი თავის **საქმეს!**

* * *

დავით წერედიანზე როგორც რითმის დიდოს-
ტატზე იმდენი თქმულა, რომ აღარ ვაპირებდი ამ

საკითხს შევხებოდი, ვინაიდან ამაზე ლაპარაკი უკ-
ვე ბანალურობის საფრთხეს შეიცავს. პრინციპში,
არც არაფერს ვიტყვი აქ ამის თაობაზე, ოღონდ არ
შემიძლია ორი არაჩვეულებრივი რითმა არ წარმო-
გიდგინოთ ქართული „ფაუსტიდან“, ორივე თემა-
ტური რითმაა, ანუ ორივეში ამ ტრაგედიისთვის უმ-
ნიშვნელოვანესი სიტყვებია სარიტმოდ გატანილი
– „მიკროკოსმოსი“ (რაც ადამიანს ნიშნავს) და „მეც-
ნიერება“. პირველი ორსტრიქონედით მეფისტოფე-
ლი ფაუსტს ამასხარავენს, მეორეთი იგივე მეფისტო-
ფელი, ოღონდ ფაუსტად გადაცმული, ფაუსტის
მონაფეობის მოსურნე ყმანვილს „აღადავენს“:

მეფისტო ფაუსტს განუმარტავს, თუკი პოეტს
მიმართავ, რათა შეგამკოს და განგადიდოს, იგი

„...იმგვარად **მიგმოს-მოგმოსავს**,
გიხილავთ ბატონ **მიკროკოსმოსად**“.

მონაფეობის მსურველს კი ერთ-ერთი სამეცნი-
ერო დისციპლინის, თეოლოგიის, შესახებ ეუბნება:

„ეს გახლავთ ბნელში სიარულის **მეცნიერება**,
ისეთი ღრეა, ზოგჯერ კვალი **მეც კი მერევა**“.

* * *

როდესაც კონგენიალურ თარგმანს ვკითხუ-
ლობთ, ასეთი სასწაულის მოწმე ვხდებით: ვგრძნობთ
როგორ ერწყმიან ერთმანეთს ორიგინალის ავტო-
რი და მისი მთარგმნელი. ეს ორერთიანობა მისთვის
ჩვეული გონებამახვილობით, მისთვის დამახასია-
თებელი ორიგინალური ფორმით გამოხატა ვახტანგ
ჯავახიშვილმა თავისი შარშანდელი ერთბაშად გახმაურ-
ებული ვრცელი ლექსის „ელეგია: ყელსაბამის“ აი
ამ ფრაგმენტში:

„აჯასა ამას დასტურს დასცემდა მარკუს
(ბაჩანა) ავრელიუსიც,
თავს არც იოჰან (დავით) გოეთე (წერედიანი)
შეიკავებდა
და აღარც სულხან (ეზოპე) საბა - მესაიდუმლე
მეიგავეთა“.

მარკ რავენჰილი

აუზი (უნცლო)

ინგლისურიდან თარგმნა დავით გაბუნიაძე

აუზი, ჰო, აუზი ჰქონდა.

ჩვენ შორის, ყველაზე წარმატებული იყო – ეგრეთ წოდებული საზოგადოების თვალში – ყველაზე წარმატებული.

მოკლედ – აუზი.

ვითომ შთაბეჭდილების მოსახდენად უნდოდა? სამარიაჟოდ?

არა. არა მგონია. არა. იმიტომ რომ...

კარგი გოგოა. კეთილი. რალაცნაირად მყარად დგას ფეხზე. ფესვებს არ კარგავს.

და აი, უკვე აუზიც აქვს – ძაან მაგარია, აი, ძაან. ძაან. ძაან.

თანაც არც ჩვენ გვივინწყებს. კლინიკაში მოდის ხოლმე. თავშესაფრებში დადის. შიდსის ცენტრებშიც. თვითონაც დააარსა ერთი-ორი.

ჩვენს გამოფენებზეც მოდის. პატარა, მანსარდებში შეკრულ გამოფენებზე, ბოჰემურ უბანში. ფოტოებს, არტ-ობიექტებს ათვალიერებს, ზოგჯერ ყიდულობს კიდეც. და ამით ფინანსების მოძიებაში გვეხმარება.

ჰო, ჩვენთვის ფინანსების მოძიებაზე დაულა-

ლავად ზრუნავს.

ჩვენ მას ვალმერთებთ. ვალმერთებთ. ოღონდ, მართლა.

წლების წინ, როცა ჩვენთან იყო – ანუ ჩვენი ჯგუფის წევრი იყო. გული და სული. გაიძრობდა ხოლმე ტანსაცმელს... აი, პირდაპირ შემოიხევდა, და ჩვენც ეგრევე შემოვიხევდით – ვბაძავდით – და პერფორმანსებს ვაკეთებდით, ან მოკლემეტრაჟიან არტჰაუს ფილმებს ვიღებდით ან უბრალოდ, შიშვლები ვცურავდით, სიშიშვლით ვკაიფობდით.

მაგრამ დღეს ის... აქ არ არის.

ეგრეა. ის... აქ არ არის, განდგომილია. მისი ნამუშევრებიც ამიტომ იყიდება. ეგეთების კეთება მაშინ დაიწყო, როცა რეი მოგვიკვდა შიდსით. რეის სისხლით, სახვევებით, კათეტერით და პრეზერვატივებით გააკეთა პირველად. ეს ნამუშევრები მსოფლიოს თითქმის ყველა გავლენიან კოლექციონერს მიჰყიდა.

აჰა.

განდგომილია. მაგრამ, რატომღაც მთელ მსოფლიოში მაინც დაფასებული და აღიარებულია.

აჰა.

და აი, უკვე აუზიც აქვს. ააააააააუზი.

თავიდან იმეილებს მოაყოლა. საშობაო იმეი-
ლებს. ეტერნტში ჩემი ახალი აუზის ფოტოებს ნა-
ხავთ-ო.

ფრთხილად გაეხსენი. ვირუსების მეშინია.

მისი აუზი. "ნებისმიერ დროს შეგიძლიათ, მეს-
ტუმროთ. ჩამოდით, ერთად ვიბანაოთ. როგორც გა-
გიხარდებათ, თუ გინდათ, ერთად, თუ გინდათ –
ცალ-ცალკე, მოკლედ, ჩამოდით და ჩემი აუზი თქვე-
ნია".

აი, სურათი. აუზი. სუფთა და ცისფერი, ლამა-
ზად განათებული. და აუზის მომვლელი ბიჭი – რო-
მელსაც, რომ მოენდომებინა, შეეძლო პორნო-ვარ-
სკვლავი გამხდარიყო; ან, იქნებ არის კიდევ პორ-
ნო-ვარსკვლავი; ან აპირებს პორნო-ვარსკვლავო-
ბას. კიდევ პირადი მწვრთნელი, რომელიც დიდი
მონდომებით ასწავლის ცურვას ჩვენს დაქალს,
აუზის პატრონს. ისიც პორნო-ვარსკვლავია. არაა
გამორიცხული, ამ პირად მწვრთნელს აუზის მომ-
ვლელი ბიჭი ტყნავდეს. ან მწვრთნელი ტყნავდეს
აუზის პატრონს, ან სულაც აუზის პატრონი ტყნავ-
დეს აუზის მომვლელს.

არა არა არა – ჩვენი მეგობარი ყოველთვის პა-
ტიოსნებით გამოირჩეოდა. ყოველთვის მკაცრად
იცავდა ქცევის კოდექსს. მაშინაც კი, როცა ყველა-
ნი ერთად, სოროში ვცხოვრობდით. ჰეროინზეც კი
არ შემეჯდარა, ჰა-ჰა, დღეში ერთხელ მიეღო. ღამ-
ღამობით კი თავისი ოთახის კარი სულ ჩაკეტილი
ჰქონდა.

დიდი მიმონერა ავტეხეთ. იმეილით. რატომაც,
არა? ნამო, ნავიდეთ, ვნახოთ აუზი. ნავიდეთ და
გავცუროთ აუზში. რატომაც არა? რატომაც არა?
ერთად გავცუროთ.

ვუპასუხეთ იმეილზე: მოვდივართ, მოვდივართ,
ყველანი მოვდივართ. აი, ასე, ვსხდებით თვითმფრი-
ნავეში ყველანი და მოვფრინავთ შენს აუზში.

ეგრევე გვპასუხობს: მაგარია. ძაან. ძაან. ძაან.

დრო, რალა თქმა უნდა, ძალიან სწრაფად გა-
დის. ყველას საქმეები გვაქვს – ბოჰემურ უბანში
გამოფენებია მოსაწყობი, პროექტის ფარგლებში
ნარკომანი მშობლების ბავშვთა თავშესაფარში კედ-
ლებია მოსახატი, დაფინანსების მოძიების კამპა-
ნიაა გასაგრძელებელი და კიდევ...

სალი, სასიკვდილოდ გადადებული. იმ დედა-
მოტყნულ თავშესაფარში, სასიკვდილოდ გადადე-
ბული. ძვლებში გადასულა უკვე; მთელი ორგანიზ-
მი შეუჭამა იმ დედამოტყნულმა და ახლა ძვლებზეა
გადასული – ძვლის ტვინს უგემოვნებს ვერაგი –
სალი გდია და იმეორებს:

სიკვდილი მინდა სიკვდილი მინდა რატომ არ
კვდები რატომ არ მაცლით, ნამალი რატომ უნდა
დავლიო, თუ სიკვდილი მინდა?

ჩვენ ვეუბნებით

აუზზე იფიქრე. აუზზე იფიქრე. ამისთვის ღირს
გაძლება. გაგიყვანთ აქედან და პირდაპირ აუზში
ჩაგაფრენო. გადარჩენილ, ბედნიერ, ჯანმრთელ
დღეებზე იფიქრე აუზის პირას.

სალი ამბობს

კარგი.

ჩვენ გვამხნევენ. ამას ვინ ჭამს.

გალურჯებულ და გამწვანებულ სალის ყველ-
გან წვეთოვანები წვეთოვანები წვეთოვანები აქვს
გათხრილი და ექთნები და მოწყალების დები ახვე-
ვია და ჩვენ მორიგეობა დავანესეთ იმიტომ, რომ
ცხოვრება ხომ უნდა გაგრძელდეს და გამოფენები
და ფინანსების მოძიების კამპანიები და ამიტომაც
ვენაცვლებოდით ერთმანეთს, სანამ ერთ ღამეს ყვე-
ლანი ერთად არ გავცვივდით, ოღონდ, ვერ მივუს-
ნართით, სალი აღარ იყო.

და უცებ თითქოს სახალხოდ ჩაგხადეს, იმიტომ,
რომ მთელი შენი არტი არაფრად არ ღირებულა,
არაფერს არ წარმოადგენს, არანაირი აზრი არა აქვს.
სალი აღარ არის და ხელოვნებამ ვერაფერი ვერ
შეცვალა, ხელოვნებამ ვერ უშველა, იმიტომ, რომ
სიკვდილი დიდია, ჩვენ კი პატარები და სინამდვი-
ლეში არაფერს არ წარმოვადგენთ, არაფერს.

აი, ისიც – კრემატორიუმში ჩამობრძანდა.
გვითხრა: დიდი მადლობა, რომ სალის უვლიდითო.
ამისთვის დიდ მადლობას გიხდით. რა ხალხი ხართ,
რა ადამიანები ხართ, მე კიდევ ისე დამნაშავედ
ვგრძნობ თავს, უფრო ადრეც უნდა ჩამოვსულიყა-
ვიო. ჩვენ კიდევ: არა, არა, არა, არა არა...

მაგრამ ვიგრძენი, რომ... თქვენი არ ვიცი, მაგ-
რამ მე ვიგრძენი, გეუბნებით, მართლა ვიგრძენი...
არა, ვიცი, რომ ასე არ უნდა ვფიქრობდე, მაგრამ...
იქნებ ეს უბრალოდ ჩემი... არ ვიცი, თქვენც იგივე
ხომ არ.... უბრალოდ, ასეთი გრძნობა გამიჩნდა, და
რადგან გრძნობაა, აქვს არსებობის უფლება. ხომ
მიმიხვდით, რას გეუბნებით? კარგი, კარგი, გეტყვით,
აგისხნით, რას ვგრძნობდი, როცა კრემატორიუმში
ვიდექი და უცებ თავის მენეჯერთან თუ ვილაცას-
თან ერთად შემობრძანდა, მინდოდა მეკივლა: შე
მუტელო!

ღმერთო.

ფილტვების ჩაფხრენამდე მეკივლა: "შე მუტე-
ლო, მუტელო – შენი ბრალია. შენ ხარ დამნაშავე. ამ
კუბოს ხედავ? ამ იაფფასიან, უგემოვნო კუბოს ხე-
დავ, სადაც ჩვენი დაქალი სალი წევს? შენი ბრალია.
ეს შენ გააკეთე."

ღმერთო.

"შენ მოკალი სალი".

ღმერთო.

"იმიტომ, რომ არცერთი ჩვენგანი არ უნდა გამ-
დიდრებულიყო, ცნობილი არ უნდა გამხდარიყო,
არცერთს არ უნდა გვეფრინა. ჩვენ ერთი ჯგუფი
ვართ. და არსებობს წონასწორობა, რომელიც შენ
დაარღვიე. თუ ერთ-ერთი ჩვენგანი მაღლა მიიწევს,
მეორე იძირება. ეს ბუნების კანონია. ბუნების ყვე-
ლაზე ელემენტარული კანონი არ გესმის? რა თქმა
უნდა, ძალიან კარგად გესმის – ყოველთვის გესმო-
და, მაგრამ დაიკიდე – შეგნებულად – და სალი მო-
კალი. სალის სიკვდილი არჩიე. მუტელო. მუტელო.
მუტელო". რომ შემძლებოდა, თავზე თმას დავაგ-
ლეჯდი, ტანზე ტანსაცმელს, და იქვე, ადგილზე,
მუტელში ჩავაფურთხებდი... თქვენც იგრძენით ხო?
არა არა არა არა. გასაგებია. გასაგებია. გასაგე-
ბია.

აი, ასე. ცუდები ვართ. ცუდი ადამიანები ვართ.
რა თქმა უნდა, ეს სულაც არ არის აუცილებელი.

გადასარევია. ნაზი სიო ფეხებშუა გიბერავს, გე-

ვართ, ერთმანეთისთვის ყავა და სიგარეტი მოგვაქვს და დერეფანს ვაკონტროლებთ, ვეკითხებით ექიმებს და ექთნებს: სიახლე ხომ არ არის, სიახლე, სიახლე, სიახლე? ერთმანეთს ვერ ვუტყდებით, როგორი – ჰო, ვიტყვი – როგორი აქტივობები ვართ.

შენც იგრძენი ეს?

ძაან არ მინდოდა, მაგრამ მაინც

მაგრამ, მაინც აქტივობები ვიყავით, თუმცა ყველანი უარყოფით. იმიტომ რომ, ეს არ არის ადეკვატური რეაქცია.

“თქვენი მეგობარი ვერაფერს ვერ გრძნობს”, გვეუბნება ექიმი “ნამდვილად ვერაფერს ვერ გრძნობს”.

მიდი, შე მუტელო, იგრძენი. მიდი, ჰო, იგრძენი. ჩვენ ვუყურებთ. ისე ვუყურებთ, როგორც უნდა ვუყურებდეთ. და ვაკვირდებით თავს ოდნავ თუ გაამოძრავებს, ოდნავ მაინც თუ დაიკნენსებს, ლოყაზე ცრემლი თუ ჩამოუვარდება. თითქოს ვიცით, რომ ასე უნდა მოხდეს.

ვუყურებთ მის დაღწილ სხეულს, მაგრამ ვერაფერს ვგრძნობთ. არა და ვის, თუ არა ხელოვანს, უნდა ეგრძნო რაღაც...

და უცებ, ერთ-ერთმა ჩვენგანმა, არ მახსოვს რომელი იყო, უთხრა:

“შენ ჩემი არ გეცმის, მაგრამ შენ მიმართ საძაგლობებს ვგრძნობდი. ამიერიდან ასე აღარ იქნება. ასე ვერ გავაგრძელებ. შენ ახლა გიჭირს და მე მოგივლი. გთხოვ, შემომიშვი და გპირდები, რომ მეყვარები. ნუ იქნები განდგომილი. აქ იყავი, გთხოვ”.

მერე მის სახლში ვბრუნდებით, ვისვენებთ და ვხედავთ, როგორ მოაბიჯებენ ჩვენს ოთახში: სალი – შეჭმული მკერდით, რეი – ასანთის კოლოფისხელა ფილტვით და ესეც და ჩვენ გვინდა რომ შევეერთდეთ ამ მსვლელობას ჯოჯოხეთისკენ, ან სამოთხისკენ, ან განსანმენდელისკენ, მაგრამ არ ვუერთდებით. იმიტომ რომ, ჩვენ გვაქვს დიაზეპამი და მოსანევი, ღვინო და დიაზეპამი. და ყველაფერი კარგადაა.

მეორე დღეს პირადი მწვრთნელი ქვითინებს, მზარეული ყმუის, აუზის მომვლელი ბიჭი იმუქრება, ოვერდოზით გავიპარებო. ის ბიჭი, რომელმაც გაუფრთხილებლად დაცალა აუზი. ის ბიჭი, რომელსაც ჩვენ ვანუგეშებთ. როგორი კეთილები ვართ... თურმე შესანიშნავი ადამიანები ვყოფილვართ.

და როგორც კი ჩვენში საჭირო ძალას აღმოვაჩენთ, საავადმყოფოში მივდივართ.

ახლა აღარ გვახსოვს. ამას არა აქვს მნიშვნელობა. თუმცა, როგორ არა. კურატორების და ხელოვნებათმცოდნეებისთვის აქვს. მაგრამ, ჩვენთვის არა აქვს არანაირი მნიშვნელობა. მოკლედ, ერთ-ერთ ჩვენგანს ფოტოაპარატის ნამოლება მოაფიქრდა.

არც კი ვიცით, ვინ ჩაიგდო ჩანთაში ციფრული ფოტოაპარატი. შეიძლება ყველამ ერთად.

მოკლედ, ვდგავართ საავადმყოფოში ფოტოაპარატით ხელში.

და ჩვენ აქ ვართ. ჩვენ აქ ვართ. და ჩვენ აქ ვართ პალატაში. და ჟალუზებიდან მზის სინათლე შემოდის.

გამარჯობა. გამარჯობა. აი, ჩვენც მოვედით.

გეხვენები, გაიღვიძე და შეგვაჩერე. ნუ მოგვცემ ამის უფლებას. არაა აუცილებელი რაიმე თქვა. უბრალოდ თვალები გაახილე და მორჩა. რომ იცოდე ჩვენ როგორ... შენ ჩვენი ჯგუფის ნაწილი იყავი.

და კამერა ძირს დავეშვიტ.

მიდი, შემოგვხედე. დაგვინახე. იგრძენი. იზრუნე. ეს ხომ ბუნებრივია. მაგრამ ჩვენ...

და ვაკვირდებით, რა მდგომარეობაშია ახლა. სისხლი ჩამოწმინდეს, სხეული ისეთი დაღურჯებული და დასიებული აქვს, რომ ადამიანის ასე დამახინჯება წარმოუდგენელია. კიდურები თაბაშირში აქვს. კისერი თაბაშირში აქვს. ნილბით ასუნთქებენ ჟანგბადს. წვეთოვანები და მილები. ხელოვნური სუნთქვის აპარატი წუის. მოძრაობა... უცვლელი სურათი...

ჩვენი მეგობრის, ჰო, მაგრამ ასევე...

დანადგარების ხაზები....

მოიისფრო დაბეჭდილობა...

მიმზიდველია. მაცდურია. ამაში არის მშვენიერება. მთელი ცხოვრებაა, მშვენიერებაზე ვნადირობთ და ახლა იგი ჩვენ წინაშეა.

ვდგავართ და ვუყურებთ და გვაფორიაქებს ეს მძაფრი მშვენიერება.

(მოისროლეთ ეგ საძაგელი კამერა მერვე სართულის ფანჯრიდან.)

იმ პალატაში ჩვენთან ერთად რომ ყოფილიყავით, ალბათ, თქვენც იმავეს იგრძნობდით. დღეს ჩვენ ყველანი ხელოვანები ვართ.

განათება კარგი იყო, სივრცე კომპოზიციის ბევრ ვარიანტს გთავაზობდა, - და სიმართლე რომ ვთქვათ, ისეთი ადვილი ადვილი ადვილი ადვილი იყო იმ ფოტოების გადაღება, რომელიც მერე ასე შემზარავად გვეჩვენებოდა.

(ლინზა დაღწენ, ობიექტივში ჩააჯვი და მეხსიერება წაუშაღე.)

და იმის ცდუნება, რომ კომპოზიცია გადაგვენყო... ცოტათი გამოგვენია სანოლი, სახე სინათლეში მოქცეულიყო. ცდუნება დიდი იყო და ჩვენ ვერ გავუძელით. სანოლი სინათლეში გამოვავორეთ, თან ვამონებდით, რაიმე მილი ან წვეთოვანი რომ არ მოგვეგლიჯა... როგორც ხედავთ, მეცნიერებას და ხელოვნებას თურმე ბედნიერად შესძლებიათ თანაცხოვრება.

პირველი კადრის გადასაღებად ბევრი დრო დაგვჭირდა. პირველი კადრი. სურათი.

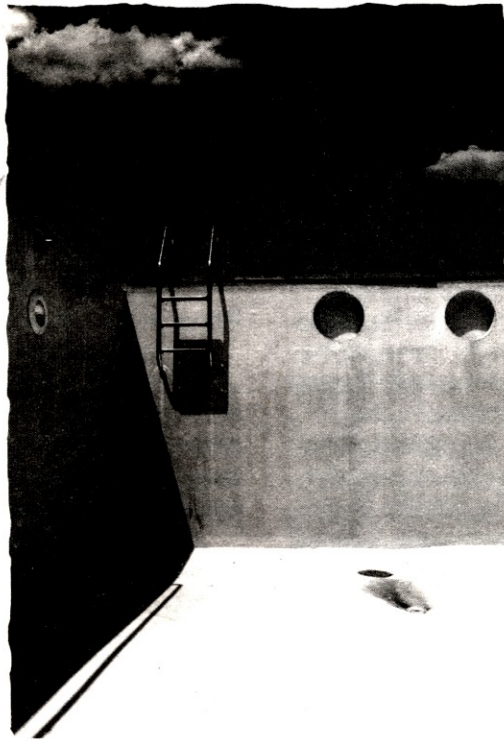
მერე, როცა მოსანევი ოთახში ვისხედით, ჩვენს თავს ვეუბნებოდით:

ცუდად მოვიქეცით. საშინლად. ხომ არ ჯობია, მოვნიშნოთ და წავშალოთ ყველაფერი, რაც... ჰა, რას იტყვით?

ასეც მოვიქეცით. არა – სიმართლე გითხრათ, - ცოტალა დაგვაკლდა. უფრო სწორად, არ წავგიშლია.

იმ ღამით ლეპტოპში ვათვალიერებდით ჩვენს ნამუშევარს და სულაც არ შეგვზიზღდა ჩვენი თავი ისე, როგორც ველოდით. უკვე დავინწყეთ ფიქრი – ინტერვიუებზე, გამოფენებზე, კატალოგებზე, გაყიდვაზე.

მომდევნო ორი თვე ყოველდღე დავდიოდით.

დილიდანვე საავადმყოფოში, ელოდები ხელსაყრელ მომენტს, რომ ფოტოები გადაიღო, სანამ შეგიძლია.

ოჰ, რა კარგად შევისწავლეთ ის საავადმყოფო! ის კი არა, ცოტა ხანს სანიტარს ვხვდებოდი – მიგელი ერქვა, სისხლის ანალიზებიც ავიღეთ ვენერიულებზე და ერთმანეთს შედეგებიც ვაჩვენეთ, მაგრამ სერიოზული ურთიერთობებისთვის მზად არ ვიყავი და ყველაფერი მალე დამთავრდა. მგონი, მიგელს კი უნდა გასჩენოდა რაღაც ეჭვი – ყოველდღიურ ფოტოსესიებზე. არა, ამაში ცუდი არაფერი იყო, მაგრამ...

მაგრამ მაინც ჩუმად ვმოქმედებდით მთელი ეს დრო. შეიძლება, უბრალოდ, მძაფრი შთაბეჭდილებები გვინდოდა.

სალამობით ყველაფერს საგულდაგულოდ ვამონებდით, რაც დღისით გადავიღეთ.

ვანესრიგებით, თანმიმდევრობით ვანყობდით, კატალოგისთვის ვამზადებდით. საცდელი ბეჭდვაც კი დავინყეთ გადაღბნილი ფერებით, ტონირებით და სხვადასხვა ხარისხში...

მისი სახლი ჩვენი სახლია, ჩვენი სახელოსნოა. დილით მზე გვალვიძებს, ღამე სარწყავი გაყვანილობა ცვარავს გაზონს და ჩვენ კი მისი მოსამსახურეები გვაჭმევენ და გვივლიან.

ამასობაში, ჩემი სხეული იფურჩქნება და მკვრივდება – პირადი მწვრთნელი დილის 6 საათზე მოდის, მერე გარეუბნების გავლით სპორტდარბაზისკენ მივრბივართ და ნაშუადღევს აუზს ორმოცდაათჯერ გადავცურავ.

ნეტავ დიეტოლოგი აქამდე ამეყვანა. შესანიშნავად ვგრძნობ თავს.

და თუ დროზე მივხედავთ ყველაფერს, ნესიერ არტ-დილერს დაუჟკავშირდებით, ნესიერ აგენტს, მარკეტოლოგს – ეს ფოტოსერია ძალიან მნიშვნე-

ლოვანი გახდება.

გაოგნებულები ვაკვირდებოდით, – ხომ გესმით, არა? – დღითიღვე როგორ იცვლებოდა მის სხეულზე ნაკბნრები, დაჟეჟილობები და ჭრილობები.

უბრალოდ შეხედე. შეხედე. არა, შეხედე და დაინახავ. რა საინტერესოა, არა? ხო საოცარია?

როგორ მნიფდება მის სხეულზე იარები და როგორ ებერება ყველაფერი. ან რა ფერთა პალიტრაა ჭრილობებზე. ერთ დღეს დასიებული ქუთუთო ჩაუცხრა და ცალი თვალი გამოუჩნდა, მაგრამ მეორე დაუსივდა. ჰო.

ისეთ ერთიანობას ვგრძნობთ. ჩვენ ახლა ერთნი ვართ. გასაკეთებელი კიდევ ბევრია და ჩვენც ვმუშაობთ.

ცოცხლები ვართ – კარგად შემომხედეთ: ბებერი გვამი სიცოცხლეს დაუბრუნდა – ფრთები გაშალე, თამამად დავაბიჯებ მინაზე და ღრმად ვსუნთქავ სუფთა ჰაერს.

ალელუია! ალელუია! ალელუია!

ძაან ხმამალა არ მოგივიდეს

ალელუია! ალელუია! ალელუია!

თუ გინდათ, შემომიერთდით.

ალელუია! ალელუია! ალელუია!

ჩვენ ერთი ჯგუფი ვართ! ჩვენ ერთი ჯგუფი ვართ! ჩვენ ერთი ჯგუფი ვართ!

მაგრამ ბედნიერება ისეთი ხანმოკლეა. რვა კვირა და მერე...

ჩვეულებრივად მივაკითხეთ. ამ დროს მიგელი – უკვე აღარ ვხვდებოდით ერთმანეთს, თუმცა რა მნიშვნელობა აქვს – მიგელი გაღიმებული გვიახლოვდება, სახე უბრწყინავს.

ვხვდებით. ვხვდებით. შეუძლია არც გვითხრას: “თქვენი მეგობარი გონზე მოვიდა.”

ოჰ.

ორიოდ თვეში მძინარე მზეთუნახავმა...

ოპ.

რალაცნაირი სიმსუბუქე ვიგრძენი... იმიტომ, რომ რასაც ჩვენ ვაკეთებდით... რა იყო ეს? ეს ფოტოების გადაღება? ქურდობა...? არა არა არა არა. ასე არ უნდა მოვექცეულიყავით. ეს იყო... შვება, ნამდვილი შვება. მოკლედ... გადავრჩით. რა ბედნიერებაა, რომ ხელოვნების დრო წავიდა და შეგვიძლია, ისევ ადამიანები ვიყოთ.

არაჩვეულებრივია.

ნეტავ, აქ იყოს, ჩვენთან იყოს.

სანამ პალატაში შევიდოდი, ერთი ხაზი გავიყნოსე. ეს ადრე არავისთვის მითქვამს. ზუსტად მაგდენი მქონდა, ერთი გაყნოსვა, გასახდელში შევედი და... ჩემი თავის მე თვითონ არ მესმის.

“გამარჯობა! გვიცანი?! ყველანი შენთან ვართ!”

არ გაუღვიძია – უფრო სწორედ, ეს არ არის ჩვეულებრივი სიფხიზლე – შიგადაშიგ აზრზე მოდის, თვალს ახელს, გვიყურებს და გვხედავს. აქაა, ამ პალატაში, ჩვენთან ერთად. ერთხელ გაგვიღიმა კიდეც. ყველაფერს გეფიცებით.

გვიხარია მისი ამბავი და ჩვენიც. ძალიან გვიხარია, მაგრამ მაინც...

სტანდარტულ სიტყვებს ვეუბნებით, როგორც ნახევრად უგონო ავადმყოფებს ან ჩვილ ბავშვებს ელაპარაკებიან. ენის მოჩლეკით ვეუღღრუტულებით, ცოდოა, პატარა.

“ერთხელაც წავიდეთ, შიშვლებმა ვიდგაფუნოთ! აი, როცა მოგინდება. აქედან გაგიყვანთ, აუცილებლად. მერე ტანსაცმელს გავიხდით და ყველაფერი ძველებურად იქნება...”

... ჩვენთან ერთად იქნები, ისევე, როგორც ათი წლის წინ, ყველაფერს გავიხდით და დავიკიდებთ, ვიქნებით მხოლოდ ჩვენ და ჩვენი ფუჩუები, კუტუები, ძუძუები და ტაკუნების ღარები და მთელი ეს მობანავე მშვენიერება ვიქნებით ჩვენ. იფიქრე ამაზე, ძვირფასო, ამაზე იფიქრე. რა ბედნიერებაა, რომ ეს ერთხელ უკვე გამოვცადეთ ცხოვრებაში და კიდეც გამოვცდით. აუცილებლად. აუცილებლად. აუცილებლად.

გოცნი. რეაქცია არა აქვს. მაგრამ არა უშავს. ყველაფერი ხომ...

ერთმანეთს ვეუბნებით: მორჩა. უკეთ ხდება. ბედნიერი დღეები გვიახლოვდება.

ერთმანეთს ხელს ვჭიდებთ, ვიღიმით და ვმღერით. მთელი ჯგუფი მისი სანოლის ირგვლივ ვდგავართ, ვუმღერით და უცებ თვალს ახელს, ამოგვხედავს და...

ერთი წამით მეჩვენება... არა.

ჰო, მეც მომეჩვენა... არ ვიცი, სხვებმა თუ დაინახეს...

მე მგონი, ყველას მოგვეჩვენა...

მან იცოდა. იცოდა, რასაც ვაკეთებდით. ჯიბეში ფოტოაპარატი დამინახა და მიხვდა. ჩვენზე გაცილებით ჭკვიანია.

მაგრამ ეს შეუძლებელია.

ტუჩებს წყლით ვუსველებთ, თითებზე ვეფერებით და ჩურჩულით ვეუბნებით:

გვიყვარხარ.

ის კი გვპასუხობს:

დიდი მადლობა, რომ მთელი ეს წლები ჩემი მე-

გობრები იყავით.

ესე იგი, არა, ვერც კი ხვდება, როგორ გვძულდა და ამ სიტყვების გაგონებაზე თავს ბედნიერად და მიტევებულად ვგრძნობთ. არაჩვეულებრივი გრძნობაა.

საათობით ვუსხედვართ გვერდით, როცა სძინავს, ან ღვიძავს და მგონი, ჩემს ცხოვრებაში... ჩემს ცხოვრებაში ასე მშვიდად არასოდეს ვყოფილვარ.

აბა, სახლში დაბრუნებულებს რა დაგვემართა... ის რამდენიმე კვირა სპორტდარბაზში არ მივლია. მუცელი მომემჩვარა.

გულისრევამდე ვჭამ ქათმის ფრთებს და ნაყინს.

ერთ ღამეს, როცა სასმელი, მოსაწვევი და კოკაინი თავზესაყრელად გვექონდა. სერიოზულად დავცხეთ ერთმანეთს. უმიზეზოდ. დიდი ნივილ-კივილით, კარების გაჯახუნებით, ცრემლებით და უხერხული სიჩუმით.

რატომღაც ეგეთ დროს ძაან მნიშვნელოვანი ხდება ის, რომ ნარკომანი ვარ. მინდა, ძაან მინდა ჯგუფის ნაწილი ვიყო, კი, ნამდვილად ეგ მინდა და იმათ თუ არ უნდათ იქნებ მე გავრიყე ტფუი ჯანდაბა ამ ოთახში ერთი შპრიციც კი არ გდია არსად, ეს რანაირი საავადმყოფოა შპრიცები რომ არა აქვთ?

ჩემთან თუ დანვები 100 დოლარს მოგცემ. დაანებე ამ აუზს თავი. არ შეიძლება ერთი წუთით დაივინყო ეს აუზი და ერთი კარგად მომტყნა? ჩემს ფულს რას უწუნებ.

რეი და ტომი და სალი ჩემს ოთახში დანრიალებენ. მესმის, რომ ეს ნარკომანის ჰალუცინაციებს ჰგავს, მაგრამ მე ამას გლოვას დავარქმევ, როცა მკვდარი მეგობრების ძვლები თავზე გაცვივა და სიცოცხლის ხმებს ახშობს, სანამ ჩვენ... ვჭამთ. გვძინავს. ვჯვამთ. ვანძრევთ. და მერე თავიდან. ვჭამთ. გვძინავს. ვჯვამთ. ვანძრევთ. და ისევ თავიდან.

ჰო, მართალია, ერთ-ერთმა ჩვენგანმა გადაწყვიტა მისთვის სურათები ეჩვენებინა. არ მახსოვს რომელმა...

მგონი მე არ ვყოფილვარ, მაგრამ...

იქნებ, მე ვიყავი...

რა მნიშვნელობა აქვს, ერთ-ერთმა ჩვენგანმა. ყველანი იმ ოთახში ვიყავით და ყველამ რალაც განსაკუთრებული დავინახეთ მის ლიმილში, გამოხედვაში.

მომეჩვენა, რომ მე მადანაშაულებდა და...

ძალიან ძნელია მიხვდე, რას ფიქრობს. ყოველთვის ასეთი იყო... როგორც წესი, გეჩვენება, რომ პასუხს გთხოვს.

მე უბრალოდ მინდოდა...

ვილაცამ გაიფიქრა მე უნდა ვუთხრა, რომ თავი უკეთ ვიგრძნობ.

ან იქნებ იმიტომ, რომ მისთვის ტკივილი მიგვეყენებინა.

თავის ჯერ კიდევ დაღწილ და დალილავებულ სხეულს დახედა და თქვა:

“აქ არსად სარკე არ არის, ალბათ საშინლად გამოვიყურები. დიდი ეჭვი მაქვს, არ უნდათ, რომ დავინახო როგორ...”

და უცებ ვილაცის ხმა გაისმა:

“არა რატომ, შეგიძლია ნახო როგორი ხარ”

“მართლა?”

“იქნებ, არ ღირს. ჰო, არ ღირს, ასე აჯობებს”
“არა, მინდა ნახვა”
არ შეგვაჩერა. ხომ ხვდებით... არადა, ჰქონდა
შანსი.

“სარკე გაქვთ?”
“არა, მაგრამ...”
ლექტორი გაეშალეთ. პირველი კვირა საავად-
მყოფოში. ადამიანს არ ჰგავს. შემდეგ. მეორე კვი-
რა. მესამე. და ა.შ. თანდათან უკეთ ხდება.

უყურებდა, მაგრამ მის მზერაში...
მის მზერაში ვერაფერი ამოვიკითხეთ.

უცებ გვეკითხება:
“საიდან გაქვთ ეს ფოტოები?”

ჩვენ ვუპასუხეთ:
“ჩვენ გადავიღეთ”.

და მეგონა, რომ მიხვდებოდა ჩვენს ბოროტ გან-
ზრახვას, მაგრამ მგონი ვერაფერს ვერ მიხვდა, იმი-
ტომ, რომ გვითხრა:

“დიდი მადლობა”
გულწრფელი მადლობა იყო.

არ უთხოვია ლექტორი გამორთეთო, მაგრამ ჩვენ
გამოვრთეთ.

ბატარეა ჯდებოდა.
მერე, მითხრა:

“შეგიძლია ტუალეტში წამიყვანო?”

კათეტერი უკვე აღარ ედგა. ტუალეტში წავიყ-
ვანე. თავს კარგად ვგრძნობდი, იმიტომ რომ ჩემზე
იყო ჩაჭიდებული და ვხვდებოდი, რომ მართლა ეჭირ-
დებოდი.

რამდენიმე მისვლაზე ეს სურათები არ უხსენე-
ბია. არ მახსოვს ზუსტად რამდენზე... სამი... ოთხი...
მოკლედ, რამდენიმე დღე ეს თემა არ წამოჭრილა.

მე მგონი, რამდენიმე კვირა არ გვილაპარაკია
ამაზე. ისე, სიმართლე გითხრათ, ამაში ცუდი არა-
ფერი იყო. პირიქით, კარგი ექენით, რომ ეს ყველა-
ფერი დავაფიქსირეთ მისთვის.

ჰო, თუ მისთვის დავაფიქსირეთ, ჰო...

მაგრამ, კომპოზიციებს რომ ვანყოფით, მერე
გამოფენას ვგეგმავდით... ამას თუ არ ჩავთვლით,
მაშინ, ჰო...

ერთ დღესაც გვითხრა:
“ფოტოაპარატი მოიტანეთ.”

“ო... არა.”

“კი, მოიტანეთ ფოტოაპარატი. გაგრძელება მინ-
და. თანდათან უკეთ ვხდები. უფრო და უფრო ვძლი-
ერდები და მინდა ეს ყველაფერი დავაფიქსირო.”

სხვა რა გზა გვქონდა, მოვუტანეთ ფოტოაპა-
რატი.

იმ დღეს იცინოდა. ისეთი ბედნიერი იყო. თავი
სინათლისკენ მიატრიალა, ნაჭრილობები უკეთ რომ
გამოჩენილიყო.

პერანგი აიწია, ნაკერები და დაღურჯებული
ხორციდან გამოშვერილი ძვლები რომ გამოეჩინა.

ისეთი ენერგია ამოძრავებდა, როგორიც წლე-
ბის მანძილზე არ გვინახავს.

“შენ იქ დადექი. აი, ასე. წვეთოვანი ჭრილობას-
თან ერთად მოახვედრეთ კადრში.”

და მის ბრძანებებს ვასრულებდით. უამრავ ფო-
ტოს ვიღებდით. მერე, გვეუბნებოდა:

“შემახედეთ. შემახედეთ. შემახედეთ. შემახე-
დეთ”.

ეს ბრძანება იყო.

მართალია, ბავშვურად ნათქვამი, მაგრამ მა-
ინც...

ჰოდა, ჩვენც ვათვალისწინებდით. ის კი ძა-
ლიან ყურადღებით აკვირდებოდა. და უცებ...

ასეთ დროს, ნებისმიერ ფსიქიკურად ჯანმრთე-
ლი ადამიანი ინატრებდა რამე ძლიერ ნარკოტიკს,
ან იმ პალატიდან გაქცევას.

მას კი ფოტოები მოსწონს.

მთელი ეს ენერგია.

ყოველდღე გვამუშავებდა. და ყოველდღე ვა-
ფიქსირებდით.

ადრე რალაც ხიბლი ჰქონდა. მას ეძინა, ჩვენ კი
თითქმის რალაცას ვპარავდით, ახლა კი...

მისი გაბედნიერება სამსახურად გადაგვექცა.

გიჟდება ამაზე. და ყოველ დღე სულ უფროდაუფ-
რო ძლიერდება. ამასობაში კი ჩვენ... ჩვენ, ცოტა არ
იყოს, ცუდად ვართ.

თავის ტკივილები მაქვს. ქრონიკული შაკიკი. ამ
დღით პარსვის დროს ხელი ამიცდა და აი, შეხე-
დეთ ჭრილობას. არა, ახლა არა მიშავს, მაგრამ ზოგ-
ჯერ ძალიან მენვის. არა უშავს, ჩემზე ნუ იდარ-
დებთ. ექიმო, ექიმო მგონი აუზის მომვლელმა ბიჭ-
მა რალაც სოკოვანი დაავადება გადმომდო. თანაც,
ხომ იცით, რომ წამალი გადავადგე და ცრემლებს
ვერ ვიკავებ.

ლმერთო, რა მოხდება, რომ დაიძინოს. არ გვინ-
და, რომ გადაიღალოს... წესით, სულ უნდა ეძინოს,
თუმცა... ჩვენ უფრო ვიღლებით.

საავადმყოფოში ვიზიტები. ფლუორესცენტუ-
ლი სინათლე. უხარისხო ყავა. დაიღლები, აბა რა...

ახლა ფოტოების დაბეჭდვაც მოითხოვა. ჰოდა,
დავუბეჭდეთ.

მთელს პალატაში ფენს. ალაგებს, ასწორებს, აკ-
ვირდება. და ჰო, ზოგჯერ ჩვენც გვეკითხება აზრს,
მაგრამ საბოლოოდ მაინც მისი თვალი, მისი ხედვაა
გადამწყვეტი.

ძალიან მაგარია თავის საქმეში.

ისეთ ცნობილ გალერეებში ყოფილა გამოფენი-
ლი, რომ... როცა აკვირდები, როგორ მუშაობს ამ
სურათებზე, ბევრ რამეს სწავლობ. ეს დიდი პატი-
ვია.

თუმცა, უჩვენოდ ტუალეტში მაინც ვერ დადის.

ხომ გახსოვთ? დღის ბოლოს... ვკიდებთ ხელს და
ტუალეტში მიგვყავს.

აზრადაც არ მოგვსვლია, რომ მასთან სხვა სტუმ-
რებიც მოდიოდნენ, სანამ...

მაღალი, მდიდარი, გარუჯული... ყლე ეგა!

“ეგ კაცი ვინ იყო?”

“გალერეის პატრონია, რომელთანაც ამჟამად
ვთანამშრომლობ. აქედან რომ გამწერენ ჩემი ნამუ-
შევრის ჩვენება მინდა”.

რა ნამუშევრის?

“რალაც იდეები მაქვს...”

ასეც ვიცოდი. მივხვდი, რომ წავაგეთ. ეს მისი
სხეულია, ის გადახტა აუზში. და ჩვენი გადაღებუ-
ლი სურათები კი არა, თვითონ იყო ნამუშევარი. მას
ყველაფერი აქვს, ჩვენ ეშ - არაფერი.

მეტი აღარ შემიძლია. ამომასუნთქეთ. მეც მინ-

და წარმატება.

ამ ფოტოების ავტორობას მიითვისებს და ჩვენ ისევ მივბრუნდებით ბოჰემურ უბანში, გავაგრძელებთ ჩვენს ძალიან საჭირო საქმიანობას სოციალურად დაუცველი ფენისთვის. გულწრფელად ვიტყვი, ამომივიდა ყელში, არ შეიძლება მეც ვიყო სოციალურად დაცული?

ახლა კიდევ მისთვის ყოველდღე ფოტოების გადაღება სასჯელად იქცა. თითქოს გესმის, რას იტყვიან მასზე. იცი, ვინ იყიდის ამ ფოტოებს.

რალაცა სხვა უნდა ვაკეთო ცხოვრებაში, მაგრამ რა?

ჰოდა ყველამ ერთად მოვილხინოთ მის ოთახში. დავბოლდეთ. ვითომ ყველანი ერთად ვართ ამ საქმეში, ერთად ვიღებთ ამ ფოტოებს.

და აი, მოდის დრო. ზამთარია. ის სახლში ბრუნდება.

ვლელავთ. ბევრი რამაა მოსაგვარებელი.

სია ჩამოწერა, რა თქმა უნდა. ტანსაცმელი და მაკიაჟი, რომელიც საავადმყოფოში უნდა მივუტანოთ. შევედით. სანოლზე ზის. გველოდება. წასასვლელად მზადაა. ლამაზად აცვია და სადა, მაგრამ დახვეწილი მაკიაჟი გაუკეთებია.

ისე ჯანმრთელად, ისე კარგად გამოიყურება. მიუხედავად იმისა, რომ ამდენი ჭრილობა აქვს, თავი ისე ძლიერად უჭირავს, თითქოს საკუთარ ჭრილობებს დასცინისო. ის წინ მიდის, ჩვენ კი მივდევთ. ჩვენ ვართ სუსტები. სუსტები ნაბიჯ-ნაბიჯ მივყევით უკან.

მაგრამ, ქუჩაში, სადაც ჯანმრთელი ადამიანები დააბიჯებენ, ფლირტაობენ, ვაჭრობენ, ბოზობენ და იგინებინ... მოკლედ, იქ – როცა, საავადმყოფოს კარიდან გადის წვიმაში – უცებ, სუსტი ხდება. უცებ ხედავ, რომ კიდურები მთლად წესრიგში არა აქვს. ცოტათი კოჭლობს. ხედავ, რომ ჯერ არ მოუგონიათ მაკიაჟი, რომელიც დასიებული სახეს დაფარავს.

სულ რალაც ერთი ნაბიჯი საავადმყოფოდან ქუჩაში, და რამხელა განსხვავებაა. აქ ის უცხოა, ეს ჩვენი სამყაროა. მიუხედავად ჩვენი უბადრუკი არსებობისა, ეს ჩვენი სამყაროა, სადაც ის ფეხქვეშ მინას ველარ გრძნობს.

და ისევ კეთილები ვართ. ჩვენ კეთილები ვართ. ტაქსიში ვსვამთ, მძღოლს მიმართულებას ვკარნახობთ, ხელით ვიჭერთ, რომ ჯაყჯაყმა ტკივილი არ მიაყენოს. ჩვენ აქ შენთვის ვართ. ჩვენ გაგიძლევთ და გვეყვარები. ჩვენ სიბნელიდან სინათლეში გაგიყვანთ. გვენდებ. შეგვიყვარე. გთხოვთ.

სახლში მისული მალე იღლება. ოდნავ ელიმება. ეს ის პატარა ღიმილია, წლების მანძილზე ყველას რომ ურიგებდა, თუმცა სინამდვილეში არაფერს ნიშნავდა. ეს ღიმილი ყველას თავისებურად ესმოდა. ამასობაში, ძილი ერევა და ვეუბნებით:

“წამოდი, დავენეთ, დავენეთ, დაისვენე, დასვენება გჭირდება. ძალიან გჭირდება დასვენება”.

თვალყურს ვადევნებთ და ვზრუნავთ მასზე. ჩვენ გულწრფელად – ეს მნიშვნელოვანია, ამაში უნდა გვენდოთ – ჩვენ გულწრფელად ვზრუნავთ.

ძილი უტყდება. თვალებს დახუჭავს თუ არა, ერთსა და იმავე სიზმარს ხედავს. როგორ იხდის ტანსაცმელს. როგორ ხტება ჰაერში. მისი სხეულის რკალი ვარსკვლავებიანი ცის ფონზე. მოწყვეტილი ეშვება ქვევით. გაქვავებული წამი. წამი, როდესაც ხვდები, რომ ახლა საშინლად გეტკინება და ბრავანია.

და ამ დროს ელვიძება.

ჩვენ მის გვერდით ვართ. ერთ-ერთი ჩვენგანი ყოველთვის მასთანაა. გვიღიმის და გვეუბნება:

მადლობა. მადლობა. მადლობა. მადლობა. მადლობა, რომ ჩემთან ხართ.

და ჩვენ ვეუბნებით:

სულელო. შე სულელო. რა სისულელეა.

გვინდა და იმიტომ ვართ მასთან. კი, ნამდვი-

მერე ცოტა ხანს დავისვენეთ საკუთარი საქცი-

ელით დარეტიანებულებმა. ცოტა ხნით ვიზიემით საკუთარი ძლევამოსილება. ღმერთო – ჩვენი სხეულები ნამდვილ ტრიუმფს ასხივებდა.

მაგრამ, მოიცა... დაბეჭდილი ფოტოებიც ხომ არსებობს. ხო, დაბეჭდილები. მხოლოდ ეგლა დარჩა.

აჯობებს, შევჩერდეთ. მორჩა. უკვე დავრწმუნდით, რომ ძლიერები ვართ. ნამდვილად.

დაბლა ჩამოვდივარ. შემომხედეთ. ვერ ხედავთ, რომ დაბლა ჩამოვდივარ. წყალი მჭირდება.

ო, არა, ახლა მაღლა ვართ. გთხოვ... გთხოვ ახლა ნუ შეწყვეტ.

ეს ერთადერთია, რის გაკეთებასაც ამქვეყნად მოვახერხებთ. ჩვენი ცხოვრება არარაობაა. ჩვენი ხელოვნება არარაობაა. ერთხელ და სამუდამოდ ხომ უნდა ვიყოთ საკუთარ თავთან გულწრფელები, ჩვენი ხელოვნება ყლობაა და არაფრად არ ღირს.

ჩვენი ხელოვნება არარაობაა, ჩვენ ადამიანები არა ვართ. საკუთარი ცხოვრება გავანადგურეთ. ხელოვნებაში არასწორი გზა ავირჩიეთ და ვერსად ვერ მივედით. ახლა კიდეც ძალიან გვიანია ჩვენი ტალანტების აღმოჩენა.

ჩვენს სხეულებს შეხედეთ, კარგად დააკვირდით – ძუძუები დღითიდღე საფლავისკენ მიმდის.

ნეტავ შიდასი ან კიბო მქონდეს – როგორ გაუმართლათ სალის და რეის – შიდასი ან კიბო, რომ არ ვიტანჯო იმის ყურებით, ყოველდღე, თანდათან, წვეთ-წვეთად როგორ ვიცლები ღირსებისგან.

არა, არ მიტრიალდე. არ მიტრიალდე-მეთქი!

პედრო – დაბრუნდი და რაც შეიძლება მეტი წამალი მოიტანე, ყველაფერს ვიყიდით.

მოკლედ, მეგობრებო, მორჩა. თუ შეიძლება, ბოლო ხმაზე ჩართეთ მუსიკა. პლაზმურ ტელევიზორში რამე პორნო გაუშვით და... ქიმიური რუღელტკივითაშაშოთ... რაც შეგხვდება კენჭისყრით, იმას გაიკეთებ ან შეისუნთქავ ან ტრაკში გაითხრი.

წავიდა, წავიდა, წავიდაააა!

და სანთებელა – მისი სასწაულებრივი განკურნების პირველ ფოტოს კუთხიდან ცეცხლი მოედო. გვიხარია, ვიცინით, ბედნიერები ვართ – ცეცხლის ალი ფოტოებს ანადგურებს და მესხიერებას შლის.

ახლა რიგ-რიგობით ვუკიდებთ

ნამდვილი კოცონია

და ჩვენ კოცონის ირგვლივ ვცეკვავთ თავისუფლები, სრულიად თავისუფლები, სანამ ფოტოები ფერფლად და კვამლად იქცევა.

სულ მაღლე სულ მაღლე სულ მაღლე არაფერი აღარ დარჩება.

რა ხდება?

აქ არის. მხოლოდ მაისური აცვია, კარში დგას. რას აკეთებთ?

ჩვენ გვინდა, ვუთხრათ:

ძაან კარგად, ძაან კარგად ძაან კარგად იცი, რასაც ვაკეთებთ. ხო იცი, არა? ხო იცი, რომ სხვა გზა არ გვქონდა?

მაგრამ არ ვუბნებით. ვდგავართ და ვუყურებთ. სიჩუმე. შემოდის. ცენტრში დგება. და ყველაფერს ხედავს.

ხვდება – იცის.

ყველაფერი, რაც მას მეგობრობა ეგონა, სიძულ-

ვილი ყოფილა. ყველაფერი, რაც სიყვარული ეგონა, შური აღმოჩნდა. ხელებს ვუჭერთ, კისერი მოვუგრებთ, ფეხები გადავუმტვრიეთ, თავის ქალა გავუჩრქვეთ.

და ბოლოს. როგორც იქნა, აღარაა განდგომილი. მთელი არსებით... აქაა. თვალებით გვჭამს. თითქოს გვესმის, როგორ გვეუბნება – მიუხედავად იმისა, რომ პირს არ ალეს, მაინც გვესმის, როგორ გვეუბნება:

“თქვენ პატარა ადამიანები ხართ. ყოველთვის პატარები იყავით. იმ დღიდან მოყოლებული. არსებობენ პატარა და დიდი ადამიანები. მე დიდი ადამიანი ვარ, თქვენ კი – არა. გასაგებია? გასაგებია? გასაგებია? ამდენი წელია, ამას გულში ვინახავ, მაგრამ მეყოფა. მე მაქვს ნიჭი. მე მაქვს ხედვა. კურთხეული ვარ. ვერცერთი თქვენგანი ახლოსაც ვერ მოვა ჩემთან. თქვენ გგონიათ, მთელი ეს წლები ამდენ შურსა და ბოლმას ვერ ვხედავდი? რა თქმა უნდა, ვხედავდი. სალი და რეი იმიტომ დაიხოცნენ, რომ მეტისმეტად სუსტები იყვნენ და ველარ იცოცხლეს. მეტისმეტად სუსტები იყვნენ, რომ ეცოცხლათ და ხელოვნება შეექმნათ. მე თქვენ შორის ერთადერთი ვარ, რომელიც მართლა ძლიერია და რაც არ უნდა გააკეთოთ, ვერ გამანადგურებთ. იმიტომ, რომ ყოველთვის თქვენზე ძლიერი ვიქნები. ასე რომ, შიგადაშიგ წერილები მომწერეთ და თქვენს პატარა, უმნიშვნელო ცხოვრებაზე მომიყევით”.

მორჩა თუ არა ამ სიტყვებს, ისეთი შვება ვიგრძენით – ამდენი წლის მანძილზე პირველად მოხდა, რომ ჩვენთან იყო, აქ იყო.

მართლა დიდი შვება ვიგრძენით.

მგონი, ეს ჩემს ცხოვრებაში ერთ-ერთი უბედნიერესი ღამე იყო.

არა, მგონი კი არა, მართლა უბედნიერესი იყო. როცა ვილაცა სიმართლეს ეგრე გეუბნება... აბა, სცადეთ და ვინმეს ათქმევინეთ ეგრე, თუ გამოგივათ... ამაღამვე სცადეთ... მართლა ძაან მაგარი.

რამდენიმე წელი გავიდა. აი, ხელებზე შემომხედეთ, ხომ ხედავთ, ნაჩხვლეტები აღარა მაქვს. სუფთა ვარ. ეს ოთხი კბილი ახალია. ხო ლამაზია?

ერთ ტიპს შევხვდი, რომელიც მომწონასავით და უკვე 2 ბავშვი გვყავს. 2 წლის და 4 წლის. ბავშვებს ძალიან ვუყვარვარ და თავს კარგად ვგრძნობ. როცა ყველანი ერთად ვთამაშობთ გასაბერ აუზში, მეჩვენება, რომ ყველაფერი კარგადაა. ბავშვებს საკუთარი პატარა მობილურები აქვთ – უსაფრთხოების მიზნით – და ძალიან უყვართ აუზში ჩანოლილი დედიკოსთვის სურათების გადაღება. რა საყვარლობაა.

მინდა მჯეროდეს, რომ ერთ დღესაც სადღაც სარეაბილიტაციო თავშესაფარში ან შიდსიანების პალატაში, ან კიდეც სადმე ყველანი ხელახლა შევხვდებით. შევხვდებით და ისევ ერთი ჯგუფი ვიქნებით. რას იზამ – რომანტიკოსი ვარ. წლები გადის, მე კი ისევ სულელი, ბებერი რომანტიკოსი ვარ.

მოკლედ. ანთეთ სანთლები. გამოაცხვეთ ტორტი. იმღერეთ. ჩვენი ჯგუფი ისევ შეიკრა. ყველანი ერთადა ვართ. ოცნება ოცნებად რჩება – ცხოვრება კი, ო, რა გრძელია.

ლალი-ციპი მიხაელი

ივრითიდან თარგმნა მანანა დუმბაძე

ლალი-ციპი მიხაელი (Lali Tsipi Michaeli) დაიბადა 1964 წლის 20 მარტს საქართველოში, სენაკის რაიონში. 7 წლის გახლდათ, როცა მისი ოჯახი სხვა ებრაელებთან ერთად საცხოვრებლად გადავიდა ისრაელში. ამ „გადასვლას“ იმდენად დიდი შთაბეჭდილება მოუხდენია პატარა ლალიზე, რომ უკვე მოზრდილმა თავისი ერთ-ერთი უმძაფრესი ცხოვრებისეული ემოცია საოცრად შთამბეჭდავად გადმოსცა ლექსით „მატარებელი“ (ლექსის ქართული თარგმანი იხილეთ ქვემოთ).

ლალი მიხაელმა დაამთავრა ისრაელის ბარ ილანის უნივერსიტეტის მსოფლიო ლიტერატურის ფაკულტეტი და დღეს თავად ასწავლის ენასა და ლიტერატურას ბენ გურიონის უნივერსიტეტში. იგი 5 პოეტური კრებულის ავტორია და უძღვება ლიტერატურულ პროექტს სახელწოდებით „ვიდეო არტ პოეტიკა“, რომელშიც კითხულობს საკუთარ და მსოფლიო პოეტურ ნაწარმოებებს. მისი ნაწარმოებები იბეჭდება ისრაელის ყველაზე პოპულარულ ჟურნალ-გაზეთებში, ის არის მრავალი

საერთაშორისო ლიტერატურული ფესტივალის მონაწილე. ლალი-ციპი მიხაელი ერთ დროს რამდენიმე წელი საქართველოშიც ცხოვრობდა და გახლდათ ივრითის ერთ-ერთი პირველი მასწავლებელი ჩვენს ქვეყანაში. მისი ლექსები თარგმნილია 12 ენაზე და მიუხედავად იმისა, რომ ჰყავდა ქართველი ქმარი და ჰყავს ქართველი ვაჟიშვილი, ლალი-ციპი მიხაელს ქართულ ლიტერატურულ წრეებში ფაქტობრივად არ იცნობენ. ქვემოთ მოცემული 10 ლექსი მოკრძალებული მცდელობაა, გავაცნოთ ქართველ მკითხველს ჩვენი წიაღიდან აღმოცენებული სრულიად განსხვავებული, ამავე დროს, ძალიან ახლობელი პოეტი, რომელსაც თავის დიდ ქვეყანაში რევოლუციონერ, ყველაზე ლალ და ქარივით თავისუფალ პოეტად მიიჩნევენ. ცნობილმა ისრაელელმა კრიტიკოსმა, გაბრიელ მოკედმა ლალის თელ-ავივის ეროტიკულ-ქალაქური პოეზიის სახე შეარქვა, თავად კი თავს ე.წ. რეზისტენტული პოეზიის მიმდევარს და ერთგულ გამგრძელებელს უწოდებს.

აღმოდებული დამხატე

აღმოდებული დამხატე
 ვითარცა რომი
 ცეცხლი მეკიდოს თმებში ნესტოებიდან პირის ღრუდან მდიოდეს კამლი
 ინვოდეს ციხე
 კისრიდან ქვევით
 ბული სდიოდეს ბორცვებს

გატკეპნილ
 მტვრიან გზებს
 გაშლილ მკლავებს
 როგორც მტევნები
 ესხას წიგნები

ჩემი თეძო მუცელი
 მეფური დარდი
 სამეფო ტახტი
 მინდვრად დაღვრილი ნაკადულები
 და სიყვარულის ფართო ველები
 მინავლული ნაკვერჩხლები ჩემი მუხლების და ბარძაყების

წინ დახვედრილი ჩემი სირცხვილი
 დამხატე
 დაბადების ნიშანი ჩემი
 მზადყოფნა იმ მდგარი ხბორები
 ფეხები
 ტერფები
 მხედრობა მეფის

ჟანგბადივით ააღდება სახელი ჩემი
 ძარღვებს მომსკდარი ყველა ფიქრი თავისუფლდება
 ჩემი ფერფლიდან ჩემი არსი ამოიფრქვევა
 აღმოდებული დამხატე
 მეკიდოს ცეცხლი

სიყვარულის შემდეგ ყოველ ჯერზე

სიყვარულის შემდეგ ყოველ ჯერზე პირში შენი თმის ღერი მრჩება
 შენამდე მოსასვლელად დიზენგოფს ვკვეთ ბენ გურიონით
 რაბინის მოედნიდან ნათან ზაჰზე და იბნ გვიროლზე
 მერე მეფე დავითთან ვუხვევ მარჯვნივ და მდუმარების ბალთან
 კიბით ავდივარ ლიფტამდე
 რომლის კარი იღება როგორც მერსედესის
 და შენი მკლავების გზატკეცილებით მიმაქროლებს...
 სხვათა შორის, გახსოვს, მანქანაში როგორ გირწყიე?
 ეს იყო სიყვარული.

სხეული

ვიცი ვარ სული და მაქვს სხეული
 ვიცი ვარ სული და მაქვს სკამი
 ვიცი ვარ სული მაქვს იატაკი
 მარჯვენა კედელი მარცხენა კედელი
 კედელი წინა და უკანა კედელი
 ვიცი ჩემ ფეხქვეშ ხის იატაკია თავს ზემოთ ჭერია მაღალი
 ვიცი მაქვს სკამი მაქვს ადგილი საფლავის ქვაც მაქვს
 რისთვის დამჭირდა ამის მტკიცება
 მოეგე გონს გონს მოეგე
 ვინყებ თავიდან
 მაქვს მაგიდა მაქვს სკამი მაქვს სხეული
 მაინც ვარ სული

დავმოგზაურობ სხეულზე
რომელიც არც კი ვიცი რა არის ჩემი
სად მე სად ის
ან რაში მჭირდება
ნაპატივები ეს სხეული
შიგ ჩამძვრალი რისთვის ვიღვნი ასე გულდაგულ
სულისათვის
სხეული სულისათვის
სხეული

მატარებელი

შვიდი წლის ვიყავ როცა ისრაელის ემიგრანტმა
მშობლებთან და ორ ძმასთან ერთად
დავტოვე საქართველო.
რკინიგზის სადგურზე ერთი მიმართულებით აღებული ბილეთის
განცდით ვიდექით.
იყო მოსკოვიც მაგრამ ვიდრე ვენის ზღაპრულ სასტუმროში
დღესა და ღამეს გავატარებდით
ერთი მატარებლიც გამოვიცვალეთ.
ხოლო იქიდან თვითმფრინავით ისრაელში დავეშვით -
სხვა პლანეტაზე. იდგა 1972 წლის შუა იანვარი.
და მას შემდეგ მატარებელი ჩემში განშორების
სიმბოლოდ იქცა. თვითანალიზის. სხვა ცხოვრების. კარგვის.
ალარას ვამბობ ვაგონ-ეტაპთა იმ კოლექტიურ მახსოვრობაზე
„ებრაულა დეენემი“ რომ ჰქვია ჩემთვის კი იგივეა რაც
წაწნალის მიგრაციის ადამიანთა სევედის სიმბოლო - მატარებელი
თუნდაც სულ ახალი სხვა რელსებზე მორბენალი
კაცობრიობის თანამედროვე პირმო - „ნონ-სტოპ“ მატარებელი
როცა მოგონებათა ამ მორევში ჩაძირვას ვცდილობ
უკან მომდევნე ჩემი ცხოვრების მატარებლის კოლაჟები
და არა მარტო ცხოვრებიდან დოკუმენტური ფილმებიდან
ნახატებიდან ხელოვნების საგანძურიდან.
მატარებელი იქცა ცნებად - „მატარებლობა“
და მე არ ვიცი ვის ვეკუთვნი.

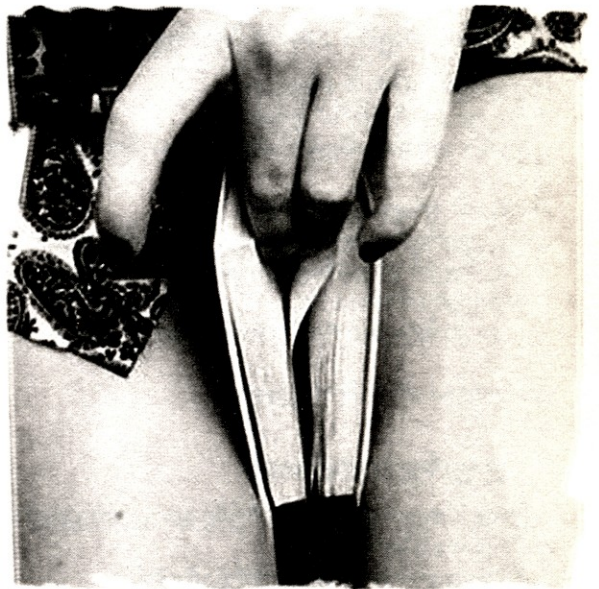
სიკვდილის გზა

ჩემი ცხოვრების ყველა ბზარში
ბუდობს სიკვდილი
რა მაკლია
წმინდა ენაზე „შენი მსახური“
რაც აჭრიალებს მუხლებს
სიცოცხლისგან დაცლილ დედამიწას ამუხრუჭებს
მწყურვალს სიკვდილის ენით ებაასება
წვდიადიდან ჩასისინებს შავბნელ სტრიქონებს
ისეთი მშვიდი
ჯერ არ იცის
რა არის შიში.

კაფე „ბაჩოში“

სალამოს „მფრინავ ხანჯალთა სახლის“ ყურების შემდეგ
კინგ ჯორჯზე „ბაჩოს“ კაფეში ვისხედით
ასეთი პოეტური ფილმი ჯერ არ მინახავს-მეთქი
ვთქვი
და სასიყვარულო სამკუთხედის მორევში ჩავეშვი
რაც სრულიად შეუძლებელი აღმოჩნდა
ამ თმააკრეჭილი მიმტანი ქალის გადამკიდე

განსაკუთრებული ხარ-მეთქი
ვუთხარი

და შენცო
მიპასუხა

და ქმარყოფილი გამახსენდა... სასამართლოს და სამართალს ფუძე აქვს ერთი
თანადგომის ნიშნად ხელს მომიჭერდა მხოლოდ ნიშნად
თვალეზიდან მომწყდარი ცრემლი
იმ მიმტანის მოტანილ
ჟასმინის ჩაიში
ჩაიძირა

ალბათ სულაც ამ ქალმა მომგვარა ცრემლი

ისე ჰგავდა ქართველ ქრისტიან ქალს თბილისური ლუდხანიდან
მიტხარი
ბალიშებში ჩაჯექო

მერე დასძინე ერეზმა დარეკა და შენ არ გიკითხაო
სიტყვაც
არ დასცდენია
შენზეო
მიტხარი

გიპასუხე
მეც სულ მასზე ვფიქრობდი-მეთქი

მერე ვთქვი ორესმა დარეკა-თქო

შენ პოეტი ქალის ბურუსით მოსილი სიკვდილის ამბავი მიაბე
თითს ვინც დაუქნევდა ყველას რომ მისდევდა
იქ, ეილათში

გაფრენილ სიტყვას ვერ დაიჭერ
ჰოდა ნურც ეცდები

თავისუფლებას ვლიღინებდი
მაინც არ აფრინდა პეპელა

ცხოვრება არის ბორდელი

ცხოვრება არის ბორდელი
თქვა და „დიზელის“ ჯინსის
დუქანი ათსანტიმეტრიანი ელვით შეიკრა.

რამდენი უნდა იცოდვილო
ლაყე კვერცხის სუნმა გული რომ არ აგერიოს;
რამდენჯერ უნდა ჩაქრეს და აინთოს შუქი
სუნთქვებს შორის
ყველა კონტაქტი რომ გაითიშოს?

ცხოვრება არის ბორდელი.

ლურჯ სახლთან

ლურჯ სახლთან იდგა სიჩუმე და ექვსშეკელიანი
ესპრესოს აპარატი
ჩემი მუცლის მონოტონურ გვრემას
ფელინის კადრებით რომ აყუჩებდა
ხოლო მანამდე
ჩვენ გვქონდა სექსი
გვერდით ნომერში სხვა წყვილიც იგივეს აკეთებდა
ქალი აშკარად აღმერთებდა იმ კაცის პენისს.

და როცა ჭუჭყიანი სასტუმროს ჭერზე სიჩუმე დაიხატა
ფელინი დაიწყო ისევ - შუალაშე და უკაცრიელი ქუჩიდან
ხაჭოს ბრიკეტებით სავსე ჩანთით გადმოდის კაცი
და ჩვენც იქა ვართ
ჩვენი ყოფნის ახალ ვერსიაში
და აღარ მეცინება
ღმერთის არსებობის
შენს კვანტურ თეორიაზე.

ლეგენდა სხეულზე

მაშ, წავედი
ეს მოხდა მაშინ, როცა
ჩემი პირის ღრუ გაიხსნა
ცარიელი დარბაზის წინ
ორბიტაზე, რომელსაც არა აქვს ყური
ყვირილი მოვრთე

და როცა ეს მოხდა
გაითიშა სმენის ყველა აპარატი
მთლიანად დადუმდა სამყარო
სახეზე თეთრი სიჩუმე აიკრა დედამიწამ
ისეთი
თეთრი
ნაზავი

შენ რომ იცი,
პატარძლის კაბასავით კი არა
ბუტოს მოცეკვავის სამოსელივით
თეთრ სელში შერეული სულის ნაწილი
კირით შეღებილი სახე და
ყურის ნიჟარიდან ჩამოღვრილი სისხლის წვეთი
ეს მოხდა დაცლილი სამყაროს წინ
და იცი რას ვგრძნობ, როცა დარბაზი ცარიელია?
იცი რა ძალა აქვს იქიდან მოვარდნილ ექოს?

თუ სამყარო არ დადუმდა
ყურებს დაუსკდება ბარაბანები
ამიტომ არის რომ
არსაიდან ისმის ხმა
არსით პასუხი
სიცოცხლის კაფსულაში
დგახარ ეული
გახსნილი სხეულში

თელ-ავივის სკეჩები

თელ - ავივი
აქ საყვარელიც ვერ გელევა
ერთხელ მაინც წავა ის
და დარჩებით შენ და თელ-ავივი

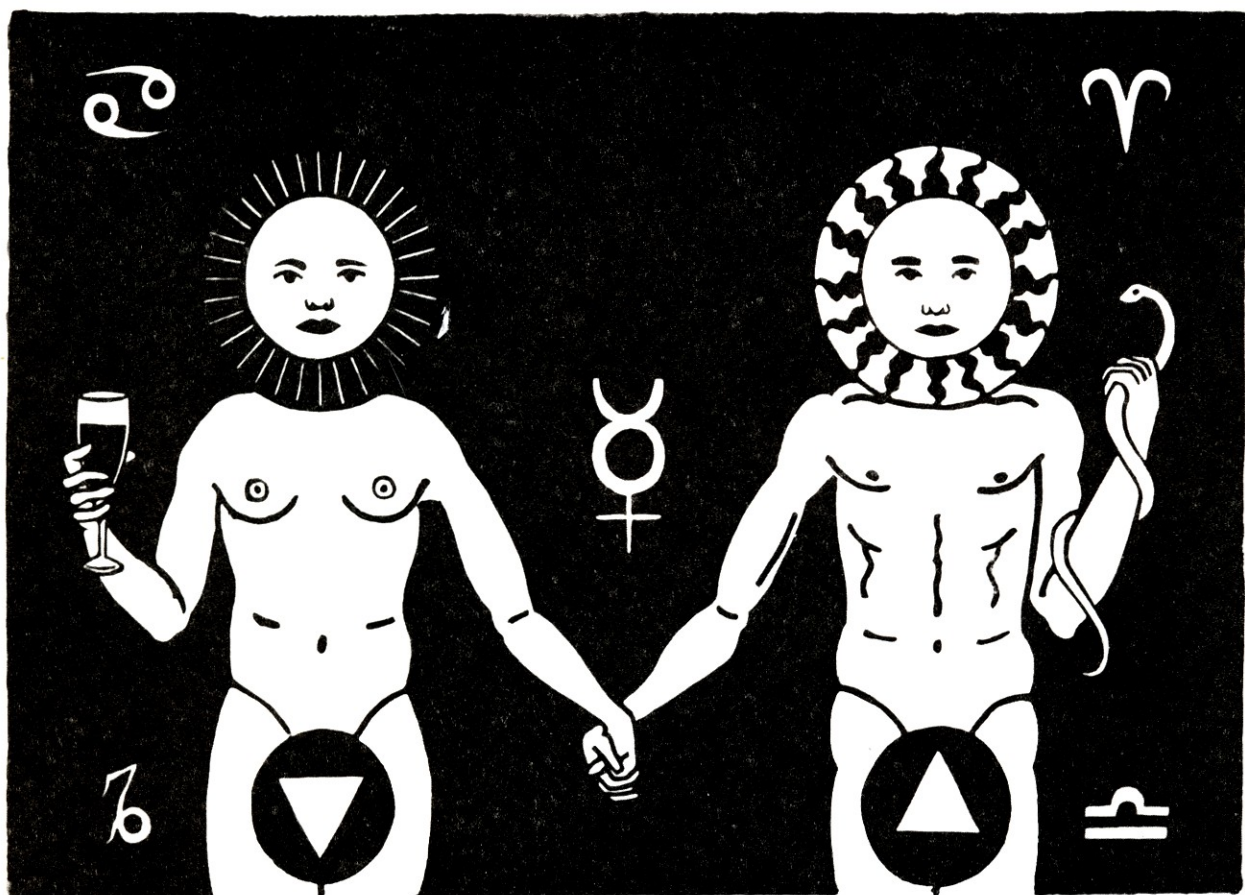
იცნობ
ფეხებგალუნულ სითის
ტანწერწეტა მეტროპოლიებს ზედ რომ არ უყურებს
შენი ნატურაა
პირველი კონტურიდან სრულყოფილებამდე
რომელმაც დაგტოვა ტილოს მიღმა
რათა უმზირო მხოლოდ ვერასდროს შეახო ხელი
აფეთქებული კვირტი
და პანოს ზღუდე.

ნიკოლას მაჩაბელი

ეშმაკის ბორბალი

„მომო, ყოველთვის გახსოვდეს, რომ
კაცისთვის ყველაზე საპატიო ადგილი ტრაკია.
კაცის ღირსება ტრაკია“.
რომენ გარი, „ცხოვრება წინაა“

ვინ გავრიო ამ ჩემს გაუგონარ და მიუწვდომელ ამბავში – მამაჩემი, რომელიც ყოველ დილით სამსახურში მიმყავდა, თუ დედაჩემი, რომელიც კულინარიის კურსებს ამზადებდა ახალბედა წყვილებისთვის. როგორი დასაწყისია, თუ ვინ გავრიო ამ ჩემს გაუგონარ და სევდიან ამბავში? არის კი ეს კარგი დასაწყისი კარგი ნოველისთვის, მოგწყვეტთ კი ის ყველა საქმეს და გაგიტაცებთ? არადა, ბევრ მწერალს დაუწყია ასე თავის ნაწარმოები, მკითხველთან უხილავი გასაუბრებით – არის თუ არა ეს კარგი დასაწყისი? მაგრამ მხატვრულად აქ საინტერესო ის უფროა, შენ, როგორც მკითხველი, სად იმყოფები, როგორ გარემოში, რა მდგომარეობაში დასცქერი ამ ნაწერს, რა განუხებს და რა ფიქრებს ჰყავხარ გატაცებული, ბოლოს რით იყო დაკავებული შენი ტვინი და ზოგადად ამ ბოლო დროს რას მოუცავს შენი გონება. იმიტომ, რომ ჩე-

მი მიზანი ამ ნოველაში სწორედ ისაა, ის არამზა-და, ის შეუცნობელი და ყოვლისშემძლე...

მოდით, არავისაც არ გავრევ და პირდაპირ მოვყვები, რკინას ხელი, ცას ხელი და აი ისიც...

მე და ჩემი სექსუალური პარტნიორი ცისია თითქმის ყოველ მესამე დღეს ვწერაობდით. მომავალი არ გვადარდებდა და წარსულზეც თვალები უნდა დაგვეხუჭა, რადგან იმას რომ გამოვკიდებოდით, ერთად არ დაგვედგომებოდა. ცისია ვაკეში გავიცანი, ჭავჭავაძის 45-ში, კაფე Grange-ში მარტო იჯდა თავისთვის და მობილურზე ხმამაღლა ლაპარაკობდა. მაშინვე მივხვდი, რომ მისი ხმამაღალი საუბრის მიზანი ჩემი ყურადღების მიპყრობა იყო, მეც ეს არ მინდოდა? ამაზე უკეთესს რას ვინატრებდი? თავიდანვე დამეფასა, წარმოიდგინეთ, ვიქტორია სეკრეტის ტიპის წვრილი და მაღალი გოგო, გაშლილი ნაბლისფერი თმით, ბოლოები

უფრო ქერაში რომ გადადის, მოკლე შორტით და Balenciaga-ს ბოლო კოლექციის ტოპით დასკუპებულიყო ჩემს წინ. რომ ვუყურებდი, ასე მეგონა საზაფხულო ფესტივალის სარეკლამო რგოლიდან იყო გადმოშტატარი. ჩემი უფო მუდამ მზად იყო მის ასაქინძად. უფო არ გაინტერესებოდა რა არის? უფო ჩემი სირია – ცისიამ შეარქვა, ჩემი სირი უცხოპლანეტელს აგონებდა, ანუ ლათინური აბრევიატურით UFO (undefined flying object). ცისიას ხორციანი ბარძაყები ან დუნდულები ჰქონდა-მეთქი, მოგატყუებოდა, უფრო სიმალეზე და წვრილ ტანზე მიდგებოდა. მისი მოდელის გამოყვანილი წელი შესანიშნავად იგრძნობოდა, ვინრო და პატარა საშოკი მუდამ კარგად უჭერდა. ცისიასთან სექსი ერთი სიამოვნება იყო, სიყვარულის კი რა გითხრა! სიყვარული ძველად იყო. მოდი, ასე ვთქვათ, ეს ამბავი სიყვარულის გარდაცვალების შემდეგ მოხდა ჩემს ცხოვრებაში, როცა შემორჩენილი ფიზიკური აღგზნებადობა განაგებდა ჩემს სამყაროს და არა სხვა რაიმე იდეური, ნაზი, ან ფაქიზი.

მე მათ რიცხვში შევდიოდი, ვისაც უელბეკის მოჟამული და ნაცრისფერი ავადობა შეეყარა. ეს ავადობა ტვინიდან მოდიოდა და დაკავშირებული იყო უამრავ ფაქტორთან, უპირველესია განცდილი ძლიერი სიყვარულის დრამატული აღსასრული, შემდეგ მოდის დამლელი რუტინული სამუშაო გარემო, ამას თან ერთვის მოუცლელობა, უმეგობრობა და ხელოვნური ძიება იმისა, რაც გაგაბედნიერებს. ყველაფერს კი აგვირგვინებს აუსრულებელი შემოქმედებითი უნარი ტვინისა, ეზიაროს სიახლეს.

ჩემს უსიყვარულო ცხოვრებას ის დაერთო, რომ 8-საათიანი სამუშაო გრაფიკი 12- საათიანი შემიცვალეს. ამას ხელფასზე არ უმოქმედია, დამაბოლეს, რაღაც პროექტში ჩაერთეთო, ევროკავშირმა დიდი თანხა გამოყო. აგერ უკვე მეორე წელია, ველოდებოდით ამ თანხებს. ხომ წარმოგიდგენიათ, მოაღწევდა კი ოდესმე ეს თანხები ჩვენამდე? როგორც კულუარებიდან გავიგე, ხელისუფლების ახალგაზრდა პოლიტიკოსებს უკვე ჩაეჯიბათ ჩვენი კუთვნილი ფული, ჩვენი 12-საათიანი სამუშაო გრაფიკი კი ლიმიტით სრულდებოდა, რადგან სხვა გზა არ იყო, უფრო სწორად, სხვა გზა იყო, კი, იყო ტაქსაობა, ლოთობა, მათხოვრობა, ქურდობა, ყველაფრის გაყიდვა, მათ შორის ჩემი მოხუცი დედ-მამის, მაგრამ ამ ყველაფერს რატომღაც ჩემი შინაგანი მორალური კრედიტოვდა. ხანდახან იმასაც კი ვაკვირდებოდი, რომ „არა ლოთობა“, „არა ქურდობა“, „არა დედ-მამის გაყიდვა“ უფრო ათ მცნებას ნააგავდა და იმასაც ვასკენიდი, რომ ჩემი მორალური კრედიტო ათ მცნებაზე იყო აღმოცენებული. ხოლო ის, რაც ათ მცნებაში არ შედიოდა, ჩემი ტვინისთვის დაიშვებოდა. ასე მაგალითად, უსიყვარულო ურთიერთობა ცისიასთან – რა პრობლემაა, 12-საათიანი გაუპროტესტებელი მუშაობა – რა პრობლემაა, მაგრამ სიახლე? რა ვუყოთ ამ ადამიანურ რეზისტანტიზმს, რომელიც ვერა და ვერ ეგუება სიახლის არარსებობას? თით-

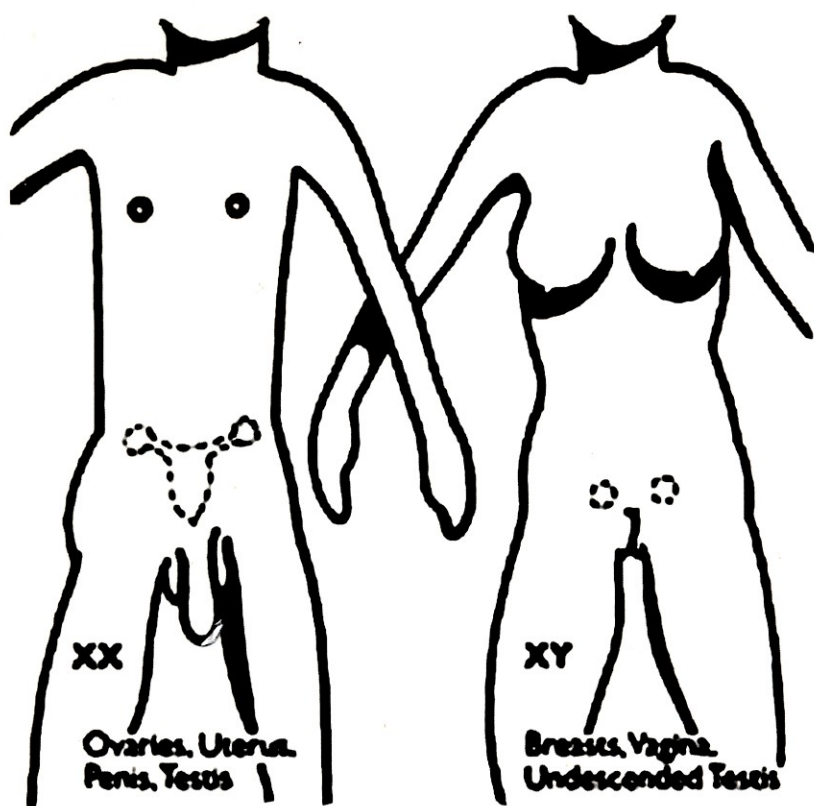
ქოს სხეულიცა და გონებაც გაერთიანებულნი არიან და მოწოდებულნი სიახლისაკენ? მაგრამ რის ფასად? და რა ფორმებით? განა ყველაფერი დასაშვებია?!

.....

მე და ცისიას ჩამონერვილი გვექონდა დროები, კვირის რომელ დღეებში უნდა შევხვედროდით ლამით და რამდენი ხნით უნდა დავრჩენილიყავით ერთად. ჩემთვის ადვილი იყო, მითუმეტეს რომ სამსახურმა შემაჩვია ყოველგვარ რუტინას. უფოც თითქოს მექანიკური გამხდარიყო, გადავრთავდი პირველში, იწყებოდა წელი სვლა, შემდეგ მეორეში, მესამეში და ა.შ. ბოლოს მოსახვევი და ტორმუზი. წმინდა ავტომატური მიმდევრობით ვასრულებდი საქმეს, და რაც მართალია მართალია, ცისიას ტანი რჩებოდა იმ ამბულად, რაც თითქოს ბენზინს მისხამდა და ყველაფერი ორგანიზმად მიგვყავდა. ჩამონერვილ დროებში ეჩხირებოდა ხოლმე ერთი კვირა, როცა მე და ცისია აღარ ვხვდებოდით. ღმერთს ვფიცავ, მე ჩემი ვეცადე და ცისიას შევთავაზე, შენი ციკლის პერიოდშიც შევხვდეთ ერთმანეთს და ან ფილმებს ვუყუროთ, ან რამე ნავიკითხოთ-თქო. მეოცე საუკუნის პირმშოს ისევე მსდევდა წმინდა რომანტიზმი, ცისიას კი უკვე ოცდამეერთე საუკუნის ძუს, რას გააგონებდი. ცისიამ ყოველ ჯერზე ხელი ამიკრა და არცერთი მისი ციკლის პერიოდში არ შევხვედრილვართ, მე კი ხანდახან მახსენდებოდა ჩემი დაკარგული სიყვარულის ამბავი, სიყვარულის, რომელთან ერთად ჩემს ოთახში წითლად ვრწყავდით იატაკს და ხელოვნების ნიმუშადაც კი ვაქციეთ მენსტრუაცია. ეს მაშინ, როცა სიყვარულით ვინვოდი, როცა მის სიტყვას, მის ლიმიტს, მასთან ერთად ოცნებას აზრი ჰქონდა. ახლა კი, ახლა ამ ვაკელ ცისიასთან, 20-იოდე წლის უაზრო, უმომავლო გოგოსთან მქონდა საქმე დაჭერილი, გოგოსთან, რომელსაც საკუთარი უბნელების - ნინიას, მაკას, ლიკუნას და პლიუს ლუკას და გუგას ისტორიები ეკერა პირზე, და მათ სულელურ ლადაობებზე ეცინებოდა. მე კი მათთან საერთო არაფერი არ მქონდა.

კარგად მახსოვს თებერვალი სრულდებოდა და მახარა ცისიამ, რომ ის კვირა იწყებოდა, ამიტომ აღარ უნდა მიმეწერა, მე კი გავბედე და მეორე დღეს მოვიკითხე. ვცდილობდი ადამიანური ურთიერთობის სახე მაინც ჰქონოდა ჩემი და ცისიას შეხვედრებს, მაგრამ პასუხად საშინლად დეპრესიული ზარი გაისმა, რამაც ცოტა შემაშინა კიდეც.

- იცი, როგორ მტკივარაა? იცი, როგორ მომდის სისხლი? შენ კიდე ბარებში ხეტილი გინდა, ხელის გადახვევა და სეირნობა? მე ცუდად ვარ, შენ კიდე აქ გართობაზე მეზობილები. არა, ამკარად ციკლი ჰქონდა, ტელეფონი გავუთიშე და პირველად, რა თქმა უნდა, ყოფილი გოგოები გამახსენდა, ნუთუ ისინიც ასეთი სიგიჟით ხვდებოდნენ ამ პროცესს? ამ ფიქრებში ვარ, რომ მოულოდნელად ჩემს ფეისბუქში ცისიას მესიჯი ამოხტა, ლინკი იყო, „ინებე და წაიკითხე, მომავალ კვირამდე“.

ძალიან დაღლილი ვიყავი, მაგრამ ლინკი მაინც გავხსენი და წაკითხვა ვცადე. რომელიმე სამედიცინო ინტერნეტ საიტზე დეტალურად იყო ახსნილი მენსტრუაციის მნიშვნელობა, განახლების აუცილებლობა, მისი გართულებები, ქალებში სტატისტიკური მონაცემები და ა.შ. ისე კარგად იყო დაწერილი, რომ ჩამითრია, ლამაზი სიტყვებით იყო აღწერილი სისხლის ბუშტუკების პატარა საყვარელი მოქმედებანი. რამდენი რამე არ მცოდნია, ასე მაგალითად, „მენ“ ლათინური სიტყვა იყო და მთვარეს ნიშნავდა, ხოლო „სტრუაქიო“ დენას, მთვარის 28-დღიან ცვალებადობას დაუკავშირეს ქალის სისხლის ცვლა. გავარკვიე, რომ ქალის სასქესო ორგანოს ჩამოყალიბებაში დიდი წვლილი ტვინს მიუძღოდა, ის აწვდიდა მნიშვნელოვან იმპულსებს სისხლის ბურთულაებს, რომლებიც შემდეგ იქ, ქვემოთ ახდენდნენ გადატრიალებებს, ტვინი ამზადებდა ორგანიზმს ჩასახვისა და განაყოფიერებისთვისაც. დავწყე და ისევ ამ უშველელ სტატიას ვკითხულობდი, არადა მეორე დღეს დამღლევი სამსახური მელოდა. კითხვაში ჩამეძინა.

ლიტერატურას საერთოდ უყვარს ორაკული სებრი თარიღები. მეც ამას ვაბრალებ, რომ ეს ყველაფერი გაზაფხულის პირველ კვირას დაიწყო და მეც იმ მესიჯიდან შეიძლება დავიწყო ათვლა, როცა ჩემს ტვინში სიახლის ყინული დაიძრა. მეორე დღეს სამსახურში თავს ძალიან ცუდად ვგრძნობდი, შეუძლოდ, თითქოს გულყრაც მქონდა, კუჭის

თავიც უმიზეზოდ გაღიზიანებულიყო, სამუშაო მბეზრდებოდა და მბეზრდებოდა. შინ ისევ ათი საათისთვის დავბრუნდი. ჩემი მოხუცი დედა და მამა ჩხუბობდნენ, მათი ჩხუბის დანახვამ გამახარა, ისინი არ ეპუებოდნენ ერთმანეთს, ორივე თავისას იცავდა და თან ერთმანეთს უზიარებდნენ, მართალია უხეშად, მაგრამ მაინც. მე კი ცისიასთვის პრეტენზიების წაყენება კი არა, მის გაბრაზებაზეც ნული რეაქცია მქონდა. კარგა ხანი იყო, რაც ასე გამოუთქმელად ვცხოვრობდი, კონფორმისტიც აღარ მეთქმოდა, უფრო რობოტების წინარემობედი ვიყავი. დაწოლისას მალეძიარა რომ უნდა დამეყენებინა, ხელი ინტერნეტის ბრაუზერზე დამეჭირა და ისევ ის სტატია გაიხსნა, ცისიას გამოგზავნილი, წინა დღით რომ ამაფარა სახეზე. მახსოვს კითხვა განვაგრძე და ბოლომდე ჩავედი, ვანალიზებდი ქალთა ამ ფენომენს. სუნი, სითხე უკვე კარგად ვიცოდი, ისე ჰქონდა აღწერილი ავტორს. დაძინებისას არაფერზე არ ვფიქრობდი, არაფერი არ მინდოდა, არაფერს არ ველოდი, ამიტომ დავიძინე და ისევ გავიღვიძე, და რაც მომდევნო დღეს მოხდა ამას უკვე ვეღარ წარმოვიდგენდი.

დილით ავდექით მე და მამა, დედასთან წუხანდელ ჩხუბზე ბუზღუნებდა, მე მეღიმებოდა და არაფერს ვეუბნებოდი. ჩავსხედით მანქანაში და სამსახურთან დავტოვე, მე კი ისევ იქ, ისევ მეხუთე სართულზე ავედი და ოთახში კომპიუტერთან დავ-

ჯექი. ამ ორი წლის განმავლობაში კომპიუტერთან ამდენხნაინი ჯდომის შედეგად მეორე „მე“ შევქმენი, რომელსაც მუდამ ვესაუბრებოდი, ჩვენ ერთად ვოცნებობდით და განვიხილავდით ქვეყანაში მიმდინარე მოვლენებს, საოფისე ინტრიგებს, ხანდახან ცისიას და სხვა გოგოების ტანებს და ა.შ. მე და „მე“ ვისხედით ამ დილით და კი არ ვსაუბრობდით, ერთმანეთს ვუბლევდით, ეს პირველად მოხდა, თავს ვერ ველაპარაკებოდი, იმ გამოძახილ „მეს“ ვერ ვეთამაშებოდი და ვერც წარმოსახვით ცხოვრებას ვაწყობდით, რომელიც სადღაც კი ხდებოდა, მაგრამ ჩემს სხეულში არა. დაძაბულობა ისევ გაგრძელდა, ჯერ იყო და უძილობას დავაბრალე, მერე კი ცუდ კვებას, რომ გულყრა დამემართა და ტუალეტში გავვარდი. ჩემმა თანამშრომლებმა ამ დილაადრიან დერეფანში რომ დამინახეს, თავიანთი ოთახებიდან გაკვირვებით გამომხედეს, მე კი ტუალეტისკენ მივრბოდი. ორი თითი ჩავიყავი და ამოვიღე და ამოვიღე კუჭის წვენი და სითხე. რატომღაც გულზე არ მომეშვა, მუცლის ტკივილი კი გამიძლიერდა. უნიტაზზე ჩამოვჯექი, ცოტა სული რომ მომეთქვა. მუცელში მტკივნეული, ჭვალის მსგავსი დარტყმები არ წყდებოდა. იქნებ გავცივიდი? იქნებ გაზები მაქვს-თქო? უნიტაზზე უნდა დავჯდე და რას ვხედავ, ჩემს თეთრ ტრუსიკზე სისხლის ლაქებია. თვალები დავაჭყიტე, გული ისე გადამიქანდა, ლამის იქვე დავეცი, თუმცა ნელა დავეშვი უნიტაზზე და კუჭში გასვლა ვცადე. ჩემი ტკივილები გრძელდებოდა, კუჭში კი არ გავედი, სისხლად დავიღვარე. ასეთი რამ ცხოვრებაში არ მომსვლია, ასეთი რამ არც არავისგან გამიგონია, ერთი ტუალეტის ქაღალდის რულონი სულ დავცალე, რომ რამენაირად სისხლი შემეჩერებინა. გამოვედი და სარკეში ჩავიხედე, ლამაზი ვიყავი, ძალიან სიმპათიური, დაკვირვებული ვიყავი, ყოველი გაოფლისა და დაცლის შემდეგ ისე ვლამაზდებოდი, როგორც ჟურნალის გარეკანზე დაკუნთული დაზეთილი ბიჭები. სარკეში საკუთარი თავის დანახვამ გამახალისა, ისევ მე ვიყავი და ისევ ცოცხალი ვიყავი, მაგრამ პრობლემა, რომელიც წამოიჭრა, უთუოდ სერიოზული იყო და ექიმთან აუცილებლად უნდა წავსულიყავი.

ოთახში დაბრუნებისთანავე ჩემს სადაზღვევოში დავრეკე და მეორე დღით ექიმთან ჩავენერე, მისგან თანხმობის დასტური რომ მივიღე, ჩემს უფროსს ეს თანხმობის შეტყობინება გადავუგზავნე და მთავარი საზრუნავი მოვიშორე, რომ მეორე დღით სამსახურის გაცდენაზე არ დამერხებოდა, ჩემი საქმეები გადანაწილდებოდა და მე არ მომიწევდა გაორმაგებული მუშაობა მომდევნო დღეებში. სამაგიეროდ თანამშრომლების არაერთგვაროვანი რეაქციები შემეფეთა სადილობისას, ყველას ეგონა, რაღაც მოვიმიზეზე და ყველა საეჭვოდ მიყურებდა, აბა რა აწუხებს ეხლა ამას? ნავა ხვალ და დატკება კუს ტბის ხედებით თავის ვაკელ ნაშასთან ერთად, მომესმა ჭორობაც, მე კი რიგში ვიდექი და ვფიქრობდი, დახლიდან რა უნდა ამელო ისეთი, რომ ცოტა კუჭი დამშვიდებულიყო. გამ-

ყიდველმა შემომლიმა და რას ინებებთო მკითხა, მე ცოტა მისკენ გადავიხარე და სხვებს რომ არ ეგოთ ვუთხარი, კუჭი მტკივა და რამე ისეთი მომეცით, რომ არ გააღიზიანოს-თქო. გოგონა უკან გახტა და ხელები გაშალა. – ბატონო, აქ ყველაფერი კუჭის გამაღიზიანებელია. პირი დავაღე, ჩემს უკან რიგში მდგომები მელოდებოდნენ, – კი, მაგრამ მოხარშული კარტოფილი არ გაქვთ? – კი, ოღონდ პილპილი აყრია, – ჯანდაბა, წინიბურა? – წინიბურა ტყემაღშია? მოგართვათ? ჩემი მოთმინების ფილა ივსებოდა, მეც თვალები დავხუჭე, არაფერი არ უნდა გამომეხატა, ჩემი გაბრაზება სადღაც უნდა წასულიყო, სადღაც გულში, მერე კუჭში (მართლაც იქ წავიდა), მე გავუღიმე გამყიდველს – მაშინ ტრადიციულად, შემწვარი ქათამი მინდა-თქო ბულგარული წინაკით.

სიმართლე გითხრათ, ძალიან გამიკვირდა, რომ გემრიელად გეახელით, კუჭი ხმებს არ გამოსცემდა და არც გულძმარვა დამმართნია, ერთი ეს იყო რომ წელთან, თირკმელებს ოდნავ ქვევით, ღუნღულებთან, დამივლიდა ხოლმე გამჭოლი ყრუ ტკივილი.

დღე გავიდა და შინ რომ მივედი, დედა და მამა სერიალს უყურებდნენ. სახლში მისვლისთანავე დავნექი და მშობლებს ვუთხარი, რომ ხვალ ექიმთან ვიყავი დაბარებული 2 საათზე, ამიტომაც მამას მე ვერ ნავიყვანდი სამსახურში, მას შეეძლო ჩემი მანქანა წაეყვანა, მე კი ფეხით წავიდოდი კლინიკაში. ღამე გული უცნაურად მიფრიალებდა, მახსენდებოდა დილის ფატალური შემთხვევა ტუალეტში და შიშით დამეძინა. რისი ნიშანი უნდა ყოფილიყო? სიმსივნის? რაიმე ბაქტერიის? თუ კიდევ უფრო საშიში ნაწლავების გადახლართვის.

შუალამისას უცნაურმა სიზმარმა გამომალღიძა. სიზმარში ვითომ ჩემი მანქანით მივდიოდი, აქა-იქ შუქები ენთო, ტროტუარზე კი შიშველი გოგოები დადიოდნენ. არა, ეს არ იყო ტანების ნარნარი, ეროტიული ან პორნო ილუზიები, ეს იყო ქალების სხეულების საეჭვო გამოფენა. სიზმარში მქონდა შეგრძნება, რომ ისინი თავის საჩვენებლად სპეციალურად ჩემთვის გამოსულიყვნენ, მე კი მანქანით ნელა მივდიოდი, რომ ამ დროს მანქანა 180 გრადუსით ამოტრიალდა და მე თავით ხევში გადავეშვი. გამომეღვიძა, ხელები ყვერებთან მქონდა წაღებული და მექავებოდა, უფრო სწორად კი, სათესლე მილს ვიქავებდი, თან მსიამოვნებდა რომ ვეთამაშებოდი და ასე ნელ-ნელა ჩამეძინა.

მეორე დღეს ექიმს ყველაფერი დაწვრილებით მოვუყევი, ოფისში დილით მომხდარი ის შემთხვევა კარგად გავიხსენე. ექიმი შეწუხებული სახით მიყურებდა და უტყუარად გამომკითხა, ვსვამდი თუ არა, რამდენად ხშირად, ადრე მქონია თუ არა ამგვარი პათოლოგიური გამოვლინება, და ბოლოს რაიმე ნარკოტიკულ საშუალებას ხომ არ მოვიხმარდი. ყველაფერზე უარი რომ მიიღო, საეჭვოდ შემომხედა, მერე კი დაასკვნა, გამოკვლევები უნდა ჩავიტაროთ. ჩემი განავლის და შარდის ნიმუშები დაიტოვეს, მუცელზე კი ექოსკოპია გადამი-

დღეს. პასუხები მომდევნო დღეს იქნებოდა, რა უნდა მეკეთებინა დარჩენილი დღე, ასეთი დღე რამდენი ხანია აღარ მქონია, 5-6 თვის წინ მქონდა, როცა ერთი კვირით შვებულება ავიღე და ჩემს საყვარელ თბილისს ვუვლიდი. სულ ფეხით მოვიარე ყველა ქუჩა, თავი ოცდამეერთე საუკუნის გრიშაშვილი მეგონა, მაშინ იდეაც მომივიდა, თანამედროვე თბილისისთვის დამახასიათებელი ნივთები და საოჯახო ატრიბუტები მეც შემეგროვებინა. ახლა კი ქუჩაში ხეტიალის თავი არ მქონდა, მაგრამ არც სახლში მინდოდა მისვლა, ჩემს მოხუც დედას ალბათ მოსწავლეები ეყოლებოდა კულინარიამი. არ მინდოდა მათი შეწუხება, თანამშრომლები ოფისში იყვნენ, ცისიასთვის ხომ არ დამერეკა და შევხვედროდი? არა, დამეზარა, რომ წარმოვიდგინე მისი ტვინისნამღები პასუხი, იმ წამსვე დავიჭყანე და გადავიფიქრე. საბოლოოდ ერთი კაფის მეორე სართულზე აღმოვჩნდი. ყავას ვწრუპავდი და იქიდან შევცქეროდი ქუჩაში მოსიარულე ხალხს, რა შეცვლილიყო ამ ქალაქში ჩემი ბავშვობის მერე, როგორ შეცვლილიყო ხალხი, ქუჩები, ფასადები. თვალი ისევ მეპარებოდა მაგარი ნაშებისკენ, რომლებიც ნელ-ნელა იხდიდნენ ზამთრის ჭანსაცმელს და გაზაფხულურად, ცოტა თხლად ჩაცმისკენ მიუწვევდათ გული. კაცები მარტოხელა ძაღლებივით მიიღრინებოდნენ, ნაცნობებს საერთოდ ველარ ვხედავდი – გაოცებული ვიყავი – არც სკოლის მეგობრები, არც კლასელები, არც უნივერსიტეტელები და ჩემი თანაკურსელები. ყველა სადღაც წასულიყო, ყველა ის ჩიტების გუნდი აღმოჩნდა ჩემს ცხოვრებაში, რომლებიც ერთხელ ჩნდებოდნენ, ერთ სეზონზე ხედავ მათ, გიხარია, და მერე ქრებიან სამუდამოდ. ყველა უცხოეთში წავიდა, ყველა დაიკარგა, ამიტომ ჩემს თბილისში ნაცნობი ისევ ჩემი მშობლების თაობის ხალხი უფრო იყო, ვიდრე ჩემი თაობა; ან კიდევ ცისიას სანაცნობო წრე, რომელიც, იცოცხლე, საკმაოდ დიდი იყო – ვაკის მეხუთე კვარტლიდან დაწყებული და მეშვიდეთი დამთავრებული. ახლა ვაკე კვარტლებად და დაყოფილი, მე კი ძველებურად, ჭავჭავაძის, ყიფშიძის და აბაშიძის ქუჩებით მოვიხსენიებ, როგორც მაშინ, ჩემი სტუდენტობისას. ცისიას სამეგობრო და სანაცნობო წრე ძალიან ჭრელია, თითქმის სულ გართობაზე ორიენტირებული, ეს ბავშვები მდიდარი მშობლების შვილები არიან და გარდა ამისა, სახელმწიფომ სპეციალური შეღავათები გამოსცა ვაკელი ბავშვებისთვის, როგორც გადამენების პირას მყოფი ბავშვებისთვის, ამიტომ ცისიაც და მისი მეგობრებიც ოფიციალურად იღებენ ხელფასს არაფრისთვის, მხოლოდ იმისთვის, რომ იყვნენ.

დღე თვალსა და ხელს შუა გამეპარა. ყავას ყავა მოჰყვა და ბოლოს წვენი. ამასობაში კი უკვე მოსალამოვებულიყო. ფეხით წავედი სახლში. პეკინზე მივსეირნობდი და ჩემი ბავშვობა ისეთი სიჯიუტით მანვებოდა და ისეთი საოცარი ღრმა შეგრძნებით მომტიროდა, ვნატრობდი, ისევ ის პატარა ბიჭი ვყოფილიყავი, ჰოლანდიის ნაკრებს რომ გულშემატკივრობდა, პატრიკ კლუივერტის პლა-

კატებს რომ აკრავდა მზიან ლოჯში და საფეხბურთო მატჩებს რომ უთევდა ლამეებს. წლების წინათ ის ბიჭი მეძახდა, ის თითქოს არსად წასულიყო, აქ, ჩემს მოგონებაში, ჩემს ტვინში დაეკავებინა საპატიო ადგილი.

სეირნობამ და ამდენმა ფიქრმა თავისი ქნა – უშფოთველად მეძინა, აღარც ოფისი მახსოვდა და აღარც ექიმთან ვიზიტი. დილით მამაჩემმა წამომაგდო ჯაჯლანით, რამდენი ხანი უნდა გეძინოს, ადექი, წასვლის დროაო. თვალები გავახილე და რეალობა დამეცა თავში. წამოვხტი, გავემზადე, საჭესთან დავეჯექი, გვერდით მამა დაჯდა და ამ დროს მუცელში ისევ ტკივილი ვიგრძენი. ოჰ, შენი, ოღონდ ეს არა, გავიფიქრე. ოფისში დაზაფრული სახით შევედი, შიში მიტევდა, ანალიზების პასუხები მაგიდაზე დამხვდა. ასეთი მოლაპარაკება იყო სადაზღვევოსა და კომპანიას შორის, ანალიზები ოფისში უნდა გაგზავნილიყო, რომ პაციენტი არ მოცდენილიყო სამსახურს. გავხსენი ფურცლები და ექიმი ისევ კლინიკაში მიბარებდა, ანალიზების პასუხი არ მოწონებია და მე უკვე დათხოვილი ვიყავი ოფისიდან, ეს თან მიხაროდა და თან მაკვირვებდა, ასეთი რა უნდა ყოფილიყო.

ექიმმა უკვე ღიმილით მიმიღო, მომახსენა, რომ ყველა ანალიზის პასუხი ნორმალური იყო და არაფერი სანერვიულო არ ჩანდა, მაგრამ მეტად დააფიქრა ჩემმა მონაცემმა და საკითხების დასაზუსტებლად კიდევ მკითხა, ხომ არ მანუხებდა მუცელი, ან კიდევ ხომ არ შემიმჩნევია იგივე სიმპტომები. შემდეგ ქალაქში დანერა ტექსტი და გადმომცა, თან გამიღიმა – თავის დაზღვევის მიზნით ამ ექიმთანაც მიდიო. ქალაქი ავიღე. ზედ ეწერა ინიციალები. გაბრიელ კ. პეკინის N5. რომ შევხედე, დაამატა, ცნობილი ძველი ქირურგის ი.კ.-ს შვილია, დამიჯერეთ, სჯობს მასთანაც გადავამოწმოთო.

პირდაპირ პეკინის ქუჩისკენ გავემართე, კლინიკაში რომ შევედი და ექიმის ბარათი გადავეცი მიმღებში, იმ ოთახისკენ მიმითითეს, რომელზეც წაენერათ – „ჰორმონოლოგიის განყოფილება, ექიმი გაბრიელ კ.“.

გაბრიელი ოთახში დამიხვდა. რიჟა, სანდომიანი სახის მქონე, გაპარსული და პოზიტიური კაცი იყო. მოვახსენე ამბები. სანამ ვყვებოდი, არცერთი წამით არ მოშორებია სახიდან ღიმილი. ბოლოს კი პირდაპირ მომახალა: – დიახ, შესაძლოა, ჰორმონალური დარღვევა გაქვთ. – (პირი დავაღე!) ვერაფერი ვთქვი გაბრიელმა თავისი გააგრძელა: – მე ახლა გაგსინჯავთ და ყველაფერს გავარკვევთო. ყველაფერი გამახდევინა, დედიშობილა ვიდექი ამ კაცის წინაშე და საკმაოდ მრცხვენოდა, ხელებიც კი ავიფარე ჩემს უფოზე. ის კი სულ თავისუფლად, ვითომც არაფერი ყოფილიყოს, მიმოდოდა. სულ გამიშვლება რა საჭირო იყო, ვერ ვხვდებოდი. მუცელი შებერილი გაქვთო, ეს უკვე ერთი ნიშანიაო. მუცლის შებერვა სიცხვეს და ბევრ ჭამასაც შეეძლო, მე კი არც მცოდნა და არც ნაჭამი ვიყავი, მაგრამ ის რას გულისხმობდა? გაბრიელი ჩემს ყვე-

რებთან დაიხარა, ხელი უფოზე მქონდა აფარებული, ყვერებს თითი გააყოლა და ანუსის ხერელამდე მივიდა, ჩემს სათესლე მილს ამოწმებდა, ერთ ადგილას გაჩერდა და თითქოს ხორცმეტი მოზომა. შემდეგ კი თავადაც შეშინებული, უკან გახტა, უკვე ყვიროდა – დიახ, თქვენ, ჰორმონების აშკარა დარღვევა გაქვთ, საჭიროა სრული გამოკვლევა და ამაში თქვენ უნდა დამეხმაროთ. უკვე მაციებდა, დედიშობილა ვიდექი და ეს კაცი მაყრიდა და მაყრიდა თავზე სიტყვებს, არ ჩერდებოდა. რას ნიშნავდა მისი სიტყვები? მე ყურით მივყევოდი, მაგრამ გონებით უკვე ველარ, ის კი ლაპარაკობდა და ლაპარაკობდა:

- თქვენ ჰორმონალური დარღვევა გაქვთ, სხეული რატომღაც ტრანსფორმაციას განიცდის, ეს თანამედროვე სამყაროს ახალი სენია, თქვენს სასქესო ორგანოსთან უკვე იკვეთება კლიტორი, შებერილი მუცელი და ბოქვენთან ახლადგაცვენილი თმა ამის დასტურია და ის პირველი სისხლდენა, რომელიც დაგემართათ, აუცილებლად გაგრძელდება. თქვენ შესაძლოა ჰეტეროსექსუალიდან ჰერმაფროდიტად გადაიქცეთ, ეს არ ნიშნავს რომ თქვენ მამაკაცობას კარგავთ ან აღარ აცრდებთ, არა, თქვენ ქალები ისევ სიამოვნებას მოგანიჭებთ, მაგრამ სხეულში ქალის ჰორმონებმა გადანონეს ბალანსი და ეს დისბალანსი შესაძლოა მკვეთრად ჩამოყალიბებული ქალის სასქესო ორგანოს ჩამოყალიბების წინაპირობაც გახდეს. მუტაცია გარდაუ-

ვალია, თუ არაფერი ვიღონეთ. მე ისევ შიშველი ვიდექი. მიხვდა, რომ უკვე ვკანკალებდი, გაჩერდა, ტანსაცმელს დანვდა და ჩაიცვითო, მითხრა. მე უცბად ამოვიცი და როცა პირისპირ მაგიდასთან დავსხდით, უკვე აზრზე ვიყავი, შემდეგ კითხვები დამესვა.

- კი მაგრამ რატომ? როგორ? უსუსური ადამიანივით, ჩამომხმარი ჩია კაცივით ვეგდე სკამზე და ძლივს ამოვთქვამდი სიტყვებს.

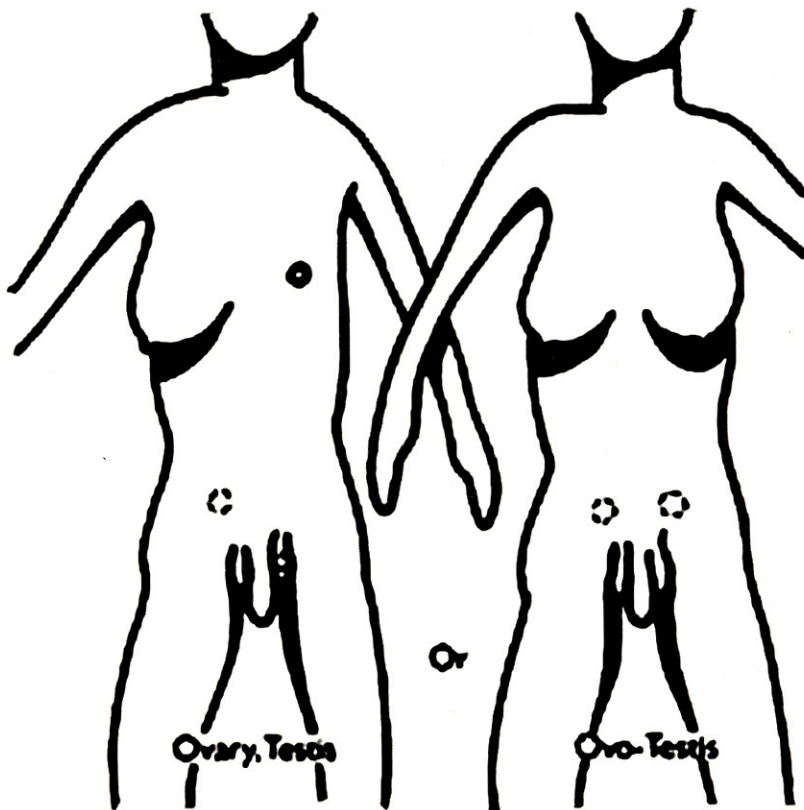
- არ ვიცით, ამის ასე უცბად თქმა არ შეგვიძლია. არის უამრავი მიზეზი, პირველ რიგში საკვები, მერე წამლები, პრეპარატები... არ ვიცი თქვენს შემთხვევაში რომელია, ეს უნდა გამოვიკვლიოთ და ამაში თქვენ უნდა დაგვეხმაროთ.

- საკვები? უკვე ცრემლები მომდიოდა.

- დიახ, ბოლო დროს მსოფლიოში შეინიშნება ჯანქ ფუდის ტენდენცია, ზედმეტად მამაკაცური ჰორმონებისა და ზედმეტად ქალური ჰორმონების შემცველი საკვები, თუ ერთ-ერთ მათგანს ძალიან ეტანებოდით, შესაძლოა ამას გამოეწვია. სხვა ქვეყნებში კიდევ უფრო იმატა ამ მიზეზით გამოწვეულმა ჰერმაფროდიტულმა ანომალიებმა.

- კი მაგრამ, წამლებს არ ვიღებ, არც ანტიდეპრესანტებს, მხოლოდ ერთი წლის წინ ვიღებდი.

- ანტიდეპრესანტები და ტკივილგამაყუჩებლები უამრავი გვერდითი მოვლენის გამომწვევი მიზეზები არიან. რა თქმა უნდა, ესეც უნდა გვითხრათ, ბოლო პერიოდში რა დოზით და რა პერიოდულ-

ბით იყენებდით ტკივილგამაყუჩებლებს. ყველას სხეული ერთნაირად ვერ იტანს წამლებს და საჭიროა მათი რეგულირება.

- არ ვიცი, მე არ მჯერა ამის.

- ეს დეპრესიული ფონია, რომელიც, რა თქმა უნდა, თან სდევს მუტაციას. ეს ამბავი ახლა თქვენს მამაკაცურ ღირსებაზე იმოქმედებს. შეიძლება თქვენ ჩემი არ დაიჯეროთ და შეგეშინდეთ, აქ საერთოდ აღარ მოხვიდეთ და გაიქცეთ, მაგრამ დამიჯერეთ, ეს გაგრძელდება, თუ ჩემს რჩევებს არ მიჰყევით. გარდა ამისა, გაითვალისწინეთ, რომ ერთადერთი ჰორმონალური კვლევის კლინიკა ის არის, სადაც ახლა თქვენ იმყოფებით.

- კი მაგრამ, როგორ, რატომ მე?

- აბა რა გითხრათ ბატონო, ბავშვობაში მიდრეკილი ხომ არ ყოფილხართ სტრესებისადმი, დეპრესიებისადმი? ხომ არ ძალადობდა ვინმე თქვენზე?

- არა, ძალადობით არავის უძალადია, მე უბრალოდ ძალიან მგრძნობიარე ბიჭი ვიყავი, ძალიან ცოცხალი, ხომ მოგეხსენებათ, 90-იანი წლების ინდიგო ბავშვების თაობა, მე ერთ-ერთი მათგანი ვარ, მაგრამ ახლა ძალიან უუნარო, უემოციო და უმოქმედო გავხდი.

- მესმის, საოფისე ცხოვრება. - გაჩერდა, იფიქრა და გააგრძელა, - თქვენი სხეულის ტრანსფორმაცია შესაძლოა ფსიქოგენური ხასიათისა და კი იყოს და ფიზიოლოგიურში გადასვლა მხოლოდ სხეულის პასუხია იმაზე, რაც თქვენ თავში ტრიალებს. მითხარით, გიყვარდათ ოდესმე გოგოების სათამაშოები? გყავდათ და? ან გქონიათ მიდრეკილება ქალის პარფიუმერიისადმი?

- გავჩერდი და ფიქრი დავიწყე. არა ასეთი რამ არ მახსენდებოდა. დედის სარკეს და მის პომად-პარფიუმერულ ფუნჯებს მუდამ ამრეხით ჩავუვლიდი ხოლმე, მაგრამ გაბრიელის ბოლო შეკითხვაში რაღაცამ მიმიზიდა, რაღაც ხელჩასაჭიდი იყო. ბუნებრივად ვპასუხობდი.

- არა, და არ მყოლია, არც დედაჩემის ნივთებს ვეტანებოდი, მაგრამ ფსიქოგენური ხასიათი ჩემი ავადობისა არ არის გამორიცხული. რადგან, რადგან...

- რადგან, რა, გეთაყვა? თქვით.

- რადგან ჩემი ტვინის აკვიატებებს უამრავჯერ შევუწუხებია. 41-წლიანი ცხოვრების მანძილზე ვგრძნობდი იმას, რომ რაღაც უხილავ, უშინაარსო, უმიზეზო რამეებს ავიკვიატებდი და შემდეგ ტვინში ეშმაკის ბორბალივით ვატრიალებდი მათ. არ ვიცი ამას რა ჰქვია, მომწამვლელი ტვინი მქონდა, სულ ვცდილობდი არ მეფიქრა, სულ ვცდილობდი გავქცეოდი ამ ფიქრებს, მაგრამ სხეულისთვის არასდროს არაფერი დამიმართია.

- მესმის, შესაძლოა ეს თქვენი ტვინის მიერ პროვოცირებული აკვიატებაა, ვინაიდან თქვენ მიდრეკილი ხართ ამ აკვიატებებისკენ, და სრულიად მოსალოდნელია, სხეული უბრალოდ პასუხობდეს თქვენი ტვინის ახალ ჟინს. მაშინ გაიხსენეთ, ბოლოს რა ასეთი აკვიატება შეამჩნიეთ საკუ-

თარ თავს?

- ბოლოს? და აქ ცისია გამახსენდა და მენტრუაციის დეტალური გაცნობა.

- აი ახლა უფრო გასაგებია ყველაფერი, თქვენი ტვინი ნამდვილად ეშმაკის ბორბალივით ატრიალებს მიღებულ ინფორმაციას, თქვენდაუნებურად ხდება წაკითხულით და ნაფიქრით ტვინის გაჯერება, ნელ-ნელა. წარმოიდგინეთ, ეშმაკის ბორბლის ერთ-ერთ კუპეში დაჯექით და ნელი სვლით ერთსა და იმავე გზას გადიხართ, ხან სულ ყველაფერს გადმოჰყურებთ და შიშით კანკალებთ, არ გადმოგვარდეთ, ხანაც ქვევით დაეშვებით და კი არ ჩადიხართ, უბრალოდ ეშმაკებით მორიგი ადრენალინის მისაღებად. საჭიროა ჩამოხვიდეთ ამ ატრაქციონიდან, თორემ სხეულში ქალური ჰორმონები ამოქმედდებიან. თავი ფანტასტიკური ჟანრის ფილმში მეგონა, სადაც სამედიცინო და ტექნიკური მიღწევების მსხვერპლი რომელიღაც მამამთავრის წინაშე წარდგება, მაგრამ რა ფილმი, რის ფილმი, ნამდვილად მე ვიყავი, პეკინის ნომერ 5-ში ვიჯექი კაბინეტში, ექიმ გაბრიელ კ.-ს წინ...

- დიახ, დიახ. წარმოვთქვი ორჯერ, უკვე გაცეცხა აღარ ერქვა ჩემს მდგომარეობას და მივინყებულნი რამ წამოვინყე, ამდენი ხნის უნახავი, ამდენი ხნის განუცდელი. თვალებიდან ცრემლები წამომივიდა, ეს ამხელა კაცი ავტირდი და გაბრიელის ფეხებთან დავეცი, ბავშვივით ვლულულულებდი და დახმარებას ვთხოვდი თეთრებში გამონყობილ გაბრიელს კ.-ს, რომელიც უკვე მიქაელ-გაბრიელივით მეჩვენებოდა. ღმერთის გამოგზავნილი ექიმი იყო, რომელიც მიშველიდა და ფიზიკურ ყოფას, ეშმაკურ ავადურ ტვინს განმიკურნავდა.

- გთხოვთ, დამეხმარეთ, გთხოვთ, ეს წარმოუდგენელია, ჩემს ლამაზ და წმინდა სხეულს ეს დამართნოდა, ეს ნამდვილად ჩემი გონების ბრალია, ნამდვილად ჩემი აკვიატებებისგან მოდის, მე ყველაფერს გავაკეთებ რასაც მეტყვით, გადავიხდი რამდენსაც გინდათ, გვევდრებით, დაგიჯერებთ, ოღონდ განმიკურნეთ ამ ტრანსფორმაციისგან, ოღონდ დამიცავით, ძალიან მეშინია, ექიმო. გაბრიელი კი სავარძელში იჯდა და მხარზე ხელებს მისვამდა, კეთილი სახით დამცქეროდა და მამშვიდებდა.

- დამშვიდდით, თანამედროვე მეცნიერება შეძლებს თქვენს დახმარებას, მაგრამ შემდეგ თქვენ ის უნდა იპოვოთ, რაც ასეთ მდგომარეობამდე აღარ მიგიყვანთ. არის უამრავი წამალი, მამაკაცურ ჰორმონებს ამოწმებთ, სხეულის კორექციას ადვილად მოვახერხებთ, დამშვიდდით, ფსიქოლოგიურ კონსულტაციებსაც გაივლით და ყველაფერი ისე იქნება, როგორც თქვენ გენდომებათ. მთავარია, რომ ეს თქვენი ტვინის აკვიატებები შეაჩეროთ, თუ თქვენ ამას ვერ შეძლებთ, ძალიან მტკივნეულ შოკურ მეთოდს მივმართავთ და მაინც შევაჩერებთ მუტაციას. გულში ვემაღლიერებოდი, რომ ასეთი ყოვლისშემძლი იყო, აჯობებდა კი ის ჩემს ტვინს და ჩემს აკვიატებებს?

მიქაელ-გაბრიელის კაბინეტიდან რომ გამოვე-

დი, დერეფანში ჩემი უფროსი შვინიშნე – ბატონი პუპუნა. აქ რა უნდა? ისიც გაბრიელ კ.-სთან იყო ჩანერილი და მიმღებში გოგონას ღიმილით ესაუბრებოდა, გავიგონე ფრაზა – „ახალ ცხოვრებას დავიწყებ, გაბრიელის წყალობით“. კედელ-კედელ ჩავუარე, ისე, რომ ვერ დამინახა. მერე მოვტრიალდი და დავინახე, ჰორმონოლოგიის კაბინეტში შედიოდა. თვალში მისი დიდი ტრაკი რომ მომხვდა, გამახსენდა, როგორ ღადაობდნენ ჩემი თანამშრომლები ბატონი პუპუნას უეცრად გასიებულ ტრაკზე და თითქოს ყველაფერს მივხვდი.

კლინიკიდან რომ გამოვედი, ჩემი თავის არ მჯეროდა. საკუთარი სხეული ტრანსფორმაციას აპირებდა და მე ჰეტეროსექსუალიდან ტრანსსექსუალად უნდა გადავქცეულიყავი? შორეულ აზიაში, ტაილანდსა და მალაიზიაში მომრავლებული ორსქესა ადამიანებით მეც არეული ცხოვრება მელიოდა? თანამედროვე გულიერის მოგზაურობა უნდა დანყებულიყო? ხელი მკერდზეც დავიდე, ჰორმონების შეუქცევადი მატება მკერდის გაზრდასაც გამოიწვევდა და სულ დავიზმენდი, სულ დაგკომპლექსდი და შეშლილივით გავრბოდი. ქუჩაში მოსიარულეებს გაშმაგებით ვაკვირდებოდი, მინდოდა გამეგო, ვინ მიიქცევდა ჩემს ყურადღებას. მადლობა ღმერთს, ისევ ნაშებისკენ გამიბოძდა თვალი, ისევ მათ მშვენიერ ტრაკებსა და გადმოყრილ ძუძუებს შევცქეროდი, თან გაზაფხულის სურნელოვანი დღე იდგა. სამსახურს თავი უნდა დავანებო, სამსახურს თავს ვანებებ, ხმამაღლა ვამბობდი. ქუჩაში გამვლელები გაკვირვებული მიყურებდნენ, გიჟი ვეგონე. hey, peopleeeee, tell meeee am I going insaaaaaneeee, გულში მოულოდნელად ბლექ საბატის სიმღერა ამოტივტივდა, ძია ოზი მეოცე საუკუნის 70-იან წლებში მოტკეცილი შარვლითა და ჩახატული თვალებით ეკითხება ხალხს, ხალხო, მითხარით, ვიშლები? ვგიჟდები? რა მემართება? თელ მი, ემ აი გოოოოოოოოოოოოოოინგგგინსეენ...

მთელი ცხოვრება ტრანზაქციის პერიოდში ვიყავი. მთელი ჩემი თაობა, ჩემი სამეგობროები, ჩემი თანატოლები, მუდამ გარდამავალ პერიოდს გავდიოდით. ბაღში დავდიოდით და ომი იყო, საქართველო დამოუკიდებელი ხდებოდა; სკოლაში იყო და ჩვენზე გამოცადეს პირველი ახალი სახელმძღვანელოები; უნივერსიტეტში იყო და ჩვენზე გამოცადეს ახალი სასწავლო სისტემა. არ გვქონდა ერთი ჯგუფი, დაქსაქსული ვესწრებოდით ლექციებს, ყველაფერმა ჩემზე გადაიარა. ევროპაში სანამ შევიდოდით, პოსტსაბჭოთა მდგომარეობიდან დამოუკიდებლობამდე და დამოუკიდებლობიდან ევროპამდე ჩვენ გადავდიოდით სისხლით და ომებით. ისევე როგორც მთელი ჩემი თაობა, მეც ჩემი სხეულით და გონებით ვიცვლიდი წლიდან წლამდე და გამოვცდიდი ხან გენმოდირიცირებულ ქარხნულ პურს, ხან სიგუას ნამცხვარს, ხან ჭყონიას ორმაგ ჩიზბურგერს. მე განვიცდიდი ამ სიახლეებს და მე განვიცდიდი ამ ცვლილებას. ნუთუ ვერა და ვერ დასრულდა ჩემი

ტრანზაქცია? მართლა საცდელი ვირთხები ვიყავით მთელი მსოფლიოსთვის, მართლა საცდელი ნიმუშები მედიცინისთვის, ტექნიკისთვის. ვნატრობდი შიშები გამქრობოდა, არ შეგვუებოდი ამ ყველაფერს, თვალები დამეხუჭა, გავმქრალიყავი და ამ დროს ულამაზესმა გოგომ ჩამიარა, კარგად ჩახატული თვალებით, დაბერილი ტუჩებით, შეკრული ძუძუებით. თვალი გავაყოლე, აი ეს კი ზეციდან მოსულ სასწაულს ჰგავდა. კაცი ვიყავი და მართლა ასევე შესაძლებელი იყო, რომ ქალიც ვყოფილიყავი? როგორი იქნებოდა ქალად ყოფნა? ისევ ადამიანი ვიქნებოდი ორივე სქესით? ანუ სრულყოფილი ადამიანი ვიქნებოდი? ღმერთი ჩემში გააერთიანებდა ადამსა და ევას? ნუთუ ადამის 41-წლიანმა ცხოვრებამ ვერ იპოვა თავისი სულის მეგობარი და ახლა ის გონებასა და სხეულს ხელოვნურად საკუთარ თავზე უნდა გამოება. იმაზეც კი დავფიქრდი, რას მიზამდნენ ქვეყანაში ასე გაძლიერებული და გააქტიურებული საზოგადოებრივი ფემინისტური ჯგუფები. ჯვარს გამაკრავდნენ? მგონი, გამიგებდნენ, ჩემთვის ეს ხომ მტკივნეული პროცესი იყო. როგორ არ უნდა მეთქვა უარი ქალად გადაკეთებაზე, ნუთუ ისინი დათანხმდებოდნენ საკუთარი სქესის მოულოდნელ ცვლილებას? აქ საქმე სქესის ცვლილებას ეხებოდა და არა რომელიმე გენდერის მიმართ უარყოფით და მოკიდებულებას.

ეს იყო ის სიახლე, რომელიც ჩემმა ტვინმა აიკვიატა და ახლა რამენაირად, თუნდაც ხელოვნური შოკით უნდა მეცადა, რომ დამევიწყებინა. მორიგი რამე უნდა მეპოვა, რასაც ავიკვიატებდი; ისეთი რამ, რაც ფიზიკურად მაინც არ გადამაშენებდა, სანამ რობოტით არ ჩამანაცვლებდნენ ჩემს სამსახურში. სიყვარული კი იქნებოდა ყველაფრის მკურნალი, მაგრამ ტვინს სიყვარულზე გაფიქრებისას უკვე ალერგიული დეგრადაცია და დადებილება ეწყებოდა. სიყვარული მახსოვდა მკვდარი და განბილებული, გაქცეული, ბაბუანვერას წვრილი, ფაქიზი ჯოხებით, წასული შორს, სადღაც.

ვინ გავრიო ამ ჩემს გაუგონარ და მიუზნდომელ ამბავში... ისევ ცისიას დავურეკე, მინდოდა მეთქვა რომ შევხვედროდით, ვინმესთვის მინდოდა გამეზიარებინა ჩემი პრობლემები. სხვათა შორის, ისიც გამიკვირდა, რომ ცისიასთვის ვაპირებდი ამის გაზიარებას. ამ ვაკელ კრეტინობას როგორ უნდა გაეგო, ან როგორ უნდა მეთქვა, ან რა უნდა მეთქვა? სიყვარულის ჩანაცვლება ვერ იქნებოდა, მაგრამ იქნებ როგორც მეგობარს, ისე დავლაპარაკებოდი? მოკლედ, მე ჩემსას ვცდილობდი, თითქოს ის 90-იანების ინდიგო ბავშვი დაბრუნებულიყო, მგრძნობიარე და ცოცხალი. აილო თუ არა ყურმილი ცისიამ, გაისმა წუნწინი:

- უკეთ ვარ, მაგრამ იცი როგორ მტკიოდა? გესმის ჩემი?

- კი, კი, მესმის, ცისია, ახლა ყველაზე კარგად მესმის შენი, ახლა ყველაზე კარგად მესმის შენი, – გაოგნებული ვეუბნებოდი ცისიას ტელეფონში...

მარიამ სულამანიძე

ორმოები

ამ სოფელში მარტო მამლები არ ყოვიან. დილით, ალიონზე, როცა ცა შეფორთოხლისფერდება, აუცილებლად დაინახავთ რომელიმე სახლიდან გამოსულ ქალის სილუეტს, ხელში ნიჩბით. ისედაც უხმაურო მინაზე ფეხაკრებით მიმავალნი, აქეთ-იქეთ გაფაციცებით თავს ატრიალებენ. ფრთხილობენ, რომ არავინ შენიშნოს. სახლის უკან, მოსახერხებელ ადგილს მოძებნიან და გამალებული

სისწრაფით ორმოს თხრას იწყებენ. მერე ერთი ნუთით ჩაიმუხლებიან, ჩაფიქრდებიან და საკუთარ თავთან მეათასედ შეათანხმებენ, ღირს, თუ არა. და მაშინ, როცა სოფლის 48 მამალი დასაყვივლებლად შეიმართება, ქალებიც გასწორდებიან, მოხერხებულად მოეწყობიან. სადღაც, რომელიღაცა მუცლის კუნჭულიდან ამოიზმუვლებენ და ორმოს ჩაყვირებენ:

ნესად გვაქვს, რომ ყოველ სავსე მთვარობას შევიკრიბებით ხოლმე შუალამისას. მაგრამ ლაპარაკი ძნელია, რადგან ჩვენი სოფლის ქალებს დარდისგან და უთქმელობისგან ტუჩები ნელ-ნელა ეკუმებათ და ძნელად თუ გახსნიან პირს რაიმეს სათქმელად.

იმ დღის შემდეგ ჩვენს სოფელში სჯერათ, რომ სანამ 48 მამალი დასაყვილებლად შეიმართება, მთის წვერზე თუ ახვალ, ორმოს თუ გათხრი და შიგნით ჩასცინებ, მზე აუცილებლად ჩახედავს და ორმოდან გულადი ქმრის შიშებს ააორთქლებს.

მარიამ სულამანიძე

სახლი, რომელიც ვერ დავტოვე

ჯანდაბა!

მე ასე არ მჩვევია, ვიდგე სახლის ზღურბლთან ატუზული და ვეხვეწო ღმერთს (რომელიც სულ ცოტა ხნის წინ გავიგე რომ არსებობს) მომცეს ძალა, ხელი დავაჭირო ზარის ღილაკს, ან დავაკაკუნო. შინ რომ არ დამხვდეს? ან რომ დამხვდეს?!

ჯანდაბა!

ეს ოხერი! ჩემი ბრალია და თან მიკვირს, რატომ არ ვბრუნდები სკანდალებით, ან რატომ არ შემიძლია უბრალოდ ვუთხრა, რომ ამ ღამესაც

მასთან დავრჩები და მერე ამ ჩემს ახალგაპარსულ ფეხებს.

სულ მაფრთხილებდა როზა, რომ რაც შეიძლება სქელჯიბიანებთან და ჭკუამხიარულებთან დამეჭირა საქმე. როცა ასე ცხოვრობ, თვალებზე ტუშჩამომხმარი კატასავით, გეშინია ვინმე ცხოვრებაზე დაფიქრებულს არ გადაეყარო და ჩაჟანგებული სინდისი არ შეგიჭანჭყარდეს.

საქმე ისაა, რომ მე სხვანაირად მჩვევია. მე და როზა იქ ვართ ხოლმე, სადაც კაცები არიან. ფუ-

ლიანი, მარტოხელა, თმაშეთხელებული კაცები. თავიდან ყოველთვის ძნელია მიხვდე, ბოლოს ვისთან აღმოჩნდები. მათი სახლები, უმეტესად, ცარიელი და ცივია. ნივთებიც კი ეგოისტური რაოდენობისაა: ერთი კბილისჯაგრისი, ერთი წყვილი ჩუსტი და დამტკერილი, ჩაჟამული ნივთები. მაქსიმუმ, ორი დღის შემდეგ, გარეთ ზამთარი თუ არ არის და ცოტა დანაზოგიც გაგვაჩნია, მე და როზა თავქუდმოგლეჯილები გამოვრბივართ ასეთი უსიცოცხლო სახლებიდან. თანაც ძნელია, როცა საწოლის ქვემოდან ჩემოდანი გიყურებს და გეკითხება: „აღარ მივდივართ?“, „ცოტა ხომ არ გაგვიგრძელდა?“ და ასე დაუსრულებლად გახსენებს, რომ წასვლის დროა, თორემ... თორემ მოგინევს ალიარო, რომ შეეჩვიე. შეჩვევა საშიშია. ესეიგი, გამოგაგდებენ. როცა შეეჩვევი, შენ ველარ წამოხვალ, ფეხს აითრევ, დროს გაწელავ, ნელ-ნელა ისინი გალიზიანდებიან და ოდესმე აუცილებლად გამოგაგდებენ. ეს იმას ნიშნავს, რომ გრაციოზული, ელეგანტური კატა კი არა, უბრალოდ, ნაგვის კატა ხარ და მორჩა, მოგისროლეს.

როზა ამბობს, რომ ჩვენ არც ისე წყალნაღებულები ვართ, რადგან ჩვენ მუდამ გრაციოზულად მოვდივართ. როზა იმასაც ამბობს, რომ ჩვენ მეორადი სინდისი გვაქვს. ეს იმას ნიშნავს, რომ ცოლიანებს და ჯიბეგაფხეკილებს ახლოსაც არ ვეკარებთ. თუმცა ვერც ამ საქმეზე ვამბობთ უარს, რადგან ეს ჩვენი ერთობლივი პროფესიაა, მას შემდეგ, რაც ბავშვობაში ქუჩაში მათხოვრობას დავაღწიეთ თავი.

მას რომ შევხვდი ყველაფერი სხვაგვარად მოხდა. იმ ქუჩაზე ცხოვრობს, სადაც მე და როზამ სულ ახლახანს ვიქირავეთ შედარებით მზიანი ბინა. დილით სადღაც მიდიოდა მსუბუქი ნაბიჯებით, მერე უკან ბრუნდებოდა ხოლმე, თავჩალუნული. მთელი კვირა თვალში მეჩხირებოდა თავისი მუდამ მშვიდი ჰაბიტუსით. ჰოდა, მე თვითონ მივედი, რომ იტყვიან, ავაკითხე. აი, მაშინაც ამ ერთი ბენო ღილაკს დავაჭირე თითი (ეხლა ღმერთს რომ ვევედრები ძალა მომცეს იმავს გასაკეთებლად). ზუსტად ვიცოდი, შინ დამხვდებოდა, რადგან მგონი ალერგია აქვს საზოგადოებაზე. კარი რომ გამოიღო, მაშინ შემომხედა პირველად თვალბეჭდით. ხელში ლოცვანის გადაშლილი ნიგნი ეჭირა, ბელურასავით მიყურებდა, სამზარეულოში კი ჩაიდანის სტვენდა. გულმა მჩხვლიტა. ამის დედაც-მეთქი, გავიფიქრე. არ შეიძლება არსებობდნენ ასეთი კარგი ადამიანები, რადგან ჩვენ, გაიძვრებს, სუსტი გული გვაქვს და შეიძლება მოულოდნელობისგან გვძუძგოს, როცა ასეთ ღმერთისთვალეზა ადამიანებს გადავეყრებით. ლამის უკან გავბრუნდი, რადგან როგორც როზა იტყოდა, თვალბეჭდით სინდისი უკამკამებდა. პირველად ამდენი ხნის შემდეგ, მეუხერხულა ჩემი კაბის სიგრძე და საკუთარი თავი. როგორ იმგზავრეო, ისე მკითხა, თითქოს დიდი ხანი მელოდებოდა. სევდიანად გამოიღმა და პალტო გამომართვა. არ მეგონა, რამე

კიდევ თუ გამაოცებდა, მაგრამ გამოვშტერდი. რას დამტრიალებდა თავზე ეს უცხო ადამიანი?! გავლიზიანდი. სასაცილოა, მაგრამ თავში ერთი აზრი გაბმულად მიტრიალებდა, მინდოდა მეკითხა, ამდენ ხანს სად იყავი-მეთქი. უსიამოვნოდ გამახსენდა: მთელი ბავშვობა მჯეროდა, რომ აუცილებლად მომაკითხავდა ვინმე კაცი, ან ქალი, ძალიან ნაზი, ძალიან მშვიდი და დახვეწილი. გაუკვირდებოდა, რომ ვერ ვიცანი. ზედმეტი ემოციების გარეშე მეტყოდა, ბარგი ჩამელაგებინა და მისაყვედურებდა, თითქოს კი არ ჩამაბარეს ცარიელი ბოთლივით, საკუთარი ფეხით მივედი ბავშვთა სახლში. მომკიდებდა ხელს, დირექტორს პანლურს ამოარტყამდა და წამომიყვანდა. ჩაიო, მკითხა. თავი უხმოდ დაეუქნე. ბავშვობის შემდეგ პირველად დავლიე პიტნის ჩაი და დავჩრჩი.

რატომ წამოვედი თუ მიყვარდა?! იმიტომ, რომ ვერ დავიჯერე. ვერ დავიჯერე, რომ შემოძლია მტკერი დავნმინდო, ბეზიას ბორშის რეცეპტით გემრიელი სადილი მოვუმზადო და სანამ დაბრუნდებოდა, ერთგული ძაღლივით ველოდო. იცით, დილის შვიდ საათზე გაღვიძებაც შემოძლია იმისთვის, რომ ვილოცოთ. ვილოცოთ რა, ის კითხულობს და მე პირჯვარს ვინერ ხოლმე, მაგრამ კარგია, რადგან მერე შუბლზე მკოცნის და მიხარია. ვერც კი მივხვდი, რომ თანდათან ნივთები გაორდა: ორი კბილისჯაგრისი, ორი წყვილი ჩუსტი. ჩემმა ჩემოდანმაც სულ თავი გაიგიჟა, რას არ მეუბნებოდა საწოლის ქვემოდან პირდაფჩენილი. ჰოდა, გადავწყვიტე, მალე დამეხვია ამ თბილი ბუდიდან და წამოვედი. არა, თვითონ არ გამომაგდებდა. კეთილი ადამიანებიც შემხვედრია, გულთბილად რომ მემშვიდობებინა. თვალბეჭდით დავადა და მეტყოდა, იცი, რაღაც უნდა გითხრა და მე ეგრევე მივხვდებოდი რაც უნდოდა. ჰოდა, დავასწარი და წამოვედი.

როზამ მითხრა, დებილი ხარ, შე უბედურო, და ბლავილი მორთო. შენ არ მეუბნებოდი, არ მიეჩვიო, არ შეგიყვარდესო, მეც მივაჩხავლე თვალბეჭდამოღამებულმა. კი, მაგრამ მჯეროდა, მაინც არსებობდაო. რა არსებობდა-მეთქი და, არ მიპასუხა. მთელი დღე იმდენს ვეწეოდი, სანამ შებოლილი თევზივით სუნი არ ამივიდა. ასე მჩვევია, როცა რამეს უნდა მივხვდე. დღის ბოლოს გავსხივოსნდი თუ რა იყო, არ ვიცი, მაგრამ მივხვდი, რომ ნამდვილად პირველი კლასის იდიოტი ვარ. ჯანდაბა, მგონი, ძლივს ვილაცისთვის ძვირფასი გახდები, შენ კი ისე მოიქეცი, როგორც ძველად, გრაციოზული კატასავით-მეთქი, ვუთხარი ჩემს თავს.

ჰოდა, ვდგავარ ახლა კარის ზღურბლთან ატუზული, ვევედრები ღმერთს და ყველა წმინდანს თავს ვაბეზრებ, რომ როცა გავბედავ და ამ ზარის ღილაკს ხელს დავაჭერ, ან დავაკაკუნებ, სახლში დამხვდეს. კარი გამიღოს და ნუ დავინახავ მის თვალბეჭდში იმხელა წყენას, რომ მივხვდე, ვერ მაპატიებს. და ვფიცავ, ღმერთო, ეს იქნება პირველი სახლი, რომელსაც არ დავტოვებ.

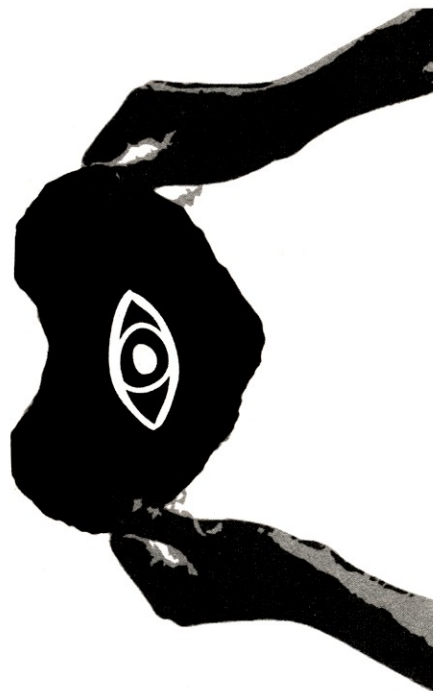
გიორგი ჩუთლაშვილი

წინააღმდეგობა. მოუთმენლობა.

1
საკუთარ მხრებზე ვდგებოდი
და აფორიაქებული ვენარცხებოდი
საკუთარ თავს.
ეს არ იყო თავისუფალი ვარდნა,
ეს, ძალიან მოსაწყენი საქმე იყო, მითუმეტეს
მაშინ, თუ დაცემამდე დრო ხანგრძლივდებოდა...

2
საკუთარ მხრებზე დავდიოდი, ხან
ცალი ფეხით, ხან ორით და გზა არ მყოფნიდა,
მაგრამ მაინც მივფოფხავდი.
სანამ დავუშვებდი მხრებს,
დღეებივით
მივიზლახნებოდი,
ნელა და დაკვირვებით,
თან ზურგს ვაქცევდი
საკუთარ სიკვდილს და ვიბრალებდი.
მლაშე წყალს ვსვამდი, სოდიანსაც
და გულში ნათქვამ სიტყვებს ვარღვევდი
უნებლიეთ, როგორც მარხვას.
ჩემს მისამართს და ტელეფონის ნომერს
კი ყველგან ვწერდი:
წყალზე, მიწაზე, რიყის ქვაზე.
გამველ-გამომველიც მე ვიყავი
და ქვაფენილიც,
ხორბლის ყანაც, ბალის ბავშვიც
და მიტოვებული ნესტიანი სახლიც...

3
დრო კი არა, მე ვერ ვითმენდი
და ქრონიკული დაავადების მსგავსად
მიმწვავდებოდა საკუთარი თავი,
მაგრამ ვეწინააღმდეგებოდი.
თან მაჯებივით მექავებოდა
სურვილი,
რომ ჩემი სხეულისგან
მოშორებით დავცემულიყავი
მხრებში გაშლილი...

მშრალი თევზის წონასწორობა

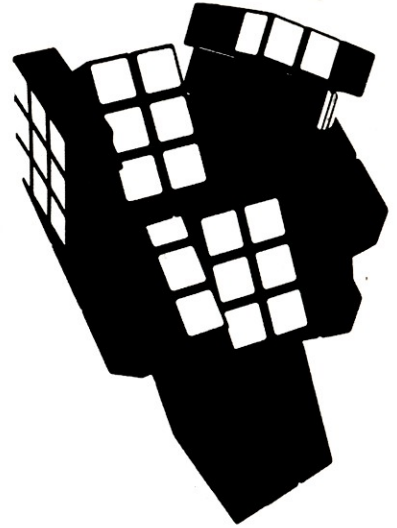
წყლიდან გაუფრთხილებლად ამომიყვანეს
და ახლა ღელავენ, რომ
ამაზე კრინტი არ დავძრა.
ცივ მიწაზე არ წამოვწვე.
ღამე ვარსკვლავებს არ ვუყურო.
დილით ვინმე არ შევიყვარო.
საღამოს ვინმე არ შევიძულო.
ღრუბლის ფსკერზე ჩემი ცოდვები
არ ამოტივტივდეს
თვითმფრინავით
და ძლიერი ქარის საშიშროება
არ ვიგრძნო.
ჩემი მზერა ვილაციის მიწამ
არ ჩაყლაპოს.
მოულოდნელად, არ გავცივდე
და სიზმრების ანთება არ დამემართოს.
შუბლზე ნაოჭები არ გამიჩნდეს
და ნაოჭებს შორის მზე არ ჩავიდეს
სამუდამოდ...
კისრიდან ოფლის ნაცვლად
ათასერთი სიცოცხლე არ მოვიწმინდო
და უცებ სიმსუბუქე არ ვიგრძნო.

ჭვავის პურიდან ნამცეცები არ ამოვიღებ
და ზამთრის ბენი არ მიმეკროს მარჯვენა
ხელის საჩვენებელ თითზე,
მარცხენა ხელით კი ჰაერი არ ჩავხუთო.
ჭიქა წყლით არ ავავსო და
თავი არ დავიხრჩო სხვის ჭიქაში,
ან, ონკანის წყალმა არ წამიღოს
გაურკვეველი მიმართულებით...

წყლიდან გაუფრთხილებლად ამომიყვანეს
და მიუხედავად იმისა, რომ მათი სახეები
შმიტის "ნოეს შვილივით" მახსოვს,
თავს ვიმაგრებ და ამის შესახებ
არაფერს ვამბობ...

მეტაფორებით გამოწვეული საფრთხე

ჩვენ ვკითხულობდით:
პოსტმოდერნისტულ ტექსტებს,
ფილოსოფიურ ნაშრომებს,
თვეში ერთხელ კი, რომაულ პოეზიას
და ძნელად, მაგრამ მაინც
მეტაფორებს გამოვიშვებდით...
მეტაფორები თუ ბასრი აღმოჩნდებოდა,
მაშინვე პურის და ძხვის ჭრას ვიწყებდით
(პური და ძხვი სულ გვქონდა,
ბასრი მეტაფორებისგან განსხვავებით),
თან ღიმილს ვაპარებდით
მისაღები ოთახის კუთხეში მდგარი სკამისკენ,
საიდანაც ანგელოზის ნუგეშს ველოდებოდით.
შემთხვევით შემორჩენილ დროში,
პურით და ძხვით დაპურებულები
ამ მეტაფორებით ყელსაც ვჭრიდით ერთმანეთს,
მაგრამ ეს არ იყო მტკიცე და არც რომანტიკული,
ჩვენ ისევ ისევ ვაგრძელებდით ხიბლში ყოფნას
და კაცობრიობის პირით მთქნარებას...
მეტაფორებით ყელგამოლადრულები
ახალშესვენებულ საფრთხეს,
ზედ ლოდებს ვადებდით
და გამომშრალი წინათგრძნობით:
"რომ ბევრი ადამიანის ტანჯვა გადარჩება
და ტანჯვა ადამიანს საბოლოოდ იწამებს"
ცრემლივით ვღვრიდით ამ ცხოვრებას
თვალებიდან და ერთმანეთის
კალთებში ვაგუბებდით და
ვამღვრევდით.
მერე ჩანთილებული თვალებით
ვუყურებდით ერთმანეთს და
მეტაფორებით გამოწვეულ
საფრთხეებს განვიხილავდით...

მკვლელობა ბრუკლინის სასტუმროში

1

13 ნოემბერი.
მოუქნელი, დამღლელი დღეების შემდეგ,
ბრუკლინის ერთ-ერთ იაფფასიან სასტუმროში გავჩერდი,
მეცხრე სართულის 49-ე ნომერში
(სასტუმროს ნომერი მყუდრო ჩანდა,
რომ არა მეზობელი ნომრიდან ძაღლის ყეფის
და ფირსაკრავის მაღალი ხმა).
ბარგი ამოვალაგე,
დოსტოევის წიგნი "დანაშაული და სასჯელი"
სანოლზე მივაგდე და წყლის
გადასავლებად სააბაზანოში შევედი...

2

სასტუმროს ლიფტში ვეჩეხებოდი

ყოველ საღამოს.
პირველი სართულიდან მეცხრე
სართულამდეც
ერთად ვმგზავრობდით...
მართა ერქვა
და სამართლიანიც იყო
რომ მართა ერქვა...
როგორც მივხვდი
სუნამოს არ ხმარობდა,
ხმამალა სუნთქავდა და
სულ შავი პალტოთი დადიოდა.
ლიმილი არასდროს არ შემინიშნავს
მის სახეზე, მაგრამ
ერთხელ ბილი ჰოლიდის გრამფირფიტა
შევამჩნიე ხელში, რალაც ქალაქებთან
ერთად ეჭირა და ლიფტის კედელს ისე ეყრდნობოდა,
როგორც ჯაზმუსიკა ეყრდნობა
იმპროვიზაციას...
მართა დღეგამოშვებით მესალმებოდა
ლიფტში, თან ისე ჩუმად,
თითქოს რალაც საიდუმლოს მიზიარებდა.
ჩანთა ყოველთვის ჟურნალ-გაზეთებით
და საქალაქელებით ჰქონდა
სავსე და სულ აღელვებული
უყურებდა ლიფტის კარს
გაღებამდე...
3

13 თებერვალი. “დანაშაული სასტუმროში”
მართას სასტუმროს ფოიეში ესროლეს.
ნაპოვნია ცეცხლსასროლი იარაღი,
თავდამსხმელი მიმალულია...
4

15 თებერვალი.
ექიმებმა მართას გადარჩენა ვერ შეძლეს
ის საოპერაციოში გარდაიცვალა.
აღელვებული მართა,
სამართლებელივით
თხელტუჩებიანი მართა...
ამბობენ:
ჟურნალისტი იყოო,
ღრმადმოწმუნეც იყოო.
კეთილთვისებიანი
სიმსივნეც ჰქონია მკერდზე.
თურმე ქოთნის ყვავილები
და ჯაზი უყვარდა.
თბილისიდან ყოფილა,
ბრუკლინში ჟურნალისტურ
გამოძიებას აწარმოებდა და...
ალბათ ახლაც თვალები ეხუჭება,
მძიმე ფეხსაცმელები აცვია და
ღია ცის ქვეშ “პირადი” ლიფტის ღილაკს
თითს აჭერს და სადღაც
ასასვლელად ემზადება,
ახალი გამოძიების ჩასატარებლად...
მე კი ცოცხალი ვარ ჯერჯერობით
და მართას სიკვდილის შემდეგ
ლიფტით აღარ ვმგზავრობ.
მეცხრე სართულამდე
ყოველდღე
ფეხით ავდივარ
და კიბეებზე ასვლისას
ჩემს ახლა რომანზე ვფიქრობ,
რომელსაც “მკვლევრობა
ბრუკლინის სასტუმროში”
დავარქვი.

ნატა ვარადა

მისალოცი ღია ბარათი

პირველი ადგილი თქვენ გერგოთ,
 გილოცავთ,
 მთავარი პრიზი
 საზეიმო ვითარებაში გადმოგეცემათ.
 ეს იქნება ქვეყნის სახელმწიფო ორკესტრითა და სახელმწიფო
 ცეკვის ანსამბლით
 გაფორმებული დაჯილდოება.
 რა მოვლენაა, ისტორიული,
 მონვეულია კულტურის სფეროს დიდი ნაწილი,
 ვინც დედაქალაქის ცენტრალურ უბნებში
 ბინადრობს,
 ვინც შთამომავლობა დიდი ხნის წინ გახიზნა საზღვრებს მიღმა,
 ვინც წითელ, თეთრ და ლურჯ ხიდებს გასცდა.
 დიახ,
 ეს თქვენ დაიმსახურეთ,
 თავადაზნაურთა ნაქონ სასახლის
 ან ყოფილ ბაღში გაშალოთ სუფრა და გამოფინოთ
 არა ერთი მსგავსი სურათი, რელიქვია, ისტორია,
 ყველაფერი თქვენი სახელის ქვეშ,
 გვიქომაგეთ, გვეამაყება.
 ვერ გავეცევით,
 რაც არ უნდა სადმე მოფარებულში ვინმინდოთ ცრემლი,
 ვერ გავეცევით ნაშიმშილარ კუჭსა და ნაღველს,
 ვერც ერთმანეთს გავეცევით უკვე თქვენი ხელიდან,
 დიდი ხანია მომხდარია,
 დაუვინყარი:
 თქვენს საცავშია მილიონი დის მილიონი ძმის სული,
 მილიონი დედის მილიონი მამის სული,
 მილიონი შვილის მილიონი შვილის სული.
 ზოგი მდინარეს გაკიდებული, ბანკის ვალებით.
 ზოგი გაყიდულ ეზოს ბაღში, აკაციის ან ცხენისნაბლის ხეზე
 თოკით დაკიდებული, როგორც შემოდგომის პირას
 შემორჩენილი უკანასკნელი ფოთოლი - ეროვნული ყადაღა.
 ზოგი დარდით გულგასიებული,
 თუმცა კი ქვეყნის სული თქვენს საცავშია და პროცენტებით
 გაზრდილი
 სადმე ზეცამდე.
 ალბათ, ესაა საქართველოს უკვდავებაც და გაბრწყინებაც.
 სულიც დოლარში,
 სულ პრიალა ქაღალდის ბანკნოტებზე გადაბეჭდილი ისტორია:
 ხუთთეთრიანის ოქროს ლომის ქანდაკება ალაზნის ველის ძვ. წ-ის III ათასწლეულის ყორღანიდან, იშვიათობა.
 ორმოცდაათ თეთრზე ძველი კოლხური თეთრის ანალოგის - ლომის თავის,
 მიკროელემენტია.
 ორმოცდაათლარიანზე თამარ მეფის პორტრეტი; ვარძია.
 ასლარიანზე - ავერსი: შოთა რუსთაველის პორტრეტი,
 რევერსი: თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრი.
 ფიროსმანს კი აქაც არ გაუმართლდა: ერთლარიანი ერგო, რას ვიზამთ,
 ბედისწერას ჩვენ ვერ გავუგებთ.
 ჩვენი ვალია მწერალი წერდეს თქვენი სახელით,
 მხატვარი ტილოს თქვენის წყალობით გადაღებავდეს,
 მშენებელი, კირითხურო, ტელენამყვანი, გამომცემელი,
 დამხმარე მუშა, დიასახლისი, ბავშვი აკვანში,
 თქვენის სახელით იბადებოდეს.
 გილოცავთ,
 თქვენ საპრიზო ადგილზე ხართ,
 გბარდებით ბანკის სახელზე, თქვენი მომგონის კურთხევით.
 გარეკანზე ფონის არჩევა, თქვენზეა...

სხვისი მშობლები – სათამაშოები

როგორც, როგორც, რა ვთქვათ?! მაგალითად, ქვა.
რამდენი?! ორი. რა თავში სახლელად:
რა სიტყვაა, რა თამაში.
ბანკში თუ რიგია, თუ მოსაცდელია,
მოლსა და კარფურში დრო გასაყვანია,
თუ თბილისის სტიქიამ წაღებულ სოციალური ქსელი,
თუ დაქსელილია ირგვლივ ადამიანების მსგავსებით
ჰორიზონტი, მაშინ ეს თამაშია სამის.

ხელფასის დღე. თვის ბოლო. ორი ლარი თითოეულს.
მადლობა. როგორი მძიმეა გაუხსნელი მესიჯებით.
რეკავ მამასთან. დრო გაგყავს.
დედასთან რეკავ. გადის დრო.

ლანჩი დაბალხარისხიან სწრაფი კვების ობიექტში.

ეს არის პირველიდან ორამდე.
მე უნდა დავჯდე საზოგადოებრივი ტუალეტის მარცხენა მხარეს და ლუკმა ლოყაში გამეჩხიროს.
ასეთი რა დავიმსახურე, რომ შევასწორო თვალი, მოხუცს ცაქცაკით უკან მიჰყვება მეგზვე, ყვითელი ჟილეტით,
და გული გადამიქანდეს, და ხაჭაპური ყელზე დამადგეს -
მე მგონია, რომ რამე უბედურების შემსწრე გავხდები,
ღმერთო,
მე მგონია, რომ ის მეგზვე იმ მოხუცს დაჯანს, გამოგლეჯს ილლიდან ერთჯერად ცელოფანს და
დახურულ კარს მიღმა, რაღაც ისეთი ამბავია, მე არ მინდა შევესწორო.
ამავე დროს ქალების ტუალეტში კაცი შევიდა.
ასეთია ლანჩი.
მხოლოდ მუშა დავინახე, უკან რომ გამოვიდა,
ხელში თავისი ყვითელი ჟილეტი ეკავა და
წვრილ, ველური ტყის ტახივით წვრილ თვალებს აცეცებდა.
ასეთია ჩემი ლანჩი.
ნეტავ, საღამოს, საინფორმაციოში დღის მთავარი ამბების გაშუქებისას,
შუშისთვალეებიანმა და წითელთმიანმა კურიერმა არ გამოაცხადოს,
რომ შუადღეს, ლანჩისას, სწრაფი კვების ობიექტის მამაკაცების
საჭირო ოთახში, შუადღეს...

„ალუჩის ფუტურო ფულუროში ჩასახლდა წყვილი ოფოფი,
ახალ კარტოფილს იღებს მამაშენი ბოსტანში,
კამით დაგებრანავ.
გვიან შემოვა წელს სიმინდი, ივლისის ბოლოს
აიღე შევებულეა, შვილო, და ჩამოდი“.

იმ სოფლის სახლის, ამოკეტილი მძინარე მზეთუნახავი
არ უნდა გამოგეშვით,
ჩემი სათამაშოების ოთახში სხვადასხვა სათამაშოებს დაგამატებდით.
დედა, მამა და შვილი - ასე დაგებრდებოდით.
ტკბილად, იქამდე, ვიდრე და მანამდეც.

თქვენთვის წერილია

გიორგი ესებუას

ორივემ ვიცით, ამ თეთრ სახლში, საძირკვლამდე დამწვარში,
ერთად უნდა ტკბილად გვეცხოვრა, შავი ზღვის პირას.
პორტთან ახლოს, წითელიალქნიან დაძირული გემებისთვის
ზურგის ქარით ამოყვინთვა გვებრძანებინა.
19 წლის ვარ.

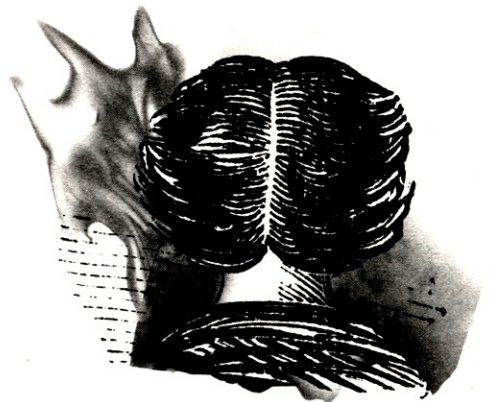
ლურჯი თვალებით, მე ვარ გოგო.
დაბადებიდან ამ სახლში ვცხოვრობ, მე აქ გავეჩნდი,
ჩემი თვალის ახელიდან ჰორიზონტს ვუცქერ და
დაბრუნებულ მერცხლების ამბავს ზურგით დავათრევ.

ერთხელაც,
მოხდა ადრე თუ გვიან, ფერფლისგან აღმდგარს შემოგზედე,
მაშინვე მივხვდი –
დიდი ხანი(ა) მესიზმრებოდი, გამთენიისას, როცა ზღვის ხმაურს
წვიმა უშენდა,
ყურზე როგორ დავიკიდებდი დედაშენის დარჩენილ საყურეს,
ის ირეკლავდა მთვარის შუქს და ოქროსავით არ ილეოდა.
სიმართლე გითხრა,
ერთხელ სიზმარში ჩვენი სახლის საფოსტო ყუთში თეთრი ჩიტით
შემოფრინდა ღია ბარათი,
დაუნერელი თეთრი ფურცლებით,
მხოლოდ ჩემი ცრემლების წვეთზე მჟღავნდება გაკრული ხელით მინანერი:
ძილი გამიკრთა, ვერც სარკეში ვიხედებოდი,
ხმა გავრცელდა, ჩვენს თეთრსა და დამწვარ სახლში მოჩვენება-ბიჭი
ჩასახლდა – რომ დაგინახე, მაშინვე გიცან და დავიჯერე სიზმრის ახდენის,
ახლა გახსენი ეს წერილი და ხმამაღლა წამიკითხე:
იქნება, ისე ჩქარობდნენ და გაურბოდნენ ბომბების ცვენას,
გასაღები სახლის, ეზოში დარჩათ, კედელზე,
დევნილობისას ამ გასაღებს ნატრობდით ყველა,
თუ გადმოლახავთ უხილავ სამანს, გასაღები კარშია და ღიაა კარი,
კლიტე-საკეტი არ შეგვიცვლია, ნუ დგახართ გარეთ, შინ შემოდით.
მე ყოველწმინდადღიას მტვრისგან ვწმენდ ჰაერს, მინას,
ორივემ ვიცით, ხელნაწერები არ იწვიან,
არ იწვიან ხელნაწერები,
არ იწვიან.

მიძღვნა

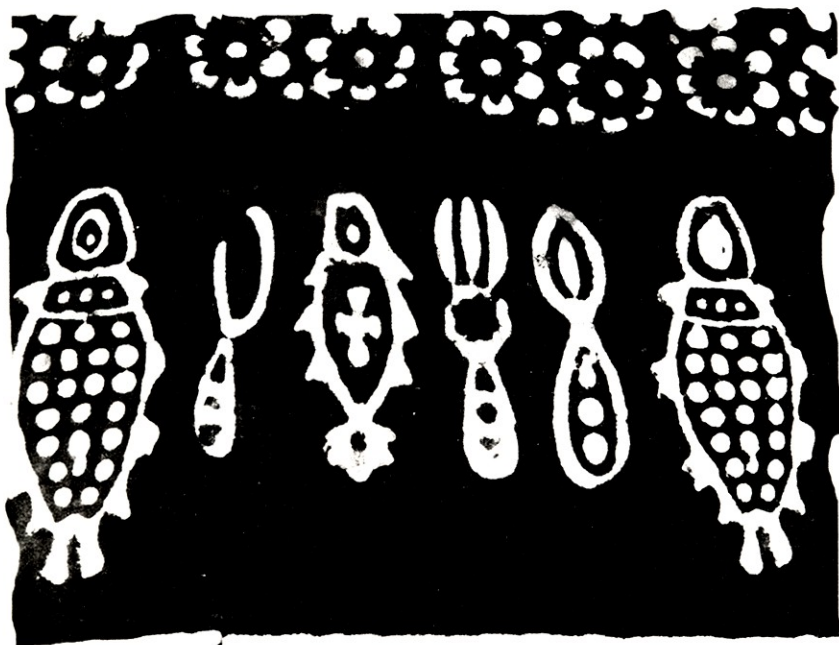
მინდა, რომ ერთ პოეტ გოგოს
თმა გავუყო,
ჭკუა გავუყო,
წარბი გავუყო და სიყვარულიც კი,
მაინც, რომ მქონდეს, ამას კიდეც არ გავაკეთებდი.
ერთ პოეტ გოგოს არაფრის დიდებით არ მივცემდი
გზის რუკას,
არც მანიშნებელს,
არც კომპასს და არც არაფერს.
არც ერთი არ მაქვს და რომც მქონოდა.
ქმარი ჰყავს,
ეკონომისტია და სულ წერს, ჩემ სათქმელ სიტყვებს
იმარაგებს,
აივანზე, მტრედებს ბოლოებს აძრობს,
ფურთხში აწებებს და ჩხაპნის.
პატარა რომ ვიყო,
ერთ პატარა და დიდთვალეზიან გოგოს,
ხელისგულზე დავისვამდი და ვეცყოდი:
გაფრინდი, ფრი, ფრიი, ჭიამარია, სანამ დროა,
დროზე მოასწარი, სხვა მხარეში გადაფრინდი ჭიამაია,
თორემ ტრანსფორმირდები, გაგზრდება ფრთები,
ლამლამობით შენი ენა დაიწყებს ციცინათელობას,
ალარ მოგასვენებენ, დაგინყებენ დევნას,
სანამ ბოლო ციცინათელას არ გადააშენებენ –
მიდევრების ბოლომდე გდევნიან.
ნეტა მქონდეს ორი სული,
ერთ სულსაც არ დავიტოვებდი, ერთს პოეტ გოგოს მივცემდი,
თავშესაფარად,
მეორეს კი მის მათემატიკოს ქმარს,
წერას შეეშვებოდა და რამეს მაინც გამოთ(ვ)ლიდა.
რა ჯანდაბად
ამ დროში სული, მაგრამ მაინც.

მალხაზ ხარბედია

ნუგზარ შატაიძე - პური, საკლავი და ღვინო

ეს წერილი გაგრძელებაა რუბრიკისა, რომელიც ჟურნალ „ინდიგოს“ კულინარიულ დამატებაში დაიწყო. „ნიგნის ნადიმები“, ასე ჰქვია ციკლს, რომლის ორი პირველი წერილი უკვე გამოქვეყნდა. ერთი პასკალ კინიარის რომანის შესახებ იყო („სალონი ვიურტემბერგში“), მეორე კი ჰერტა მიულერის ცნობილ რომანს, „სუნთქვის საქანელას“ მიეძღვნა.

თუკი განსაკუთრებული გემოების ძიებას თანამედროვე ქართულ მწერლობაში დავიწყებთ, პირველ რიგში ნუგზარ შატაიძე გავახსენებთ. მის მიერ აღწერილ გემოებში კი ორი კულტურული ფენის გამოყოფა შეიძლება - ურბანული „ნადიმებისა“ და სოფლის პურ-მარილების, რომელიც ე.წ. მენიუებისა და კერძების გარდა, შეიძლება ეპოქებითა და ბევრი სხვა ნიშნებითაც განსხვავდებოდეს ერთმანეთისგან. ურბანული სუფრები ნუგზარ შატაიძესთან ძირითადად 90-იან წლებს ეხება და ამიტომაც შედარებით მწირი პურ-მარილითაა შემოსაზღვრული, განსხვავებით უფრო ბარაქიანი სოფლური დროსტარებისგან, თუ უბრალო სადილ-ვახშმებისგან.

90-იანები ბევრს გვახსოვს და ამ თემაში შესავლად ვახუშტი კოტეტიშვილის სიტყვებიც გამოდგება ნუგზარ შატაიძის ერთი მოთხრობიდან. ნუგზარი და ვახუშტი ჰუმანიტარული დამპალი კარტოფილის რიგში დგანან და ვახუშტი ამბობს: „წინათ მანეთიანი რომ დამეკარგა, გული მწყდებოდა, ახლა ყველაფერი დაეკარგე და, ვითომც არაფერი, გულს ახლოს არ ეკარებაო“.

90-იანებში ბევრი იმ წლებს იგონებდა, როცა

„ღვინო მანეთი ღირდა, პური ოცდაათი კაპიკი, კარგი სამწვადე ხორცი კი სამი მანეთი“. ამ წლების შვილები ოცნებაში შლიან მწვადებიან-დედლებიან-თუმურყველიან-ხაჭაპურებიან პურ-მარილს, უფრო რეალისტები კი მიდიან და საიდანაც შოულობენ ორნახად ჭაჭას, იღებენ გამოციებულ სასადილოში კარტოფილის თითო ღვეზელს და იწყებენ ნადიმს.

ნუგზარ შატაიძე არაერთხელ ახსენებს ადგილებს, სადაც მანეთად ორი კაცი გამოდის პახმელიაზე, ანდა აღწერს გაგნიძეების სარდაფს ამოჩემებული მაგიდით და სამი ბოთლი „გარეჯით“, ყველით, პურით, მწვანილით და გაშავებული წინაკის მწნილით. თუმცა სასწაული აქაც შეიძლება მოხდეს და უცებ გაგნიძემ, სარდაფის მეპატრონემ და იმავდროულად მზარეულმა, უშველებელი ტაფით ხახვები ჩახრაკული კურდღლის გულ-ღვიძლი ჩადგას:

„ - რა არი ბიჭო ეგა?

- კურდღელია, ბატონო...

- კურდღელი კიარა ნუტრიაა! ”

შემდეგ სარდაფში ნელ-ნელა ჩამოდიან - სტილისტი თავდიშვილი, ასევე მთავარი რედაქტორი,

დაუნერგელი რომანების ავტორები და სხვ. თანამშრომლები. ასეთ მწირო სუფრებს შეიძლება გაგრძელებებიც მოჰყვეს, მაგ. შეიარონ სადღაც, მოხუც ქალბატონებთან და იქ ბროლის გრაფინიდან ჩამოსხმული არყები ურტყან და ლელვის მურაბა დააყოლონ ზედ.

ერთ მოთხრობაში 5-ნი 18 ბოთლს დალევენ და მეორე დღეს ხაშზე ჩალიჩობენ, მაგრამ უფლავდებით იდეა და კარადაში მორჩენილი გუშინდელი ყველით, 3 არყით და პურით იწყებენ გამოსვლას, შემდეგ კი საიდანაც ძეხვიც გამოჩნდება.

კლასიკური 90-იანური პურ-მარილია აღწერილი მოთხრობაში „მეორე დღე“ (სათაურიც ნასმურევის შესაბამისი აქვს), სადაც მთელი კინოსტუდია იყრის თავს - დამდგმელი რეჟისორი, ოპერატორი, მხატვარი, ორი ასისტენტი. სვამენ არაყს და აყოლებენ კარტოფილის ღვეზელებს.

ნუგზარ შატაიძესთან სხვა ეპოქების ქალაქური სუფრებიცაა აღწერილი, მაგ. 50-იანებისა, ნახერხის „ფეჩთან“ ტრიალით, ტაფაზე ღორის ხორცისა და კარტოფილის წვით, „შარკოვებით“, პურიტა და მწნილით. აქ ჩაის სლოიკას აყოლებენ, აბანოთუბანში კი ჩაისთან თათრებმა შეიძლება ცხვრის მწვადიც შემოგთავაზონ.

ზემოთ ვთქვი, რომ ქალაქური სუფრები ნუგზარ შატაიძესთან შედარებით მწირია-მეტეი. ასეთი სუფრები შეიძლება სოფლებშიც გაიწყოს, მაგრამ მას უფრო სახელდახელო შეგვიძლია ვუნოდოთ და არა მწირი. პირველ რიგში მწყემსებზე ითქმის ეს, რომლებიც პურს, ხახვს, ნიორს და ხანდახან ჭანჭურის არაყსაც ამოალაგებენ ხოლმე. ოჯახში კი, მწვადის მოლოდინში, როცა სუფრაზე მწნილი-ლაა დარჩენილი, მეზობლები სადღეგრძელოებს აჭიანურებენ და ცალი თვალი ბუხარში დაწყობილი შამფურებისკენ გაურბით, ვერ ითმენენ და ამბობენ: „რად უნდა, ბიჭო, მაგდენი?! მიიდე ლოყაზე, თბილია - მაიტა“.

მეზობლის დასახმარებლად გადასულები (გადაბერებული ხის მოჭრა იქნება, შემის დაჩეხვა, ღორის დაკვლა თუ სხვ.) თავიდან ასევე სახელდახელო სუფრით იწყებენ, 3-3-ს ჩაარტყამენ მწნილთან ერთად და იწყებენ საქმეს, რომლის დასრულების შემდეგაც მეორე სართულიდან ჯამ-ჭურჭელის ხმაური მოისმის, რაც იმას ნიშნავს, რომ უფრო დიდი სუფრა იშლება, სადაც უკვე დედალი, ყველი, თას-მასავით პური, ყაურმა და მწვადი შეიძლება შემოვიდეს. დეტალურად აქვს ასევე აღწერილი ნუგზარ შატაიძეს ხაშის ცერემონიალი, თან ისე აქვს აღწერილი, გეგონება ჩაის დაპონური ცერემონიალი იყოს. ესაა ქართული მედიტაცია ბოლქვებად ამოსული ორთქლის ბუღით, ჯამებით, კოვზებით, ნიორ-მარილით, ღრმა ამოსუნთქვებით, ცხარე თუ ცოტა გალაცებული არაყით.

არაყზე ერთი ძალიან პოეტური ტექსტი აქვს ნუგზარს, „ჩვეულებრივი ყვავი, ჩვეულებრივი კაჭკაჭი, ჩვეულებრივი ძაღლები“. ნაოპერაციები რეანიმაციაში წევს და იხსენებს სოფელში რომ ავიდა, მარტო იჯდა და მეზობელმა მოაკითხა, ხელში კომბოსტოს ორი ფოთლით, ჯამებით. ერთი პამიდორით იყო სავსე, მეორე ვენახის ატმით. შემდეგ ჭან-

ჭურის არაყიც გამოაძვრინა მეზობელმა კედლის სამალავიდან და აქ ავტორის სიბრძნეც გაისმება არაყზე: „მწარეა, მაგრამ ტკბილია“.

სოფლიდან ხშირად ხორავით ჩამოდიან ხოლმე, მოსაკითხით, ჭირშიც და ლხინშიც. მაგალითად, მოვიდა ქალაქიდან ნათესავის გარდაცვალების ამბავი. გამოაცხობენ ორ-ორ თონე გამტკიცულ ლავაშებს და ნეკნის პურებს, დაკლავენ ერთ კარგ, მსუქან ჭედელას, გაავსებენ ორვედრიან ტიკს ღვინით და ქალაქს მიდიან, ხოლო ახალი წლის წინა დღეს ქალაქში საცხოვრებლად გადასული შვილიშვილებისთვის რომელიმე დიდებას ან ბიძას სოფლური სანოვანე ჩააქვთ - დაკლულ-გაპუტული ინდაური, ქათმები, ღორის ერთი დიდი ფეშხო და მამის გასახარად, ღვინო და არაყი. ტკბილეულიდან - ნაირ-ნაირი ჩირი და ტყლაპები, ჩამიჩი და ჩურჩხელები, ვაშლი და ზამთრის მსხალი. ხელცარიელი არც ნათესავები მიდიან ხოლმე ერთმანეთთან. მაგ. გაბა წინარეხიდან თავის სიძესთან, მიხასთან ყოველ შაბათს გადადიოდა ხოლმე და თუ ახალი დაკლული ჰყავდა, ყოველთვის თან მოჰქონდა ღორის დიდი ჩალაღაჯი, ჭანჭურის არაყი, თითქმის ერთი ჩანახი გაკროლილი კაკალი და სეზონზე - ბალი. მიხაც მომზადებული ხვდებოდა - ქვევრი უკვე მოხდილი ჰქონდა, პური გამომცხვარიყო, ქათამიც მოხარშულიყო და თაბახზე ცივდებოდა. როგორც მთხრობელი იხსენებს, მესამე არასდროს ჰყოლიათ თურმე სუფრაზე.

ამ კამერული, ორკაციანი სტუმარ-მასპინძლობიდან შეიძლება შედარებით დიდ და მასშტაბურ და რაც მთავარია, სასაცილო და სახალისო სტუმარ-მასპინძლობებზეც გადავიდეთ. პირველი რაც მახსენდება, „ნაცარია“: მთხრობელი საჭესთან ზის და მანქანა ჯინაზე მაინცდამაინც თავისი ძმაცაცის ჭიშკრის წინ „დაუბუქსავდება“ ყინულზე, ისიც დაინახავს, გამოვარდება და ეპატიჟება ხალხს, „კინოსტუდიის ხალხს“, რომლითაც სავსეა მანქანა. მთხრობელმა კი იცის, რომ მტრისას, თუკი კინოსტუდიის ხალხი ვინმეს ოჯახში შევიდა, ვერაფერი გადაურჩებათ, ყველაფერს შეჭამენ. ჰოდა „აბუქსავებს და აბუქსავებს“ ეს მთხრობელი, ერთი სული აქვს გასცდეს ამ ყინულს, ლურთი კი (ეგრე ჰქვია მასპინძელს) ექაჩება, კინოსტუდიის ხალხი მისი ძმაცაცები ჰგონია და „ღორი მყავს დაკლულიო, გუშინდელი ყაურმა გავაცხელოთო, მწვადები ავაშიმხინოთო...“, თან დაგინებული აქვს, ვინც არ შემოვიდესო. ხელს ყოფს მანქანაში, გასაღებს ეპოტინება და ისევ იგინება. მძღოლმა იცის რაც ელის ლურთს, თუკი მის ნებას დაჰყვებიან, ესენი მთელს ზამთრის სარჩოს შეუჭამენ, მთლიან დაკლულ-დაფეშხოებულ ღორს მუსრს გაავლებენ და ამიტომ ძალიან ინდომებს. უცებ ხდება საოცრება - ეზოდან ლურთის ცოლი გამოვრბის, გამოაქვს ორი ვედრო ნაცარი, უკვე მანქანიდან გადმოლაგებულ კინოსტუდიის ხალხს უკან ჩასხამს, უნდა დამძიმდეს მანქანა და ერთ ვედრო ნაცარს ჯერ ერთ ბორბალს შეუყრის, მერე მეორეს და მანქანაც ადვილად გაცდება იმ ყინულიან, ლურთის ოჯახისთვის ძალიან სახიფათო მონაკვეთს. მთხრობელის ბოლო სიტყვებია: „მაინც რა ყოფილა, რა შესძლება იმ დალოც-

ვილ ნაცარს, როგორც იხსნა შიმშილისგან საცოდავი ლურთის ცოლ-შვილი ამხელა ზამთარში-მეთქი".

თუმცა ყველას როდი უმართლებს ლურთივით. მაგ. გოგიას, მოთხრობიდან „სტუმარი ღვთისაა“ ერთ დღეში ლამის ოჯახს დაუქცევინა სტუმრები. სტუმრები პოლიტიკოსები არიან, „ჩაპალსტუხე-ბულ-ჩამუსლუკებული“ ხალხი ნაცნობი გვარ-სახელებით. ერთს ბატონი ვიტალი ჰქვია, მეორე კი, ვინც ამ შავმანქანიანებს მოუძღვის, გოგიას ძმის-წულია, ქუცნაშვილი: „ვაიმე სანყალი გოგიაო, - ჩაილაპარაკა ყარამანამ, - აბა, ამდენ ხალხს რა ღორი ეყოფაო...“ და იწყება დიდი ამბები, რომელსაც, რა თქმა უნდა, დეტალურად ვერ მოვყვები, ამისთვის თავად მოთხრობა უნდა წაიკითხოთ, თავად უნდა იცინოთ. მოკლედ კი გეტყვით, რომ ქრესტომათიული გასტროტერორისტული მოთხრობაა, ღორის დაკვლით, თოვლზე დაქცეული სისხლით, ნაკვერჩხალზე შემკრთალი მარილმომყრელი ელენით, სუკებით, ყაურმით, ხაშლამით, ხინკლით, ზედაც დიდი ინდაურით. როცა მასპინძლები ხვდებიან, რომ სტუმრების არნახულმა მაღამ შეიძლება ოჯახი დაუქციოს, ზოგი ხუმრობის ხასიათზეც დგება - ფაშვი არ უნდა გადაგვეგდოო, ამბობს ერთი, მეორე მწიფს აბრალეებს ასეთ მაღიანობას, არ უნდა გამოგეტანათ ყველანაირი მწიფი, კომბოსტოსიც რომ ჩადგოთ, პამიდურისაც და წინაკისაც, აბა რა გეგონათო, მწიფს რომ აყოლებენ, გული არ უმსუყდებათ და ბევრ ხორცსა სჭამენო. ბატონი ვიტალი ყაურმის გაცხელებას ითხოვს, სხვები ხინკლის ახალი პარტიის მოლოდინში იფშენებენ ხელებს. მოკლედ, შეჭამეს ყველაფერი, დაძლნენ, ისე, რომ კიბეზე სახეაჭარხლებულები ჩამოვიდნენ, „მეტი სმა-ჭამისაგან დაჟინფლულები“.

ნასვლის წინ ერთი კარგი ფრაზაა, ისევ ყარამანამ ამბობს - „ეჰ, სანამ მანქანები გათბება, ერთ ღორს კიდე შეჭამენო...“.

ნუგზარ შატაიძესთან ხშირია საკლავის დაკვლა - სახლში, მინდორში თუ ხატში. კლავენ ღორს, ჭედელას, ბატკანს, მოზერს. დედები ყოველთვის არიან, შვილებს დაკვლის სანახაობას, გაფუფქვა-გატყავებასაც. ეგ კიარა, ხანდახან ოთახში შეჰყავთ და ღორმა თუ ხმამაღალი ჭყვირილი დაიწყო, ყურებზე ხელებსაც აფარებენ ხოლმე შვილებს. ზოგჯერ დაკვლისას შეიძლება საკლავი გაექცეთ კიდეც, მაგრამ ბედისწერას ვერსად გაექცევი, ყველაფერი მაინც ისევ მწვადით, ყაურმითა და ღორის ხაშლამით სრულდება. ბატკანს ქებაში კაფავენ, დაყრიან ბლომად ტარხუნას და მწვანე ხახვს, მოხარშულს შეაგემებენ მარილითა და ტყემლით და მოასხამენ თეთრ ღვინოს. მოთხრობაში „ლამაზი ქალი“ დიასახლი ასე ამზადებს ყაურმას - ჩაკაფავს ჭედელას ჯიგარს, დააჭრის ბლომად ხახვს და შემოდგამს ცეცხლზე. კარგად რომ ჩაიშუშება, გადაუნურავს წვეწვს, მოხრაკავს მშრალად, დაბრანავს, მერე შეუყენებს თავისივე წვეწვს, შეაგემებს წინაკით, ხმელი ქონდრით და მარილით და მოაპკურებს ნახევარ ჭიქა ღვინოს (სხვაგან, სხვა მოთხრობებში, კაცები ყოველთვის ერთ ან მეტ ჭიქა ღვინოს უმატებენ ასეთ კერძებს და არა ნახევარს).

საკლავთან დაკავშირებული ყველაზე გიჟური

ისტორია მაინც „პურის მოთხრობაშია“ მოყოლილი, ესაა ქართლური რაბლეზიანიზმით გაჯერებული ამბავი. ავტორი ზემოთხსენებების და ქვემოთხსენებების შრომისა და გასტრონომიულ კულტურებს შორის განსხვავებაზე ლაპარაკობს და იხსენებს, რომ მინდორში სამუშაოდ წასულებს, ზემოთხსენებებს საგზლად ყოველთვის პური, ღვინო და საკლავი მიჰყავდათ ხოლმე, ქვემოთხსენებებს კი აბგებში მარტო ხმელი პურის ნამტვრევები და ნივრის კბილები ეყარათ. სადილისთვის ზემოთხსენებები ცხვარს დაჰკლავდნენ და დიდ ქვაბში გემრიელ კერძს ამზადებდნენ. ქვემოთხსენებები ამ დროს შორიდან უთვალთვალავდნენ. როცა დაასრულებდნენ შეკმაზვას, ქვემოთხსენებები დაავლებდნენ ხელს მარგილებს და გნისით დაიფრენდნენ ზემოთხსენებებს. ისინი მიატოვებდნენ ყველაფერს, ქვაბსაც, პურ-ღვინოსაც და მთელს ამ სასმელ-საჭმელს ქვემოთხსენებები შეესოდათ ხოლმე. ერთხელაც ამოუვიდათ ყელში ამდენი დამცირება ზემოთხსენებებს და ჩუმად ერთი კარგი მსუქანი ძაღლი დაკლეს, მოხარშეს, შეკმაზეს და დაიძრა თუარა ხოდა-ბუნებიდან ქვემოთხსენებების ლაშქარი, ძველებურად მიატოვეს ყველაფერი და შორიდან დაუნყეს ცქერა. კერძს რომ მიაძლნენ და ზედ ღვინოც დააყოლეს, შემდეგ კი „სასმლისაგან მაღაგადლიერებულებმა“ თითო ჯამიც რომ ამოიმატეს, „ამოჰყვა ციცხვს ძაღლის კბილებდაკრეჭილი თავი...“.

ისევ „პურის მოთხრობაში“ უნდა დავრჩეთ, რადგან იგი პირდაპირ კავშირშია ჩვენს თემასთან და ამ შედეგით ნუგზარ შატაიძემ შესაძლოა თავისი ერთ-ერთი უმთავრესი სათქმელი დაგვიტოვა. რას არ გაიგებთ ამ მოთხრობიდან, ამ პროზაული კვლევიდან: გაიგებთ, რომ ცომის გაღვივებას „შეცოლქმარება“ ჰქვია, ამოგუნდავებას „ამოქნა“, ერთნაირი ფქვილით მოხედილი ცომი „სალთად მოხედილი“ ცომია. გაიგებთ რას ნიშნავს მკლავპაჭიჭი, კინჭუტი, უკანა პური, დაფაშვება. როგორ პურს არ ნახავთ აქ: მოთებს, ლიკანს, ნეკნის პურს, ნახუქს, თაფლავამს, კვერებს, ლოლოებს, აბრამიანს, ბასილას. აქვეა პურის ხარმო, ფაფა და ხავინი, ხალიფაფა და ფქვილის შეჭამანდი.

პურთან დაკავშირებით ხშირად იხსენებს ნუგზარ შატაიძე ბავშვებს და თავის ბავშვობას. ცხელი პური ხომ ყველას გვეყვარებია, ზოგი დღესაც ვატყებთ ხოლმე ყუას (წვერს) ახლადგამომცხვარ პურს, სანამ სახლამდე მივიტანდეთ, ჰოდა ნუგზარიც არაერთხელ იხსენებს ასეთ სცენებს და მაშინდელ სურნელებს.

ბავშვობის მოგონებებს უკავშირდება ასევე კულინარიული მრავალკულტურულობის და მეტიც, ხანდახან უცხო ტრადიციებისადმი დიდი პატივისცემის ის შემთხვევებიც, რომელიც ნუგზარ შატაიძესთანაა აღწერილი. მაგალითად, ავტობიოგრაფიულ მოთხრობაში „ტრამვაი #7“-ში ქურთების სამზადისია აღწერილი: ზოგი მწვანის რეცხავს, ზოგი ხორცს ჭრის, ზოგი ბრინჯს არჩევს, კერძებს უზარმაზარ, გაკრიალებულ ქვაბებში ხარშავენ, ჩხარუნით მოაქვთ არყისა და ლიმონათის ბოთლებით სავსე ყუთები, შემდეგ ეზოში შემოდიან დამკვერლები და იწყება ხმაურიანი დროსტარება, რომლის

უცვლელი თამადაც ქართლელი კაცი იყო ხოლმე, მწერლის მამა. იქვეა მოთხრობილი სომეხი ქალის, შუშუკ-ტოტას შაქარ-წყალში ახელილი ქუმელის შესახებ, სხვაგან კი ოსური ხაბიზგინების ამბავსაც ამოიკითხავთ. მოთხრობაში „თეთრი ცხენი“ ქაქუცას შეფიცულთა რაზმის წევრები დამარცხებული აჯანყების შემდეგ თურქეთში გადასვლას ცდილობენ და მათ მეგზურებად აჯიხალილას ბორჩალოელი თათრები მიუძღვიან. უცებ გარეული ღორების კოლტს დაინახავენ, მაგრამ არ ესვრიან, „უფრო აჯიხალილასი და იმის თათრების ხათრით, ვიდრე მდეგრების შიშით“.

მდეგრებზე, ყაჩაღებზე და აჯანყებულებზე გამახსენდა და ბარემ ამ გავარდნილი ხალხის მენიუსაც გადავხედოთ. ქუმელი ზემოთაც იყო, აღარ შეეჩერდები, ამიტომ ერთ ეპიზოდს გავიხსენებ, როცა აჯანყებულები მოხვედრნენ დაკლავენ, გაატყავებენ, ცეცხლზე ყურიათ ქვებით ყაურმას შემოდგამენ, მაგრამ უეცრად მდეგრები გამოჩნდებიან და ამის გამო ცეცხლს ჩააქრობენ და ყველანაირი კვალის მიჩქმალვას ცდილობენ. მდეგრები შეამჩნევნენ მათ ადგილსამყოფელს და შეტაკებას მოერიდებიან, თუმცა განერვიულებულ აჯანყებულებს უკვე მადა უფუჭდებათ და ლუკმას ველარ იკარებენ. მოთხრობაში, „გეგათ ოლა“ კი მოხუცი ქალი ყაჩაღებს, ილოს და ვანოს გადაეყრება და ისინი დაპურებას თხოვენ, „მესამე დღეა ნაწილ-მონყალეა არ ჩაგვსვლია პირში...“ და იქნებ რამე გადმოგვიტანო: „ჯერ მიჯდა მარნის სიბნელეში, იტირა, იზუზუნა, კარგად მოიოხა გული, მერე ჩამოიღო თავზე დაკიდებული მანულის დიდი კალათი, დაბერტყა, გაასუფთავა, შიგ ტილო ჩააფინა. ხარიხიდან ღორის დამარილებული ნაფერდალი ჩამოხსნა, დერგიდან ერთი დიდი კვერეული ყველი ამოიღო, ისინიც ტილოებში შეახვია. ორჩარექიანი ხელადა არყით გაავსო, ჩაალაგა ესენი კალათში, ჩაუმატა ოდნავ შემეჩენა-

რი, მაგრამ მაინც ჯერ კიდევ ლოყანითელი ვაშლები, ჩურჩხელები, ხახვი, ნიორი... დაალაგა ამ ყველაფერს ზემოდან ექვსი თასმასავით რბილი პური, კალათს ჩაის ტილო გადააფარა და იქვე, მარნის ბნელ კუთხეში მიდგა“.

კიდევ არაერთი ლიტერატურული მენიუს აღწერა შეიძლება ნუგზარ შატაიძის მოთხრობებში, ქეიფების, სიმწრისა თუ ბედნიერების ლუკმების, ლხინისა თუ ჭირის, ქელეხის სუფრების. მასთან რეალური პურ-მარილის გარდა დიდი წარმოსახვითი სუფრებიც იშლება (მაგ. მოთხრობა „გვირაბში“), თუმცა ბოლოს მაინც მინდა მოგზაურის ულუფებზე შევჩერდე, რადგან ნუგზართან დიდი მოგზაურობისთვისაც გვხვდება საგზალი და მოკლე გზისთვისაც.

ქალაქიდან სოფელში წასვლის წინ ცოლი ქმარს რამდენიმე კატლეტს უწევას, ან ცოტა ყველით და ორი ცალი კიტრით ადგება სოფლისკენ გზას. უსახლკარო ბიჭი, მოთხრობიდან „მოგზაურობა აფრიკაში“ კილკის ორი კონსერვით, 2 პურითა და ნახევარი კილო ხალვით მიდის აფხაზეთში. სულ სხვანაირია ევროპელი მოგზაურის მენიუ ავტობიოგრაფიული მოთხრობიდან „ევროპაში რა მინდოდა“. ასეთი ეპიზოდები კიდევაც, თუმცა ნუგზარის ერთი ძველი მოთხრობით მინდა დავამთავრო, სადაც მეგობრები მყინვარწვერზე მიდიან და მწვერვალის მისადგომებთან მისულები, სასადილოში შედიან. იქ აღმოაჩენენ, რომ ასვლის სეზონი დასრულებულა და კარგად გამოთვრებიან. ბოლოს მწვერვალზე გასახსნელად გადანახულ ფრანგულ შამპანურსაც ამოაძვრენენ ზურგჩანთიდან. უცხო ბოთლი სასწაულივით ამოანათებს და „და უცებ, მეორე სასწაული ხდება - გაუპარსავ, ჭუჭყიანხალათიან ოფიცინტს სამი, საოცრად ლამაზი, მაღალფეხიანი ფუჟერი მოაქვს“ და უმწვერვალო მთამსვლელებს წინ დაულაგებს.

სანდრო გეგეჭკორი

თავისუფლების შეუძლებლობა “მებრძოლთა კლუბის” მიხედვით

ჩაკ პალანიკის „მებრძოლთა კლუბი“ ერთი შეხედვით შეიძლება ანარქისტულ პროპაგანდას მივაბსგავსოთ, სადაც ავტორი მოგვინოდეზს ერთმანეთის ცემა-ტყეპის, ადამიანის ცხიმით საპნის დამზადებისა თუ ათასგვარი ხულიგნობისკენ, რაც საბოლოოდ ცივილიზაციის სრული დამხობით უნდა სრულდებოდეს, თუმცა, ვფიქრობ, ეს მხოლოდ ზერელე თვალის ხედვაა. რეალურად კი მწერალი გვეუბნება, რომ დღევანდელ სამყაროში არსებობს დიდი ოდენობით სოციალური პასუხისმგებლობა, რომელიც ინდივიდს დაბადებისთანავე ენიჭება და რომელთაგან გაქცევაც წარმოუდგენელია. შესაბამისად, ამ ესეში მინდა ვაჩვენო ის, რომ თანამედროვე საზოგადოებაში სრული თავისუფლება შეუძლებელია.

თავისუფლებისკენ სწრაფვა არის ამ რომანის მთავარი მამოძრავებელი ღერძი. ძალიან მარტივად და მოკლედ რომ ვთქვათ, მთელი წიგნის მოკლე შინაარსი ზუსტად ასეთი იქნება: ეს არის ამბავი კაცი-სა, რომელმაც გაიაზრა, თუ რა არაფრისმთქმელი, აბსურდული ცხოვრება ჰქონდა და სცადა გათავისუფლება, მაგრამ შუა გზაში მიატოვა დიადი იდეა და საკუთარი კომფორტის ზონაში დაბრუნება არჩია. მთხრობელისთვის აუცილებელი იყო იმის გარკვევა თუ როგორ უნდა მისულიყო თავის მიზანთან.

მისი დასკვნა ასეთი იყო: „მხოლოდ ყველაფრის დაკარგვის შემდეგ ხდები თავისუფალი, შეგიძლია, აკეთო რაც გინდა“¹. მაგრამ ჩნდება კითხვა, რა არის ეს ყველაფერი?

პირველ რიგში, ეს არის პირადი საკუთრება. ჩემი აზრით, ჩაკ პალანიკი მიყვება მასზე დიდი ხნით ადრე დანერგილი კლასიკური ტექსტის ნიმუშს, შეიძლება სულაც გაუცნობიერებლად. გავიხსენოთ მარკ ტვენის „ჰეკლბერი ფინის თავგადასავალი“, რომლის მთავარი გმირიც მთელ თავის ქონებას ერთ დოლარად ყიდის, შემდეგ კი გარბის იმ ცივილიზაციიდან, რომელშიც თავს კომფორტულად ვერ გრძნობს. ჰეკ ფინიც, ისევე როგორც „მებრძოლთა კლუბის“ ტაილერი, ქონებას უარყოფითად, თავისუფლებისთვის დამაბრკოლებლად უყურებს და უარს ამბობს მასზე. თუმცა დერდენი ცოტა უფრო შორს მიდის. იგი ფიქრობს, რომ ნივთები, რომლებსაც ადამიანი ფლობს, საბოლოოდ პირიქით, მისი მბრძანებლები ხდებიან. ადამიანები ყიდულობენ ნივთებს, რომლებიც არ სჭირდებათ, ამისთვის კი მუშაობენ სამსახურებში, რომლებიც ეზიზღებათ. სწორედ ამიტომ უფეთქებს სახლს თავის „ალტერ-ეგოს“, ცდილობს ერთი ნაბიჯით დაახლოვდეს ფსკერთან, ყველაფრის დაკარგვასთან. შეიძლება ითქვას, რომ რალაც მხრივ,

იგივე დამოკიდებულება აქვს ტაილერს ადამიანის სხეულის მიმართ. ჩვენ მზად უნდა ვიყოთ ჩვენი სხეულის დასაკარგად, ტკივილის ასატანად. ჩვენ უნდა გვქონდეს რაც შეიძლება მეტი ნაიარევი ტანზე, მაქსიმალურად ჩამოკვეთილი თვალები. მებრძოლთა კლუბის შექმნის მთავარი არსიც ესაა, ქალების გაზრდილი კაცები უნდა დავეხმაროთ ერთმანეთს თვითგანადგურებაში, რადგან შეუძლებელია ლამაზი სახით ფსკერამდე დაეცე.

მეორე, რაც აუცილებლად უნდა დავკარგოთ, თუკი თავისუფლება გვინდა, არის ხსოვნა. ამის გასაანალიზებლად საჭიროა გვახსოვდეს, რომ რომანის მთავარი გმირი უმამოდაა გაზრდილი, ისევე როგორც იმ პერიოდის ამერიკელთა დიდი ნაწილი. „თუ ქრისტიანი მამაკაცი ხარ და ამერიკაში ცხოვრობ, შენთვის მამაშენი ღვთის მოდელია. თუ მამას არ იცნობ, სახლიდან წავიდა ან მოკვდა, ან თუ შინ არასდროსაა, როგორი დამოკიდებულება გექნება ღვთისადმი?“² რა თქმა უნდა, შეგზიზღდება. მისი უარყოფა და განადგურება მოგინდება. მამა - ეს არის არამხოლოდ უფლის, არამედ ზოგადად წარსულის სახე, მისი დავინწყებით კი ცხოვრებას ახალი ფურცლიდან იწყებ. „მებრძოლთა კლუბის“ სიუჟეტის მიხედვით, ბოლო მიზანიც ხომ ეს არის - შენობა წაქცევის შემდეგ მუზეუმს დაეცემოდა, გაანადგურებდა წარსულის ამ ყველაზე მრავალმცოდნე მცველსა და ელჩს. ასევე არაერთხელაა ნახსენები ლუერის დანვისა და „მონა ლიზათი“ უკანალის გამომწმენდის სურვილიც. ისინი მკვდრები არიან, მხატვრები და მოქანდაკეები, არქიტექტორები, და მაინც წარმართავენ ჩვენს ბედს. ისევე როგორც მოსე, რომელიც ჰეკ ფინმა უარყო, რადგან მკვდარია. მასაც, როგორც თავისუფლების მოტრფიალე ადამიანს, არ აინტერესებს მკვდარი ხალხი. მნიშვნელოვანია აგრეთვე ის ეპიზოდი, როცა ჰეკლბერი ფინი მამამისს ქოხიდან ეპარება თავისი სიკვდილის გათამაშებით. ამით ის ერთგვარად კლავს საკუთარი თავის ხსოვნას. როცა დაივიწყებენ, მხოლოდ მაშინ შეძლებს გაქცევას, გათავისუფლებას.

ამასთან ერთად, შეგვიძლია გავიხსენოთ გაბრიელ გარსია მარკესის მოთხრობა „მხოლოდ ტელეფონზე დასარეკად მოვედი“, რომელშიც ნობელიანტი მწერალი ხსოვნის იდეას ეხმიანება. ნაწარმოებში ქალს გზაზე მანქანა გაუფუჭდება და შემთხვევით გაჰყვება მანქანას, რომელიც ფსიქიკურად დაავადებულებითაა სავსე და საგიჟეთში მიდის. მას რეალურად მხოლოდ ტელეფონზე დარეკვა უნდა, რათა თავის ქმარს შეეხმანოს, თუმცა ფსიქიატრიულის სამედიცინო პერსონალი მასაც ავადმყოფად მიიჩნევს, კლინიკაში დატოვებს და შესაბამისად, არც ტელეფონზე არეკინებს. ასე, სრულიად შემთხვევით მოხვდება პროტაგონისტი საგიჟეთში, საპრობილეში, საიდანაც გასვლა აღარ შეუძლია. დროთა განმავლობაში მას ნელ-ნელა ავიწყდება ის მიზანი, რის გამოც იქაა. ერთხელაც იგი შემთხვევით ტელეფონთან აღმოჩნდება, თუმცა მხოლოდ შემოსული ზარი გაახსენებს ქმართან დარეკვის სურვილს. საბოლოოდ, მოთხრობა მთავრდება იმით, რომ საგიჟეთი ინგრევა. თუმცა მკითხველი ამას გარე თვალთ ხედავს. საპრობილე იხსნება მაშინ, როცა ქრება ხსოვნა ორმხრივად, როგორც პაციენტებისა გარე სამყაროს მიმართ, ასევე პირიქით. სწორედ ამ დროს, ამ დავინწყების წამში თავისუფლება საპრობილიდან ყველა ის ადამიანი, ყველა ის ფსიქიატრიულში მოხვედრამდე სრულიად ჩვეულებრივი ადამიანი.

მესამე რამ რაც აუცილებლად უნდა დავკარგოთ თავისუფლებისკენ მიმავალმა ადამიანმა, არის იმედი. „მხოლოდ ფულის, ქონების და ცოდნის უარყოფა არ კმარა... თვითგამოსწორება უნდა შეწყვიტო და განადგურებისკენ ისწრაფო... თუ ფსკერზე დამკვებად დანებდები, წარმატებას ვერასოდეს მიაღწევ.“³ სწორედ ეს შეგუებაა მთავარი ფაქტორი გათავისუფლებისთვის, პიროვნება უნდა მიხვდეს, რომ ის არაფრით არაა გამორჩეული. „ჩვენ ღმერთის არასასურველი შვილები ვართ, არც განსაკუთრებულ ყურადღებას გვაქცევს და არც განსაკუთრებული ადგილი გვიჭირავს ისტორიაში.“⁴ ინდივიდმა უნდა შეწყვიტოს ხავსზე მოჭიდება და თავისივე სურვილით ჩაეფლოს ამ დიდ მორევში. მხოლოდ ასე შეიძლება იგი ფსკერზე აღმოჩნდეს. ძალიან საინტერესოა თავად ტექსტივე მოხმობილი მაგალითი ადამიანისა, რომელიც მაქსიმალურად ქვემოთ დაეშვა - იესო ქრისტე. იგი ჯვარცმით სწორედ ფსკერზე დაეშვა, განადგურდა თავისივე სურვილით და ამით მოიპოვა თავისუფლება. „მხოლოდ თვითგანადგურების შემდეგ შევძლებთ აღდგომას“⁵.

იმედის დაკარგვის იდეა საკმაოდ ჰგავს აბსურდის ფილოსოფიას, რომლის მიხედვითაც აბსურდული ყოფისგან გათავისუფლება მხოლოდ შეგუებითა და უიმედობითაა შესაძლებელი. ამას ამბობს ალბერ კამიუც თავის „სიზიფეს მითში“, რომლის მიხედვითაც სასჯელის სახით სიზიფეს სრულიად უაზრო ქმედების, მთაზე ლოდის ატანა უწევს, საიდანაც ის მთელი ძალით გორდება ქვემოთ, შემდეგ კი ისევ იგივე - უსასრულოდ. კამიუს აზრით, ასეთ ყოფაშიც კი არის შესაძლებელი ბედნიერება. თუკი სიზიფე გაიზარება, რამდენად აბსურდულია მისი მდგომარეობა, დაკარგავდა ყველანაირ იმედს, დაეცემოდა ფსკერზე, მაშინ მისთვის ხელშესახები გახდებოდა ბედნიერება.

„მებრძოლთა კლუბის“ მიხედვით, თუკი ამ სამ მუხლს აკმაყოფილებ, თავისუფალი ხარ. შენ არ უნდა გქონდეს საკუთრება, გარდა მინიმალური საჭიროების ნივთებისა, ორ-ორი წყვილი შავი მაისური, შარვალი და წინდა, ერთი წყვილი მაღალძირიანი ფეხსაცმელი, შავი ქურთუკი და 300\$ სიკვდილის შემთხვევაში, დასაკრძალად. შენ არაფერი არ უნდა გახსოვდეს, უნდა მოკლა წარსული შენში, უნდა დახოცო მშობლები, ისტორიული პირები, ამერიკის პრეზიდენტები და ყველა სხვა დანარჩენი შენს გონებაში. შენ არ უნდა გქონდეს იმედი. უნდა იბრძოლო რომ დაეცე, სისხლითა და ოფლით უნდა მოიპოვო შენი კუთვნილი ადგილი ფსკერზე და გახსოვდეს, რომ „რაც უფრო დაბლა დაეცემი, მით უფრო მაღლა აფრინდები“⁶. აი, ეს არის ჩაკ პალანიკისეული თავისუფლება, რისი მოპოვებაც, ჩემი აზრით, შეუძლებელია.

ვფიქრობ, თავისუფლებისთვის აუცილებელი პირველივე პუნქტი საკმაოდ აბსურდულია. რომანის პირველ ნაწილში არაერთხელ გამოთქმული „ჩვენ არაფერი გვაქვს დასაკარგი“ ძალიან ჰგავს მუშათა კლასის მარქსისტულ იდეას, რომელიც, არც მეტი არც

ნაკლები, სიმდიდრის სხვაგვარ გადანაწილებას ითხოვს, რომ მდიდარს წაერთვეს და ღარიბს მიუზიდეს. ერთ-ერთ მომენტში „კოსმოსური მაიმუნი“ ასეთ რამეს ამბობს: „წარმოიდგინე, რომ გაფიცვას გამოვაცხადებთ და ყველა უარს იტყვის მუშაობაზე, სანამ დედამისის სიმდიდრე ხელახლა არ გადანაწილდება“⁸. ეს ყველაფერი ძალზედ ჰგავს პროლეტარიატის აჯანყებას, რაც საერთოდაც არაა კავშირში თავისუფლების იდეასთან. ტექსტის მეორე ნახევარში ეს ფრაზა ასე იცვლება: „მებრძოლთა კლუბის გარდა დასაკარგი არაფერი გვაქვს“⁹. ადამიანები უკვე თავს უძღვნიან ამ იდეას, რასაც მებრძოლთა კლუბი ქვია. მათთვის ის უკვე ქონება ხდება, ამიტომ კი ისინი უბრალოდ თავისუფლების ილუზიას იქმნიან.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ხსოვნის დაკარგვის შეუძლებლობის განხილვა. ტაილერისთვის დავიწყების იდეა ნიშნავდა მამის, შესაბამისად კი, როგორც წარსულის, ასევე ღმერთის მოკვლას. „თუკი ქრისტიანი მამაკაცი ხარ და ამერიკაში ცხოვრობ, შენთვის მამაშენი ღვთის მოდელია. ზოგჯერ მამას სამსახურში პოულობ“¹⁰. მთხრობელმა მამა თავის უფროსში იპოვნა, ხოლო კოსმოსურმა მაიმუნებმა - ტაილერ დერდენში! მათ უყვართ თავიანთი მბრძანებელი, ისინი მას ემორჩილებიან მიუხედავად იმისა, რომ პროექტ ქაოსის მთელი მიზანი წარსულის, ღმერთის, მამის მოკვლაა. ისინი ყველაფერს მისი ბრძანებით აკეთებენ, მაშინაც კი, როცა მას ეპყრობიან ცუდად: „ნესები კარგად იცით, მისტერ დერდენ. თავად თქვით, თუ ვინმე კლუბის დახურვას ეცდება, გინდაც მე ვიყო, ყვერებით უნდა დაგვიდოთ“¹¹. ამით იდეა შუაზე იხლიჩება, ისინი, ვინც მისთვის იბრძვიან, შინაგანად თავადვე ეწინააღმდეგებიან მას. ბუნებრივია, რომ კოსმოსური მაიმუნები ვერ იქნებიან თავისუფლები.

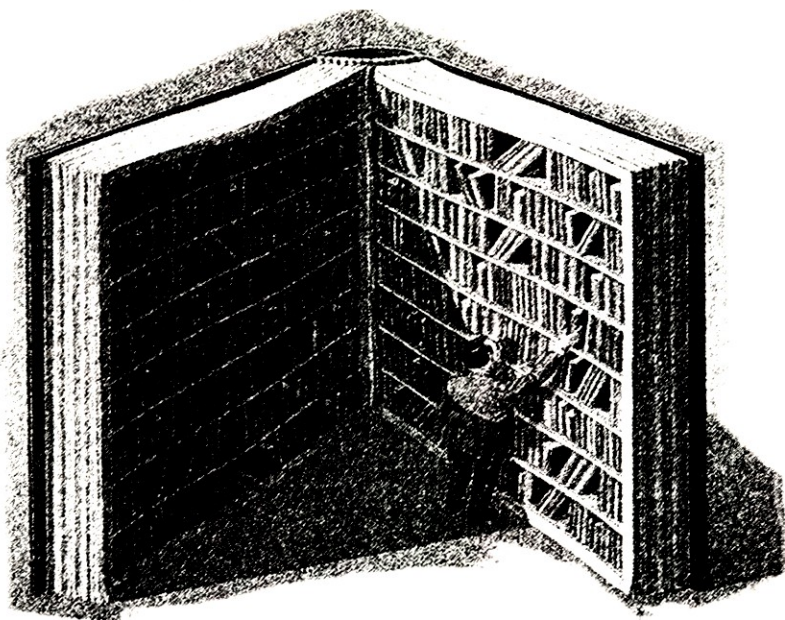
თუკი რომანის ბოლო წინადადებას წავიკითხავთ, წავაწყდებით დიდ შეუსაბამობას თავისუფლების მოპოვების მესამე კრიტერიუმთან, იმედის დაკარგვასთან. ნაწარმოები სრულდება ასე: „მოუთმენლად ველით თქვენს დაბრუნებას“¹². ეს სიტყვები საგიჟეთში მოხვედრილ მთხრობელთან გარედან აღწევს და ცალსახად იმედითაა სავსე, რომ ტაილერ დერდენი დაბრუნდება, შეკრებს თავის არმიას, რომლითაც ცივილიზაციას დაამხობს და ახალ, უკეთეს, თავისუფალ სამყაროს შექმნის. შესაბამისად, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ „მებრძოლთა კლუბში“ ინდივიდებს არ დაუკარგავთ საკუთრება, ხსოვნა თუ ქონება, ანუ, ისინი არ არიან თავისუფლები.

მინდა ყურადღება გავამახვილო ტექსტის ერთ მეტად მნიშვნელოვან ნიუანსზე. რომანი საკმაოდ თვალშისაცემად დაყოფილი ორ ნაწილად, მებრძოლთა კლუბად და პროექტ ქაოსად. ეს ორი ნახევარი კი პირდაპირაა დაკავშირებული თავისუფლების ორ ერთმანეთისგან რადიკალურად განსხვავებულ ტიპთან. ნაწარმოების არცთუ მარტივად აღსაქმელი დეტალი კი სწორედ ამ ნაწილთა გადაკეთის წერტილია. აქამდე ტაილერსა და მთხრობელს, ანუ ერთი ადამიანის ორ სხვადასხვა სახეს, ერთმანეთისგან დიდად არ განვარჩევდი, მაგრამ ახლა უკვე აუცილებელია მათი როგორც პიროვნების განსხვავებული მიდრეკილებების განცალკევება. ზე-

მოთ აღნიშნული გაყოფის ქვეშ იმალება მეორე შრე გამოყოფისა, რაც გამოიხატება ტაილერ დერდენისა და ამბის მთხრობელის გამიჯვნაში. „მებრძოლთა კლუბის“ დასაწყისიდან ისინი ერთმანეთს ხედავენ, ლაპარაკობენ, თითქმის გაერთიანებულნი არიან ერთი იდეის ქვეშ. ამბის გადმოცემის ცხოვრებაში გადაღლისა და ერთფეროვნების მობეზრების შედეგად მოულოდნელად გაჩნდა დერდენი, რომელიც მისი აჯანყების სახეა. თუმცა, ნაწარმოების მეორე ნახევარში ისინი ერთად აღარ არიან. მთხრობელი ველარ პოულობს მას, ველარ ხედავს და ელაპარაკება, მათი მიზნები ერთი აღარ არის.

თავისუფლების ორი ტიპის გასააზრებლად აუცილებელია სწორედ ამ ორი მონაცემის გაანალიზება. დასაწყისში, თავის ცხოვრებაზე ხელჩაქნეულ პიროვნებაში იბადება ახალი აზრი, აჯანყების, სამყაროს ახლებურად მოწყობის იდეა, რომელიც ხორცს შეისხამს და ტაილერ დერდენის სახელს მიიღებს. ისინი ერთად ქმნიან მებრძოლთა კლუბს - იმ მინიმუმს, რაც აუცილებელია ინდივიდისთვის, რომ თავი თავისუფლად იგრძნოს. ისინი ერთად გაივლიან თავისუფლებისკენ მიმავალი გზის პირველ საფეხურს, დაკარგავენ ქონებას, რომელსაც წლობით აგროვებდნენ. მაგრამ შემდეგ ტექსტში ტაილერი ქრება, ჩვენ მისი სიტყვები კოსმოსური მაიმუნების პირით გვვსმის. მას აღარ ჰყოფნის მებრძოლთა კლუბი, საკუთრების უარყოფა და გახვრეტილი ლოყა, მას მეტი სჭირდება, თუმცა მთხრობელი ამითაც კმაყოფილია. სწორედ აქ ხდება ადამიანის ორი სახის კარგად წარმოჩენა. ერთი მათგანისთვის, ამბის გადმოცემისთვის, საკმარისია თავისუფლების ილუზია ჰქონდეს, უბრალოდ გაექცეს იმ ყოველდღიურობას რომელშიც ჩაფლობილია და საკუთარ თავს დააჯეროს, რომ ყველაფერს გააკეთებს, რაც კი შეიძლება მოუხდეს. იგი მაინც, ყველაფრისა და მიუხედავად სოციალური ცხოვრებისა და არ შეუძლია გამოეყოს სოციალურს, მის წინააღმდეგ წავიდეს. ხოლო ტაილერისთვის ეს ყველაფერი სხვაგვარადაა. მას არ აინტერესებს ის საზოგადოება რომელშიც ცხოვრობს, არ ანალვლებს მისი წევრები, არ სურს მისი ნაწილი იყოს. ტაილერს უნდა, რომ ეზიაროს სრულ თავისუფლებას, გაიაროს სამივე საფეხური, დაკარგოს ყველაფერი და საბოლოოდ მიზანს მიაღწიოს. შესაბამისად, იგი ქმნის პროექტ ქაოსს, რომლის მთავარი დანიშნულებაც მუზეუმის დანგრევა, წარსულის დავინწყებაა. ამ დროს კი იგი ტექსტიდან ქრება. მიზეზი მარტივია: მთხრობელი მას ველარ ხედავს, აღარ ეთანხმება, მთავარი მოკავშირე მტრად გადაექცა, თავისივე შექმნილი მონსტრი ახლა უკვე თავად მას ემუქრება.

მსჯელობის შედეგად აშკარაა, რომ მთხრობელის თავისუფლება მხოლოდ ილუზიაა, რომელიც რომანის ბოლოსკენ საერთოდ ქრება კიდეც. მასში იმარჯვებს საზოგადოების წევრად დარჩენისკენ სწრაფვა, მას ურჩევნია იყოს ცოცხალი იმ სოციალურ სისტემისთვის, რომელშიც ცხოვრობს, ვიდრე იყოს თავისუფალი. ეს ყველაფერი ძალიან კარგად ჩანს იმ ორ მომენტში, როდესაც ის ფსკერს უნდა უახლოვდებოდეს. როცა მაჯაზე ტაილერი კოცნის, კაუსტიკური სოდით გამოწვეულ ტკივილს იგი ვერ უძლებს და ცდილობს მას მართულ მედიტაციაში გაექცეს. ზუს-

ტად იგივე ხდება ნაწარმოების ბოლოსკენაც, როცა პროექტ ქაოსის წევრები მას ყვერების მოჭრით აშინებენ. ამით ავტორი აშკარად გვეუბნება, რომ მთხრობელი საერთოდ არ ცდილობს ფსკერზე დაშვებას, შესაბამისად, გათავისუფლებას. ასევე, აღსანიშნია, რომ მას ტაილერის ემინია. ამას მწერალი ძალიან მკაფიოდ გამოხატავს რომანის ბოლო თავში ფსიქიატრიულში მოხვედრილი ნარატორის სიტყვებით: “მაგრამ უკან დაბრუნება არ მინდა. ჯერ არა. იცით, რატომ? იმიტომ, რომ კაცს, რომელსაც ხანდახან ჩემთან ლანგრიტ სადილი და მედიკამენტები მოაქვს, ხან თვალი აქვს ჩაშავებული, ხან შუბლი - გასიებული და გაკერილი.”¹³ მეტიც, თავად ტაილერიც კი ბოლომდე ვერ აღწევს ამ დიად იდეას, მიუხედავად იმისა, რომ იგი ძალიან ახლოსაა მასთან. დერდენი ხსოვნის მსხვერპლი გახლავთ. შეიძლება მას თავად დაკარგული აქვს ყველაფერი, ყველანაირი ავტორიტეტი დაკარგულია, ქონება განადგურებული, იმედი ჩაკლული. იგი თითქოსდა შეუზღუდავი, თავისუფალია, თუმცა ეს ასე არ არის. მიუხედავად იმისა, რომ მას აღარაფერი გააჩნია, იგი საზოგადოების ნაწილია, რადგან არსებობს მისი ხსოვნა, მისი ძალის რწმენა, იგი მათთვის ღმერთია, უდიდესი ავტორიტეტი, რომელსაც არასოდეს დაივინყებენ. “ენდე ტაილერს”¹⁴ - ასეთია პროექტ ქაოსის მეხუთე წესი. უნდა გავანალიზოთ, რომ ხსოვნა ორმხრივი რამაა, სწორედ ამიტომ ასაღებს ჰეკლბერი ფინი თავს მკვდრად, რომ მისი ხსოვნა გაქრეს და სწორედ ამიტომ ინგრევა მარკესის მოთხრობაში ფსიქიატრული საავადმყოფო მას შემდეგ, რაც მთავარ გმირს ტელეფონზე დარეკვის სურვილი ავინყდება, გარედან კი აღარავის ადარდებს. მისი ხსოვნა ორივე მხრიდან საბოლოოდ ქრება, ის კი თავისუფლდება.

როგორც უკვე ვახსენე, რომანის ბოლოს ასახულია დაპირისპირება მთხრობელსა და ტაილერს, შესაბამისად, თავისუფლების ილუზიასა და სრულ თავისუფლებას შორის. მათ შორის გამარჯვებულის გამოვლენა კი არც ისე რთულია, ნაწარმოების ბოლოს

დერდენმა თავის მიზანს ვერ მიაღწია, დამარცხდა და ნიტროგლიცერინში პარაფინი შეურია. გასროლილი ტყვია სწორედ ტაილერს მოხვდა. კაცს, რომელმაც ყველაფერი გააკეთა გასათავისუფლებლად, თუმცა ვერაფერს გახდა. ამ გაგებით, იგი არის ჰეკლბერი ფინი დინამიტით ხელში, რომლისთვისაც ცივილიზაციის ჯაჭვებისგან თავის დახსნის ერთადერთი გზა მისი განადგურებაა. იგი არის ჰეკლბერი ფინი, რომელსაც ხელიდან გამოაცალეს ინდიელთა მინანქალი, სადაც გაპარვა შეეძლო. ტაილერი არის მისი შთამომავალი, მისი ზრდასრული ვარიანტი, ამერიკულ ლიტერატურაში მისი ხაზის ქეშმარიტი გამგრძელებელი. ხოლო უსახელო მთხრობელი კი ჩვეულებრივი ადამიანია, როგორც ჩვენ ყველანი. ავტორი ამას აშკარად გვახვედრებს, როდესაც მთავარ გმირს სახელის გარეშე ტოვებს. იგი მარტივად განზოგადდება ნებისმიერ რიგით ადამიანად, რომელიც კმაყოფილია ოდნავი ილუზიითაც კი, რომლისთვისაც საკმარისია საკუთარ თავს თავისუფლად გრძნობდეს.

1. ჩაკ პალანიკი, „მებრძოლთა კლუბი“ (თბილისი: „დიოგენე“, 2012 წელი), თარგმნა ნიკა სამუშიამ, გვ. 80.
2. იქვე, გვ. 170.
3. იქვე, გვ. 80.
4. იქვე, გვ. 170.
5. იქვე, გვ. 80.
6. იქვე, გვ. 171.
7. იქვე, გვ. 90.
8. იქვე, გვ. 181.
9. იქვე, გვ. 199.
10. იქვე, გვ. 224.
11. იქვე, გვ. 225.
12. იქვე, გვ. 249.
13. იქვე, გვ. 249.
14. იქვე, გვ. 150.

ნა პაიქლაბა ყოფილიყო თქვანი რაქლაბა

ტელ: 577 747-719
ელ-ფოსტა: info@arilimag.ge

ნ62/45

